

VALSTYBINIO AUDITO ATASKAITA

2021–2025 M. KRAŠTO APSAUGOS SISTEMAI SKIRTOS LĖŠOS PREKĖMS, PASLAUGOMS IR DARBAMS ĮSIGYTI

2026 m. birželio 16 d.

Nr. VAE-3

Valstybės kontrolė – aukščiausioji valstybinio audito institucija – prižiūri, ar teisėtai ir efektyviai valdomas ir naudojamas valstybės turtas ir kaip vykdomas valstybės biudžetas. Valstybės kontrolė, teikdama audito pastebėjimus ir rekomendacijas, skatina teigiamą ir veiksmingą valstybinio audito poveikį valstybės finansų valdymo ir kontrolės sistemai bei į rezultatus ir visuomenės poreikius orientuotam viešajam valdymui. Daugiau apie Valstybės kontrolės veiklą ir valstybinio audito rezultatus – interneto svetainėje www.valstybeskontrolė.lt.

Pakartotinai naudoti šį dokumentą leidžiama pagal „Creative Commons Attribution 4.0 International“ (CC BY 4.0) licenciją: pakartotinis naudojimas leidžiamas, jei tinkamai nurodoma autorystė ir pakeitimai.

Audito grupė: Mindaugas Šalčius (departamento vadovas), Arvydas Laurinkevičius (grupės vadovas), Giedrė Piktelytė, Augustė Purlienė, Toma Pacevičiūtė, Laura Bagdonienė, Jurgita Šveikauskienė, Darius Tartėnas, Gintarė Norkienė, Renata Trukanavičienė, Algimantas Sorakas, Jovita Bankauskienė, Jovita Juzonienė.

Valstybinio audito ataskaita pateikta: Lietuvos Respublikos Seimo Pirmininkui, Lietuvos Respublikos Seimo Audito, Nacionalinio saugumo ir gynybos komitetams, Lietuvos Respublikos Vyriausybei, Krašto apsaugos ministerijai, Lietuvos kariuomenei, Gynybos resursų agentūrai, Infrastruktūros valdymo agentūrai, Kertiniam valstybės telekomunikacijų centrui, Viešųjų pirkimų tarnybai.

2026-06-25 atliktas pataisymas: valstybinio audito ataskaitos 7 priede „Vertinti viešieji pirkimai“ 4 pirkimo „Degalinės J. Kairiūkščio g. 14, Vilnius projektavimo paslaugos ir statybos darbai 1 dalis – degalinės J. Kairiūkščio g. 14, Vilnius projektavimo paslaugos ir statybos darbai“ vykdytoju nurodyta Gynybos resursų agentūra vietoj anksčiau nurodytos Infrastruktūros valdymo agentūros.

Viršelio vaizdas sukurtas naudojant DL.

TURINYS

PAGRINDINIAI FAKTAI	4
SANTRAUKA	5
ĮŽANGA	14
AUDITO REZULTATAI	16
1. TEISINIU REGULIAVIMU NUSTATYTOS IŠIMTYS PREKIŲ, PASLAUGŲ IR DARBŲ ĮSIGIJIMAMS (NESKELBIAMOS DERYBOS, SUPAPRASTINTOS PIRKIMŲ PROCEDŪROS IR KT.), DECENTRALIZUOTAI ORGANIZUOTAS PIRKIMŲ VYKDYMAS, ŠIAM PROCESUI SKIRTI ŽMOGIŠKIEJI IŠTEKLIAI, JŲ KOMPETENCIJOS NESUDARĖ PAKANKAMŲ PRIELAUDŲ UŽTIKRINTI SIEKĮ PINIGUS PANAUDOTI RACIONALIAI, EFEKTYVIAI IR REZULTATYVIAI BEI IŠVENGTI TARPININKAVIMO	16
1.1. Krašto apsaugos sistemoje taikomas mišrus pirkimų vykdymo modelis, įskaitant decentralizuotų pirkimų vykdymą, ne visais atvejais atitinka galiojančius teisės aktus ir yra nepakankamai pagrįstas efektyvumo požiūriu	16
1.2. Krašto apsaugos sistemos viešųjų pirkimų stebėsena yra fragmentiška	22
1.3. Viešųjų pirkimų vykdymui skiriama nepakankamai žmogiškųjų išteklių	29
1.4. Pirkimų, kai taikomos išimties, procedūroms nenumatyti minimalūs privalomi reikalavimai	31
1.5. Pirkimų vykdytojams, pirkimus vykdančioms neskelbiamų derybų būdu, nenumatyta pareiga kreiptis ir į tiesioginius paslaugų teikėjus, prekių gamintojus ar oficialius jų atstovus	32
2. KRAŠTO APSAUGOS SISTEMOS PERKANČIOSIOS ORGANIZACIJOS PINIGUS PREKIŲ, PASLAUGŲ IR DARBŲ ĮSIGIJIMAMS 2021–2025 M. AUDITO METU VERTINTAIS ATVEJAIS PANAUDOJO REZULTATYVIAI, TAČIAU NE VISUOMET LAIKYDAMOSI TEISĖS AKTŲ NUOSTATŲ. PIRKIMŲ PLANAVIMO PROCESAS GALI SUDARYTI PRIELAIDAS NEEFECTYVIAM PINIGŲ PANAUDOJIMUI	33
3. PREKIŲ, PASLAUGŲ IR DARBŲ ĮSIGIJIMUS PRIŽIŪRINČIŲ IR KONTROLIUOJANČIŲ INSTITUCIJŲ FUNKCIJOS IR ATSAKOMYBĖS NUSTATYTOS, TAČIAU JŲ ĮGYVENDINIMAS YRA FRAGMENTIŠKAS IR NEPAKANKAMAS	46
REKOMENDACIJŲ ĮGYVENDINIMO PLANAS	53
PRIEDAI	59

PAGRINDINIAI FAKTAI

73

krašto apsaugos sistemos perkančiosios organizacijos 2025 m. pabaigoje buvo įgalios vykdyti viešuosius pirkimus.

98 proc. pirkimų pagal kiekį

krašto apsaugos sistemoje 2021–2025 m. buvo vykdomi decentralizuotai.

97 proc. pirkimų pagal vertę

krašto apsaugos sistemoje 2021–2025 m. buvo vykdomi centralizuotai.

7,2 mlrd. Eur

2021–2025 m. panaudota krašto apsaugos sistemos prekės, paslaugoms ir darbams įsigyti.

82 proc.

(60 iš 73) krašto apsaugos sistemos perkančiųjų organizacijų neatitinka Viešųjų pirkimų įstatyme nustatytų perkančiosios organizacijos statuso kriterijų (2025-12-31 duomenimis).

64 proc.

Krašto apsaugos ministerijos nustatytų pirkimų vertinimo rodiklių 2025 m. buvo pasiekta.

47 proc.

(17 iš 36) atrinktų vertinti viešųjų pirkimų nustatyti didelės ir (ar) vidutinės reikšmės neatitikimai teisės aktų reikalavimams, iš jų 17 proc. (6 iš 36) – didelės reikšmės.

50 proc.

(6 iš 12) atrinktų perkančiųjų organizacijų vertino ne visus į rizikingų pirkimų sąrašą įtrauktus decentralizuotus pirkimus.

SANTRAUKA

Audito svarba

Krašto apsaugos sistemos pirkimai yra viena pagrindinių priemonių, kuriomis valstybė užtikrina gynybos pajėgumų palaikymą ir vystymą, todėl nuo jų efektyvumo tiesiogiai priklauso ne tik viešųjų išteklių panaudojimo racionalumas, bet ir sistemos gebėjimas laiku bei tinkama apimtimi aprūpinti kariuomenę reikalingomis prekėmis, paslaugomis ir darbais. Atsižvelgiant į tai, kad krašto apsaugos pirkimams skiriami reikšmingi valstybės biudžeto asignavimai, efektyvūs pirkimai yra svarbūs siekiant užtikrinti geriausią kainos ir kokybės santykį, skaidrų ir racionalų pinigų panaudojimą.

Audito tikslas ir apimtis

Audito tikslas – atsakyti į šiuos Seimo suformuluotus klausimus dėl 2021–2025 m. krašto apsaugos sistemai skirtų lėšų prekėms, paslaugoms ir darbams įsigyti:

- ✓ ar teisiniu reguliavimu nustatytos išimties prekių, paslaugų ir darbų įsigijimams (neskelbiamos derybos, supaprastintos pirkimų procedūros ir kt.), decentralizuotai organizuotas pirkimų vykdymas, šiam procesui skirti žmogiškieji ištekliai, jų kompetencijos ir kitos susijusios aplinkybės užtikrino siekį lėšas panaudoti racionaliai, efektyviai ir rezultatyviai bei išvengti tarpininkavimo, dėl kurio galimai padidėja įsigijimų kainos;
- ✓ ar krašto apsaugos sistemos perkančiosios organizacijos, tarp jų Gynybos resursų agentūra prie Krašto apsaugos ministerijos ir Infrastruktūros valdymo agentūra, lėšas prekių, paslaugų ir darbų įsigijimams 2021–2025 m. panaudojo teisėtai, efektyviai ir rezultatyviai;
- ✓ ar prekių, paslaugų ir darbų įsigijimus prižiūrinčių ir kontroliuojančių institucijų funkcijos ir atsakomybės nustatytos tinkamai ir sudaro sąlygas šioms institucijoms laiku vykdyti šių įsigijimų kontrolę ir priežiūrą.

Audituojami subjektai:

- ✓ Krašto apsaugos ministerija, kuri formuoja krašto apsaugos sistemos įsigijimų politiką;
- ✓ Gynybos resursų agentūra prie Krašto apsaugos ministerijos, kuri prekėmis, paslaugomis ir (ar) darbais aprūpina kitas krašto apsaugos sistemos įstaigas;
- ✓ Infrastruktūros valdymo agentūra, kuri organizuoja, koordinuoja ir vykdo jos kompetencijai priskirtus centralizuotus architektūros, inžinerijos, statybinių tyrimų paslaugų ir statybos darbų pirkimus;

- ✓ Lietuvos kariuomenė, kuri centralizuotai aprūpina prekėmis, paslaugomis ir (ar) darbais krašto apsaugos sistemos institucijas, jų padalinius. Jos 60¹ padalinių yra įgalioti decentralizuotai pirkti prekes, paslaugas ir (ar) darbus;
- ✓ Kertinis valstybės telekomunikacijų centras, kuris vykdo centralizuotą ryšių ir informacinių sistemų prekę ir paslaugos įsigijimą.

Informaciją rinkome iš Ekonomikos ir inovacijų ministerijos, Viešųjų pirkimų tarnybos, Specialiųjų tyrimų tarnybos, Generalinės prokuratūros, Centrinės projektų valdymo agentūros, Aplinkos ministerijos Aplinkos projektų valdymo agentūros, Europos socialinio fondo agentūros, Inovacijų agentūros, visų (73) krašto apsaugos sistemos perkančiųjų organizacijų.

Dėkojame už bendradarbiavimą audituojamiems ir informaciją teikusiems subjektams.

Audituojamas laikotarpis – 2021–2025 m. Siekdami įvertinti pokyčius, naudojome ankstesnių ir 2026 m. duomenis.

Apribojimai – nevertinome ginkluotės ir karinės įrangos įsigijimų (viešųjų pirkimų, atliekamų pagal Viešųjų pirkimų gynybos ir saugumo srityje įstatymą), nes pagal Valstybės kontrolės 2026 metų veiklos planą atliekamas valstybinis veiklos auditas „Ginkluotės ir karinės įrangos įsigijimai“.

Auditas atliktas pagal tarptautinius aukščiausiųjų audito institucijų standartus². Audito kriterijai, atliktos procedūros ir taikyti metodai išsamiau aprašyti 2 priede „Audito kriterijai, atliktos procedūros ir taikyti metodai“ (62 psl.).

Pagrindiniai audito rezultatai

Krašto apsaugos viešųjų pirkimų sistema turėtų būti vystoma taip, kad gebėtų greitai prisitaikyti prie kintančios saugumo aplinkos, užtikrintų operatyvų sprendimų priėmimą ir patikimą procesų kontrolę. Viešųjų pirkimų vykdymo krašto apsaugos sistemoje modelis turėtų būti pagrįstas su efektyvumu susijusiais duomenimis, modelio įgyvendinimui turi būti skirti pakankami žmogiškieji ištekliai, laiku identifikuojami pirkimų poreikiai, viešieji pirkimai turi būti vykdomi laikantis teisės aktų reikalavimų, užtikrinama laiku atliekama prevencinė vykdomų pirkimų kontrolė.

1. Teisiniu reguliavimu nustatytos išimties prekių, paslaugų ir darbų įsigijimams (neskelbiamos derybos, supaprastintos pirkimų procedūros ir kt.), decentralizuotai organizuotas pirkimų vykdymas, šiam procesui skirti žmogiškieji ištekliai, jų kompetencijos nesudarė pakankamų prielaidų

¹ 2025-12-31 duomenimis.

² 3000-asis TAAIS „Veiklos audito standartas“, prieiga per internetą: <https://www.valstybeskontrolė.lt/LT/post/15649/> (žiūrėta 2026-05-28).

užtikrinti siekį pinigų panaudoti racionaliai, efektyviai ir rezultatyviai bei išvengti tarpininkavimo

✓ Perkančioji organizacija, vykdydama pirkimus, privalo laikytis lygiateisiškumo, nediskriminavimo, abipusio pripažinimo, proporcingumo ir skaidrumo principų³ bei siekti racionaliai naudoti prekių, paslaugų ir darbų įsigijimui skirtas lėšas⁴. Tam turi būti sudarytos prielaidos, leidžiančios viešųjų pirkimų sistemai veikti efektyviai. Nustatėme, kad krašto apsaugos sistemoje taikomas pirkimų vykdymo modelis ne visais atvejais atitinka galiojančius teisės aktus ir nepakanka duomenų jo efektyvumui įvertinti:

- 2025 m. pabaigoje viešuosius pirkimus krašto apsaugos sistemoje vykdė 73 perkančiosios organizacijos, tačiau 82 proc. (60 iš 73) jų – Lietuvos kariuomenės kariniai vienetai ir kiti padaliniai, negali būti laikomi savarankiškais perkančiosiomis organizacijomis, nes jie nėra savarankiški juridiniai asmenys. Nepriėmus sprendimų dėl šių padalinių statuso ir nepakeitus esamos praktikos, nebus rengiamas konsoliduotas Lietuvos kariuomenės viešųjų pirkimų planas, pirkimai bus planuojami ir vykdomi fragmentiškai (1.1 poskyris, [17 psl.](#)).
- Krašto apsaugos sistemoje taikomas krašto apsaugos ministro nustatytas⁵ pirkimų organizavimo modelis. Pagal šį modelį visos 73 krašto apsaugos sistemos perkančiosios organizacijos yra įgaliotos vykdyti decentralizuotus pirkimus, o 5⁶ iš jų – ir centralizuotus, kitos organizacijos taip pat gali vykdyti centralizuotus pirkimus pagal poreikį, kai viršijamos mažos vertės ribos, tačiau nė viena krašto apsaugos sistemos perkančioji organizacija nevykdė centralizuotų viešųjų pirkimų veiklos taip, kaip tai numatyta Viešųjų pirkimų įstatyme, nes neturėjo centrinės perkančiosios organizacijos statuso. Visuose centralizuotuose krašto apsaugos sistemos pirkimuose dalyvavo ir Gynybos resursų agentūros atstovai, kurie buvo deleguojami į visų⁷ centralizuotus pirkimus atliekančių perkančiųjų organizacijų sudarytas viešųjų pirkimų komisijas. Toks centralizuotų viešųjų pirkimų organizavimas yra painus ir nesudaro pakankamų prielaidų aiškiai apibrėžti institucines atsakomybes už centralizuotų pirkimų organizavimą bei vykdymą.

Pokyčiai audito metu: Krašto apsaugos ministerijos iniciatyva Vyriausybė 2026-02-18 centrinės perkančiosios organizacijos statusą suteikė 3⁸ krašto apsaugos sistemos perkančiosioms organizacijoms (1.1 poskyris, [19 psl.](#)).

- Krašto apsaugos sistemoje yra patvirtintas⁹ centralizuotai perkamų objektų sąrašas, bet nėra nustatyti objektų įtraukimo į sąrašą kriterijai (pvz., pirkimų vertė, svarba,

³ Viešųjų pirkimų įstatymas, 17 str. 1 d.

⁴ Ten pat, 17 str. 2 d.

⁵ Pirkimų organizavimo, kontrolės ir priežiūros krašto apsaugos sistemoje tvarkos aprašas, patvirtintas krašto apsaugos ministro 2007-07-30 įsakymu Nr. 768.

⁶ Krašto apsaugos ministerija, Lietuvos kariuomenė, Gynybos resursų agentūra, Infrastruktūros valdymo agentūra, Kertinis valstybės telekomunikacijų centras.

⁷ Nuo 2025-10-29 į Infrastruktūros valdymo agentūros viešųjų pirkimų komisijas nėra deleguojami Gynybos resursų agentūros darbuotojai.

⁸ Gynybos resursų agentūra, Infrastruktūros valdymo agentūra, Kertinis valstybės telekomunikacijų centras.

⁹ Pirkimų organizavimo, kontrolės ir priežiūros krašto apsaugos sistemoje tvarkos aprašas, patvirtintas krašto apsaugos ministro 2007-07-30 įsakymu Nr. 768.

apimtis ir kt.). Dėl to neužtikrinamas sąrašo sudarymo ir keitimo pagrįstumas (1.1 poskyris, [20 psl.](#)).

- 2021–2025 m. kasmet buvo atlikta vidutiniškai apie 22 tūkst. decentralizuotų pirkimų. Krašto apsaugos sistemoje veikiantis pirkimų modelis yra nepagrįstas objektyviais duomenimis, Krašto apsaugos ministerija nevertino dabartinio modelio ekonominio efektyvumo požiūriu, taip pat nevertino centralizuoto bei decentralizuoto pirkimų modelių alternatyvų. To neatlikus, nėra galimybės pagrįstai įvertinti, ar 73 perkančiųjų organizacijų modelis yra optimalus (1.1 poskyris, [21 psl.](#)).
- Krašto apsaugos sistemos perkančiosios organizacijos pirkimų proceso duomenis kaupia skirtingose informacinėse sistemose ir kompiuterinėse programose (PVIS, eRVIS, „Excel“ ir kt.), kurios tarpusavyje nėra integruotos. Atsižvelgiant į tai, kad pirkimų duomenys yra išskaidyti per kelias tarpusavyje neintegruotas informacines sistemas ir kompiuterines programas, sudėtinga atlikti krašto apsaugos sistemos pirkimų analizę bei efektyviai valdyti visą pirkimų procesą (1.2 poskyris, [23 psl.](#)).
- Siekdama vertinti viešųjų pirkimų sistemos efektyvumą ir skaidrumą, Krašto apsaugos ministerija 2025 m. numatė 14 rodiklių: iš jų centralizuotiems pirkimams – 10 rodiklių, o decentralizuotiems – 4. Nustatėme, kad audituojamu laikotarpiu centralizuotų pirkimų rodikliai (suplanuotų kainų atitiktis pasiūlymo kainai, pirkimo procedūros pradžia / pabaiga) padėjo tik iš dalies įvertinti šių pirkimų efektyvumą, tačiau jie neapėmė pirkimų vykdymo kainos, sutarčių vykdymo sėkmingumo (sutarčių terminų laikymosi, jų pakeitimų skaičiaus, prekių, paslaugų ar darbų kokybės ir kt.) vertinimo, kuris leistų objektyviai matuoti pirkimų efektyvumą, identifikuoti rizikas ir priimti duomenimis grįstus sprendimus, gerinančius viso proceso kokybę. Decentralizuotiems pirkimams įvertinti nebuvo nė vieno pirkimo proceso efektyvumą matuojančio rodiklio, kuris leistų įvertinti jų rezultatus. Nenustačius pakankamai efektyvumo rodiklių, ypač susijusių su pirkimų trukme, jų vykdymo kaštais bei galutine sutarčių vykdymo sėkme, nesudaromos sąlygos visapusiškai stebėti ir vertinti viešųjų pirkimų sistemos, o tai riboja galimybes identifikuoti realias taupymo kryptis ir priimti duomenimis pagrįstus sprendimus dėl ilgalaikio pirkimų sistemos efektyvumo didinimo (1.2 poskyris, [24 psl.](#)).
- Nustatėme, kad 55 proc. numatytų rodiklių krašto apsaugos sistemos pirkimams vertinti 2021–2025 m. nebuvo pasiekti. Vidutiniškai kasmet nepasiekti 46 proc. centralizuotų pirkimų rodiklių (pvz., „Pirkimo procedūros pradžia“, „Pirkimo procedūros pabaiga“, „Neįvykę pirkimai“ ir kt.), o decentralizuotų pirkimų atveju nepasiekta 92 proc. rodiklių (pvz., „Pirkimuose kreiptasi į vieną tiekėją“). Krašto apsaugos ministerija atlieka rodiklių metines analizes ir perkančiosioms organizacijoms raštais teikia rekomendacijas dėl viešųjų pirkimų specialistų ugdymo, naudojimosi CPO katalogu ir kt., tačiau ji nestebi teiktų rekomendacijų poveikio ir nerengia nuoseklaus veiksmų plano su priemonėmis rodiklių reikšmėms pasiekti. 2025 m. buvo stebimas situacijos pagerėjimas (rodiklių pasiekimas padidėjo 19 proc. punktų, palyginti su 2024 m.), tačiau vis dar ne laiku pradedamos ir užbaigiamos pirkimų procedūros, netiksliai suplanuojami pirkimai metų pradžioje gali didinti administracinę našta, pirkimų vėlavimo riziką ir apsunkinti krašto apsaugos sistemos poreikių užtikrinimą (1.2 poskyris, [25 psl.](#)).

- ✓ Viešieji pirkimai yra kompleksinis procesas, kuriam tinkamai įgyvendinti reikalingi specifinių žinių ir kompetencijų turintys darbuotojai. Nustatėme, kad krašto apsaugos sistemoje nepakanka viešųjų pirkimų vykdymui skirtų kvalifikuotų žmogiškųjų išteklių:
 - 2021–2025 m. 12-oje atrinktų vertinti perkančiųjų organizacijų metų pabaigoje vidutiniškai kasmet buvo patvirtinti 84 viešųjų pirkimų specialistų etatai, iš kurių 19 proc. (16 iš 84) liko neužimti. Didžioji dalis (88 proc.) neužimtų etatų buvo Gynybos resursų agentūroje. Dėl nuolatinio viešųjų pirkimų specialistų trūkumo pirkimai gali užtrukti ilgiau, didėja klaidų tikimybė ir rizika, kad Lietuvos kariuomenė laiku negaus reikalingų resursų (1.3 poskyris, [29 psl.](#)).
 - Pirkimų specialisto pažymėjimas nėra privalomas visiems darbuotojams, tačiau nuo 2023 m. bent vienas Viešųjų pirkimų komisijos narys privalo jį turėti. Įvertinę atrinktus viešuosius pirkimus nustatėme, kad visais atvejais viešųjų pirkimų komisijoje buvo narys, turintis pažymėjimą. Pirkimų specialisto pažymėjimas patvirtina darbuotojo, vykdančio viešuosius pirkimus, kompetenciją, todėl perkančiosios organizacijos, siekiančios kokybiškų pirkimų, turėtų remtis pažymėjimą turinčiais specialistais. Centralizuotus pirkimus vykdančiose perkančiosiose organizacijose¹⁰ 2023–2025 m. vidutiniškai 48 proc. viešuosius pirkimus vykdžiusių darbuotojų neturėjo viešųjų pirkimų specialistų pažymėjimų. Kai pirkimus vykdo darbuotojai, neturintys viešųjų pirkimų kompetencijas patvirtinančio pažymėjimo, didėja pirkimų kokybės ir nuoseklaus teisės aktų reikalavimų taikymo rizika (1.3 poskyris, [30 psl.](#)).
- ✓ Nustatėme, kad Krašto apsaugos sistemos pirkimų tvarkos apraše pirkimams, kai taikomos išimtys ir netaikomi Viešųjų pirkimų įstatymo ir Viešųjų pirkimų, atliekamų gynybos ir saugumo srityje, įstatymo reikalavimai, nenumatyti minimalūs privalomi procedūriniai reikalavimai, todėl sprendimus dėl pirkimų organizavimo ir kontrolės priemonių (pvz., komisijos sudarymo, organizatoriaus paskyrimo, sprendimų priėmimo tvarkos) vienasmeniškai savo nuožiūra gali priimti perkančiosios organizacijos vadovas ar jo įgaliotas asmuo. Dėl tokio reguliavimo didėja rizika, kad pirkimuose nebus taikomos esminės kontrolės priemonės ir gali būti pažeisti viešųjų pirkimų principai (skaidrumo, lygiateisiškumo, nediskriminavimo ir kt.), o tai, atsižvelgiant į Lietuvos Aukščiausiojo Teismo praktiką, gali lemti teisinių pasekmių riziką (veiksmų pripažinimą neteisėtais ir atitinkamus padarinius), ypač turint omenyje, kad 2021–2025 m. pagal šią išimtį krašto apsaugos sistemoje įvyko 14 pirkimų už 950 mln. Eur (1.4 poskyris, [31 psl.](#)).
- ✓ Krašto apsaugos sistemoje vykdant pirkimus neskelbiamų derybų būdu, pirkimų organizatoriams nenustatyta pareiga kreiptis ir į tiesioginius prekių gamintojus, paslaugų teikėjus ar oficialius jų atstovus. Atliekant neskelbiamų derybų procedūras, pirkimo organizatorius savo nuožiūra pats pasirenka tiekėjus, kurie nebūtinai yra tiesioginiai konkrečios paslaugos teikėjai, prekės gamintojai ar oficialūs gamintojų atstovai, todėl gali susidaryti situacija, kad prekė ar paslauga įsigyjama brangiau, nei kreipiantis tiesiogiai į paslaugos teikėją, prekių gamintoją ar oficialų gamintojo atstavą. Nenumačius neskelbiamų pirkimų organizatoriams pareigos kreiptis ir į tiesioginius paslaugų teikėjus, prekių gamintojus ar oficialius jų atstovus, kyla rizika, kad pirkimų organizatorius

¹⁰ Krašto apsaugos ministerija, Lietuvos kariuomenė, Gynybos resursų agentūra, Infrastruktūros valdymo agentūra, Kertinis valstybės telekomunikacijų centras.

neįvertins galimų pigiausių pasiūlymų ir prekę ar paslaugą įsigys brangiau (1.5 poskyris, [32 psl.](#)).

2. Krašto apsaugos sistemos perkančiosios organizacijos pinigus prekių, paslaugų ir darbų įsigijimams 2021–2025 m. audito metu vertintais atvejais panaudojo rezultatyviai, tačiau ne visuomet laikydamosi teisės aktų nuostatų. Pirkimų planavimo procesas gali sudaryti prielaidas neefektyviam pinigų panaudojimui

- ✓ Nustatėme, kad 2021–2025 m. vidutiniškai 83 proc. (10 iš 12) vertintų krašto apsaugos sistemos perkančiųjų organizacijų viešųjų pirkimų planai metų eigoje pagal pirkimų skaičių ir vertę padidėjo daugiau kaip 15 proc. Visose 12-oje vertintų perkančiųjų organizacijų viešųjų pirkimų planai buvo keičiami vidutiniškai 14 kartų per metus. Kai kurių audito metu vertintų perkančiųjų organizacijų pirkimų planai metų eigoje išaugo kelis kartus, pavyzdžiui, Generolo Adolfo Ramanausko kovinio rengimo centro viešųjų pirkimų planas pagal pirkimų skaičių 2021 m. išaugo 3,4 karto, Gynybos resursų agentūros 2025 m. – 3 kartus, pagal vertę Gynybos resursų agentūros 2023 m. planas išaugo 36 kartus, Generolo Adolfo Ramanausko kovinio rengimo centro 2023 m. planas – 22 kartus. Metų eigoje planai buvo keičiami dėl pasikeitusios geopolitinės padėties (parama Ukrainai, rengiamos pratybos, įsipareigojimai NATO partneriams ir kt.), dėl naujų, papildomų, pasikeitusių poreikių, gavus papildomą finansavimą, kartoiant neįvykusius pirkimus ir kt. Dažni ir reikšmingi viešųjų pirkimų planų pakeitimai gali sudaryti prielaidas neefektyviam valstybės biudžeto pinigų naudojimui, nes pirkimai tampa mažiau prognozuojami, sudėtingiau planuoti jų vykdymą ir užtikrinti nuoseklų finansinių išteklių paskirstymą. Be to, tokia praktika didina riziką, kad pirkimai bus vykdomi skubotai, o tai gali lemti didesnes administracines sąnaudas ir apsunkinti rinkos dalyvių galimybes iš anksto planuoti dalyvavimą viešuosiuose pirkimuose (2 skyrius, [33 psl.](#)).
- ✓ 67 proc. (24 iš 36) audito metu vertinimui atrinktų krašto apsaugos sistemos viešųjų pirkimų nustatyta neatitikčių teisės aktų reikalavimams. Įvertinus nustatytų neatitikimų faktinę arba galimą įtaką pirkimo rezultatams, 17 proc. pirkimų (6 iš 36) nustatyti didelės reikšmės, 36 proc. (13 iš 36) – vidutinės reikšmės ir 53 proc. (19 iš 36) – mažos reikšmės neatitikimai. Vienaime pirkime galėjo būti nustatyta kelių skirtingų reikšmingumo lygių neatitikimų. Iš viso 17 iš 36 (47 proc.) pirkimų nustatyti didelės ir (ar) vidutinės reikšmės neatitikimai (2 skyrius, [35 psl.](#)).

Daugiausia trūkumų nustatyta pasirengimo pirkimams ir pirkimų inicijavimo etape (19 pirkimų). Didelės ir vidutinės reikšmės neatitikimų nustatyta parenkant netinkamą pirkimo būdą (1 pirkimas), skaidant pirkimus arba jų neskaidant ir taip ribojant tiekėjų konkurenciją (3 pirkimai), rengiant technines specifikacijas su dviprasmiškais, netiksliais arba į siaurą tiekėjų ratą orientuotais reikalavimais, neprašant jų atitiktį pagrindžiančių dokumentų (5 pirkimai), nustatant nepagrįstus, neproporcingus ar konkurenciją ribojančius kvalifikacinius reikalavimus (4 pirkimai), nepakankamai valdant interesų konfliktus (3 pirkimai). Taip pat nustatyti pastebėjimai, susiję su rinkos tyrimų atlikimu, kurie neturėjo įtakos pirkimų rezultatams, tačiau yra svarbūs siekiant efektyviai organizuoti viešojo pirkimo procedūras ir planuoti reikalingus pinigus. Pirkimų vykdymo etape neatitikimai nustatyti 7 pirkimuose, o sutarčių sudarymo ir vykdymo etapuose –

atitinkamai 6 ir 2 pirkimuose. Didelės ir vidutinės reikšmės neatitikimai susiję su netinkamu tiekėjų pasiūlymų atitikties vertinimu (2 pirkimai), pirkimo dokumentų paaiškinimu tiekėjams (1 pirkimas) ir sutarčių vykdymu nesilaikant jose nustatytų reikalavimų (1 pirkimas) (2 skyrius, [35 psl.](#)).

Nustatyti neatitikimai rodo, kad viešųjų pirkimų vidaus kontrolės priemonės nėra pakankamai veiksmingos, nes neužtikrina tinkamų, konkurencijos neribojančių pirkimo dokumentų parengimo, skaidraus pasiūlymų vertinimo, teisėto sutarčių sudarymo bei tinkamos jų vykdymo priežiūros. Dėl to didėja viešųjų pirkimų teisėtumo, skaidrumo, konkurencijos užtikrinimo ir efektyvaus lėšų naudojimo rizika (2 skyrius, [35 psl.](#)).

3. Prekių, paslaugų ir darbų įsigijimus prižiūrinčių ir kontroliuojančių institucijų funkcijos ir atsakomybės nustatytos, tačiau jų įgyvendinimas yra fragmentiškas ir nepakankamas

- ✓ Viešųjų pirkimų tarnyba, atsakinga už viešųjų pirkimų priežiūrą valstybės mastu, turi vertinti jų atitiktį teisės aktų reikalavimams ir teikti rekomendacijas dėl pirkimų organizavimo. Viešųjų pirkimų tarnybos atliktuose vertinimuose 2021–2025 m. krašto apsaugos sistemos pirkimai sudarė 2 proc. (60 iš 2 957) visų prevencinių pirkimų patikrinimų, 1,4 proc. (18 iš 1 288) pirkimų (sutarčių) vertinimų bei 1,5 proc. (1 iš 65) perkančiųjų organizacijų valdysenos vertinimų. Krašto apsaugos sistemoje atliktuose 97 proc. prevencinių patikrinimų ir 61 proc. pirkimų (sutarčių) vertinimų Viešųjų pirkimų tarnyba nustatė neatitiktį teisės aktų reikalavimams. Tai rodo sisteminės viešųjų pirkimų organizavimo ir vykdymo rizikas krašto apsaugos sistemoje. Reikšmingai augant krašto apsaugos sistemos finansavimui (2021–2025 m. asignavimai krašto apsaugos sistemoje padidėjo 3 kartus), svarbu stiprinti krašto apsaugos sistemos viešųjų pirkimų priežiūrą ir metodinę pagalbą valstybės mastu (3 skyrius, [46 psl.](#)).
- ✓ Pirkimų organizavimo, kontrolės ir priežiūros tvarkos apraše nustatyta, kad prevencinę pirkimų kontrolę atlieka perkančiosios organizacijos darbuotojas ar padalinys. Jis sudaro rizikingų pirkimų sąrašą ir tikrina šiuos pirkimus, ne rečiau kaip kartą per metus teikia vadovui išvadą su pasiūlymais dėl pirkimų procedūrų tobulinimo. Nustatėme, kad 2021–2025 m. ne visuomet laikytasi tvarkoje nustatytų reikalavimų, t. y. nevertinami į rizikingų pirkimų sąrašą įtraukti viešieji pirkimai, neteikiamos išvados dėl pirkimo procedūrų tobulinimo:
 - Gynybos resursų agentūros prevencinės kontrolės funkcijas vykdantis padalinys neįvertino 31 proc. (11 iš 36) į rizikingų centralizuotų pirkimų sąrašus įtrauktų įvykusių pirkimų. Decentralizuotų pirkimų prevencinė kontrolė taip pat buvo nepakankama, nes 50 proc. (6 iš 12) organizacijų neįvertino visų rizikingų pirkimų, įtrauktų į rizikingų pirkimų sąrašus, 17 proc. (2 iš 12) atliko ne visų rizikingų pirkimų vertinimus ir 33 proc. (4 iš 12) vertinimų neatliko.
 - 2024–2025 m. Gynybos resursų agentūra neparengė nė vienos išvados dėl centralizuotų pirkimų tobulinimo, 2021–2025 m. iš 12 vertintų perkančiųjų organizacijų išvadas dėl decentralizuotų pirkimų 50 proc. (6 iš 12) rengė kasmet, 25 proc. (3 iš 12) rengė ne kiekvienais metais, 25 proc. (3 iš 12) jų visai nerengė.

Neatliekant rizikingų pirkimų vertinimo, didėja rizika, kad pirkimo dokumentuose ar procedūrose liks nepastebėtų neatitikčių teisės aktams, negaunama svarbi informacija sprendimams priimti, didėja klaidų, neskaidrių pirkimų, teisminių ginčų rizika (3 skyrius, 49 psl.).

Rekomendacijos

Krašto apsaugos ministerijai:

1. Siekiant užtikrinti, kad pirkimus krašto apsaugos sistemoje vykdytų Viešųjų pirkimų įstatymo reikalavimus atitinkantys subjektai ir būtų nustatytos aiškos atsakomybės už pirkimų vykdymo kokybę ir rezultatyvumą, peržiūrėti Lietuvos kariuomenės vienetams ir (ar) struktūriniams padaliniams suteiktus įgaliojimus, užtikrinant, kad savarankiško juridinio asmens statuso neturintys padaliniai vykdytų pirkimus ne kaip atskiros perkančiosios organizacijos, o kaip vienos perkančiosios organizacijos padaliniai ir tokiu būdu atitiktų Viešųjų pirkimų įstatymo reikalavimus (1-asis pagrindinis audito rezultatas).
2. Siekiant užtikrinti, kad centralizuoti viešieji pirkimai krašto apsaugos sistemoje atitiktų teisės aktų reikalavimus ir būtų nustatytos aiškos atsakomybės, užbaigti centrinių perkančiųjų organizacijų (CPO) funkcijų integraciją krašto apsaugos sistemoje, aiškiai apibrėžiant institucinę atsakomybę už centralizuotus pirkimus (1-asis pagrindinis audito rezultatas).
3. Siekiant užtikrinti, kad į centralizuotai perkamų objektų sąrašą pirkimų objektai būtų įtraukti pagrįstai, patvirtinti objektų įtraukimo į sąrašą kriterijus ir tvarką (1-asis pagrindinis audito rezultatas).
4. Siekiant, kad krašto apsaugos sistemos pirkimų modelis būtų pagrįstas objektyviais duomenimis, atlikti išsamų mišraus (centralizuoto ir decentralizuoto) pirkimų modelio vertinimą, pagrįstą kaštų ir naudos analize bei veiklos rodikliais ir pagal šio vertinimo rezultatus aiškiai apibrėžti optimalų pirkimų organizavimo modelį (1-asis pagrindinis audito rezultatas).
5. Siekiant užtikrinti viešųjų pirkimų principų laikymąsi ir racionalų pinigų panaudojimą, peržiūrėti taikomas pirkimų kontrolės priemones ir užtikrinti jų veiksmingumą atliekant rinkos tyrimus, parenkant pirkimo būdą ir skaidant pirkimus, rengiant pirkimo dokumentus, vykdant pirkimus, sudarant sutartis ir prižiūrint jų vykdymą, taip pat valdant interesų konfliktus (2-asis pagrindinis audito rezultatas).
6. Siekiant užtikrinti vientisą pirkimų planavimo ir vykdymo duomenų valdymą bei jų prieinamumą sprendimų priėmimui ir pirkimų plano pakeitimų kontrolei, konsoliduoti pirkimų duomenų valdymą ir užtikrinti sąsajas su kitomis pirkimų valdymui aktualiomis informacinėmis sistemomis (1-asis pagrindinis audito rezultatas).
7. Siekiant užtikrinti galimybę visapusiškai vertinti viešųjų pirkimų vykdymo efektyvumą, nustatyti rodiklius, leidžiančius sistemingai matuoti ir vertinti decentralizuotų viešųjų

pirkimų sistemos efektyvumą pagal laiko ir kainos kriterijus, o centralizuotų – pagal kainos kriterijų (1-asis pagrindinis audito rezultatas).

8. Siekiant užtikrinti didesnį krašto apsaugos sistemos viešųjų pirkimų efektyvumo ir skaidrumo rezultatų pasiekimą, parengti ir įgyvendinti veiksmų planą viešųjų pirkimų vertinimo rodiklių pasiekimui gerinti (1-asis pagrindinis audito rezultatas).
9. Siekiant didinti skaidrumą vykdant pirkimus, kai netaikomi Viešųjų pirkimų įstatymo ir Viešųjų pirkimų, atliekamų gynybos ir saugumo srityje, įstatymo reikalavimai ir Vyriausybės nutarimuose ar kituose teisės aktuose nenustatytos šių pirkimų organizavimo ir vykdymo procedūros, nustatyti minimalius privalomus reikalavimus, apimančius sprendimų priėmimo procesą ir jų kontrolės priemones (1-asis pagrindinis audito rezultatas).
10. Siekiant didinti skaidrumą vykdant pirkimus neskelbiamų derybų būdu, nustatyti pareigą pirkimų vykdytojams, vykdant neskelbiamų derybų procedūras, kreiptis ir į tiesioginius gamintojus bei paslaugų teikėjus ar oficialius jų atstovus (1-asis pagrindinis audito rezultatas).
11. Siekiant mažinti klaidų riziką vykdant viešuosius pirkimus, užtikrinti, kad perkančiosiose organizacijose būtų faktiškai atliekama į rizikingų pirkimų sąrašus įtrauktų pirkimų prevencinė kontrolė ir kasmet teikiamos išvados dėl procedūrų tobulinimo (3-iasis pagrindinis audito rezultatas).

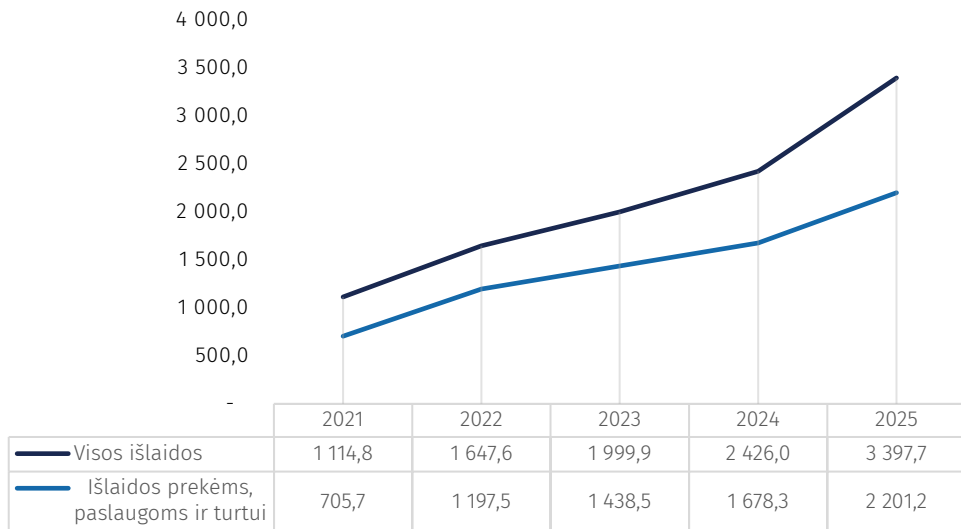
Rekomendacijų įgyvendinimo priemonės ir terminai, laukiamas audito poveikis ir pokyčių vertinimo rodikliai pateikti ataskaitos dalyje „Rekomendacijų įgyvendinimo planas“ (53 psl.). Aktuali informacija apie rekomendacijų įgyvendinimo būklę, rezultatus ir įvykusius pokyčius skelbiama atvirose duomenyse Valstybės kontrolės interneto svetainėje <https://www.valstybeskontrole.lt/LT/AtviriDuomenys>.

JŽANGA

Krašto apsaugos sistemos viešieji pirkimai yra viena iš strategiškai svarbiausių valstybės viešųjų pirkimų sričių, turinti tiesioginę reikšmę nacionalinio saugumo užtikrinimui, gynybos pajėgumų stiprinimui ir valstybės biudžeto panaudojimo efektyvumui. Šioje srityje vykdomi prekių, paslaugų ir (ar) darbų pirkimai turi užtikrinti Lietuvos kariuomenės aprūpinimą ir pasirengimą vykdyti jai pavestas funkcijas bei krašto apsaugos sistemos institucijų veiklą.

Per pastaruosius metus (2021–2025 m.) skirtas ir panaudotas finansavimas KAS padidėjo 3 kartais. 2021–2025 m. panaudota 10 586,0 mln. Eur asignavimų, iš kurių 7 221,2 mln. Eur – prekėms, paslaugoms ir turtui įsigyti. 2025 m., palyginti su 2021 m., KAS išlaidos iš viso padidėjo 2 282,9 mln. Eur (205 proc.), išlaidos prekėms, paslaugoms ir turtui įsigyti – 1 495,5 mln. Eur (212 proc.) (1 pav.).

1 pav. Krašto apsaugos sistemos asignavimų panaudojimas 2021–2025 m., mln. Eur

Šaltinis – Valstybės kontrolė pagal krašto apsaugos sistemos viešojo sektoriaus subjektų biudžeto išlaidų sąmatų vykdymo ataskaitų 2021–2025 m. duomenis

2021–2025 m. laikotarpiu KAS vyko 111,0 tūkst. viešųjų pirkimų, kurių bendra vertė siekė 10 832,2 mln. Eur. Pagal kiekį didžioji dalis pirkimų buvo vykdoma decentralizuotai (98 proc.), tačiau pagal vertę dominuoja centralizuoti pirkimai – 97 proc. visos pirkimų vertės. Vidutiniškai per metus buvo vykdoma apie 22,2 tūkst. viešųjų pirkimų, kurių vertė siekė apie 2 166,5 mln. Eur (1 lentelė).

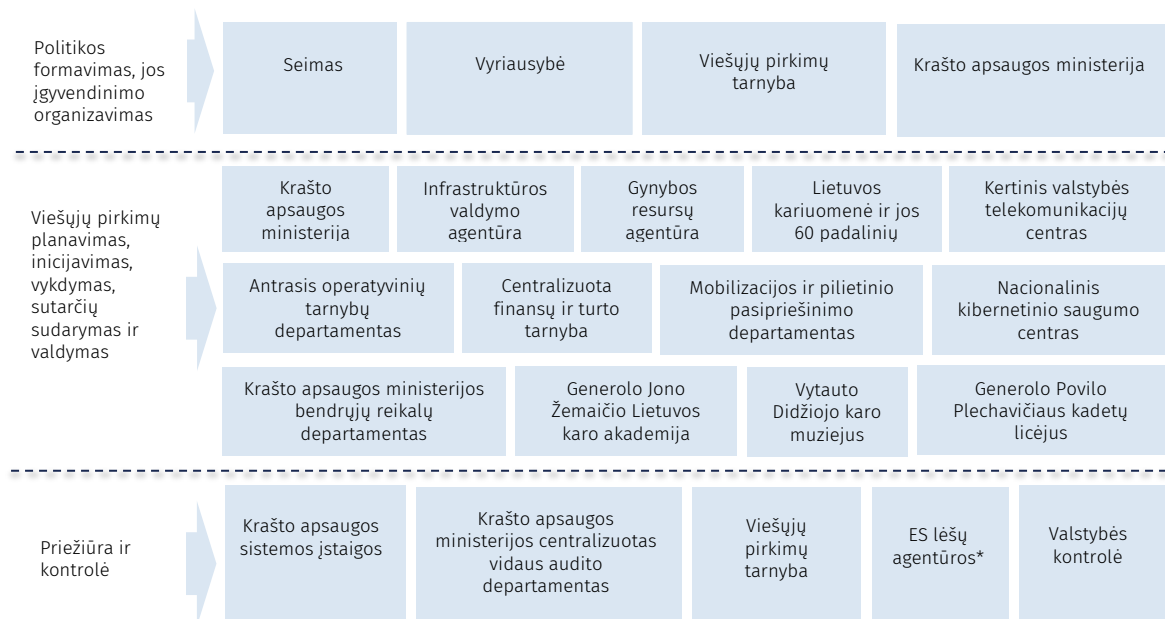
1 lentelė. 2021–2025 m. krašto apsaugos sistemos vykdytų pirkimų suvestiniai duomenys

Metai	Vykdyta pirkimų		Iš jų:			
			centralizuotų pirkimų		decentralizuotų pirkimų	
	kiekis (proc.)	vertė, mln. Eur (proc.)	kiekis ¹¹ (proc.)	vertė ¹² , mln. Eur (proc.)	kiekis (proc.)	vertė, mln. Eur (proc.)
2021	18 039	768,3 (100)	487 (3)	721,4 (94)	17 552 (97)	46,9 (6)
2022	21 520	2 159,1 (100)	510 (2)	2 100,3 (97)	21 010 (98)	58,8 (3)
2023	22 385	1 659,2 (100)	438 (2)	1 594,0 (96)	21 947 (98)	65,2 (4)
2024	23 724	4 115,1 (100)	487 (2)	4 039,6 (98)	23 237 (98)	75,5 (2)
2025	25 292	2 130,5 (100)	471 (2)	2 032,3 (95)	24 821 (98)	98,2 (5)
Iš viso:	110 960	10 832,2 (100)	2393 (2)	10 487,6 (97)	108 567 (98)	344,6 (3)
Vidutiniškai per metus:	22 192	2 166,5	478,6	2 097,5	21 713	68,9

Šaltinis – Valstybės kontrolė pagal Krašto apsaugos ministerijos ir Gynybos resursų agentūros duomenis

KAS pirkimų procesą sudaro planavimo, inicijavimo, pirkimų vykdymo, sutarčių sudarymo ir vykdymo bei pirkimų kontrolės ir priežiūros etapai. Efektyvus ir tarpusavyje suderintas šių etapų įgyvendinimas yra būtinas siekiant užtikrinti, kad pirkimų rezultatai atitiktų krašto apsaugos sistemos poreikius, o skirti pinigai būtų panaudoti racionaliai.

Organizuojant ir vykdant viešuosius pirkimus KAS, dalyvauja šie subjektai: Vyriausybė, KAM ir kitos 72 KAS PO, įgalios vykdyti viešuosius pirkimus. Viešųjų pirkimų procesų priežiūrą ir kontrolę pagal kompetenciją vykdo Viešųjų pirkimų tarnyba ir kitos institucijos (2 pav.).

2 pav. Krašto apsaugos pirkimų sistemos politiką formuojančios, įgyvendinančios ir kontrolę atliekančios institucijos

*Aplinkos projektų valdymo agentūra, Centrinė projektų valdymo agentūra, Europos socialinio fondo agentūra, Inovacijų agentūra.

Šaltinis – Valstybės kontrolė pagal teisės aktus

¹¹ Tais metais vykdytų pirkimų skaičius.

¹² Tais metais sudarytų sutarčių vertė.

AUDITO REZULTATAI

1. TEISINIU REGULIAVIMU NUSTATYTOS IŠIMTYS PREKIŲ, PASLAUGŲ IR DARBŲ ĮSIGIJIMAMS (NESKELBIAMOS DERYBOS, SUPAPRASTINTOS PIRKIMŲ PROCEDŪROS IR KT.), DECENTRALIZUOTAI ORGANIZUOTAS PIRKIMŲ VYKDYMAS, ŠIAM PROCESUI SKIRTI ŽMOGIŠKIEJI IŠTEKLIAI, JŲ KOMPETENCIJOS NESUDARĖ PAKANKAMŲ PRIELAUDŲ UŽTIKRINTI SIEKŲ PINIGUS PANAUDOTI RACIONALIAI, EFEKTYVIAI IR REZULTATYVIAI BEI IŠVENGTI TARPININKAVIMO
- 1.1. Krašto apsaugos sistemoje taikomas mišrus pirkimų vykdymo modelis, įskaitant decentralizuotų pirkimų vykdymą, ne visais atvejais atitinka galiojančius teisės aktus ir yra nepakankamai pagrįstas efektyvumo požiūriu
 1. Viešųjų pirkimų įstatyme nustatyta, kad perkančioji organizacija, vykdydama pirkimus, privalo laikytis lygiateisiškumo, nediskriminavimo, abipusio pripažinimo, proporcingumo ir skaidrumo principų¹³ ir siekti racionaliai naudoti prekių, paslaugų ir darbų įsigijimui skirtas lėšas¹⁴. Tam, kad lėšos būtų panaudotos racionaliai, tikslingai ir efektyviai, turi būti sukurta efektyviai veikianti viešųjų pirkimų sistema.
 2. Laikėmės nuostatos, kad KAS sukurta efektyviai veikianti pirkimų sistema, kai visoms KAS PO teisėtai suteiktas jų statusas¹⁵; taikomas mišrus¹⁶ pirkimų modelis yra pagrįstas analize ar vertinimu¹⁷; CPO statusas suteiktas visoms centralizuotus KAS pirkimus vykdančioms įstaigoms¹⁸; nustatyti aiškūs kriterijai, kada KAS pirkimai vykdomi centralizuotai, o kada – decentralizuotai¹⁹.

¹³ Viešųjų pirkimų įstatymas, 17 str. 1 d.

¹⁴ Ten pat, 17 str. 2 d.

¹⁵ Ten pat, 2 str. 25 d. ir 5 str. 2 d.

¹⁶ Centralizuotas ir decentralizuotas.

¹⁷ Viešųjų pirkimų įstatymas, 17 str. 1 ir 2 d.

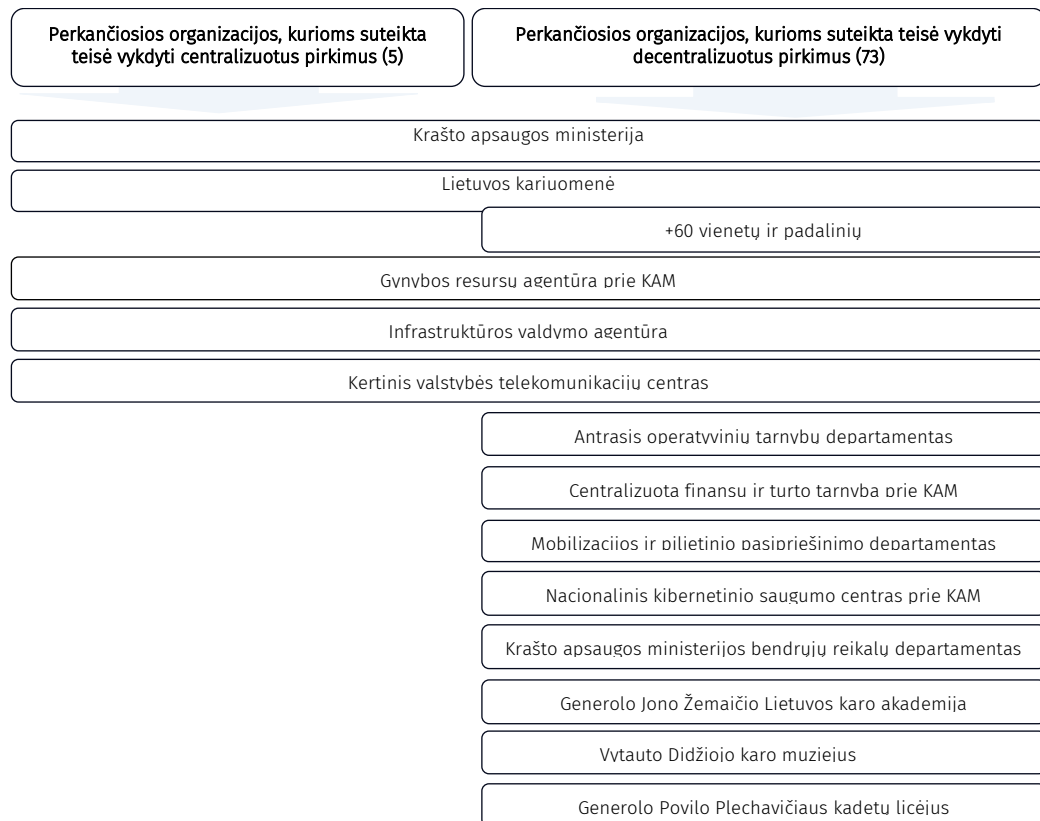
¹⁸ Ten pat, 82¹ str. 1 d. 1 p.

¹⁹ Pirkimų organizavimo, kontrolės ir priežiūros krašto apsaugos sistemoje tvarkos aprašas, patvirtintas krašto apsaugos ministro 2007-07-30 įsakymu Nr. 768, 6, 7 ir 8 p.

82 proc. krašto apsaugos sistemos perkančiųjų organizacijų nepagrįstai turi perkančiosios organizacijos statusą

3. Viešųjų pirkimų įstatyme numatyta, kad perkančioji organizacija – tai valstybės ar savivaldybės institucija ar juridinis asmuo, tenkinantis viešuosius interesus ir atitinkantis įstatyme nustatytas finansavimo ar kontrolės sąlygas²⁰. Perkančiosios organizacijos struktūrinis padalinys gali savarankiškai vykdyti pirkimus, tačiau tik tada, kai turi perkančiosios organizacijos suteiktus įgaliojimus savarankiškai atlikti pirkimus, mokėjimams atlikti turi atskirą biudžeto eilutę ir sprendimų priėmimo teisę dėl pirkimų ir sutarčių sudarymo bei mokėjimų pagal tas sutartis iš savo biudžeto²¹. Perkančiosios organizacijos struktūrinis padalinys yra juridinio asmens statuso neturintis padalinys²², o sprendimą, ar subjektas laikytinas perkančiąja organizacija pagal Viešųjų pirkimų įstatymo kriterijus, savo atsakomybe priima pats subjektas (juridinis asmuo).
4. Pagal KAM duomenis, 2025-12-31 KAS pirkimus vykdė 73 perkančiosios organizacijos (3 pav.).

3 pav. Krašto apsaugos sistemos perkančiosios organizacijos (2025-12-31 duomenimis)

Šaltinis – Valstybės kontrolė pagal Krašto apsaugos ministerijos pateiktą informaciją

²⁰ Viešųjų pirkimų įstatymas, 2 str. 25 d.

²¹ Ten pat, 5 str. 2 d.

²² Perkančiosios organizacijos struktūrinis padalinys suprantamas kaip pirkimo vykdytojo struktūrinis ar administracinis padalinys (filialas, atstovybė, departamentas, skyrius, biuras, tarnyba, poskyris ir pan.), neturintis juridinio asmens statuso; Viešųjų pirkimų tarnybos direktoriaus 2017-06-27 įsakymu Nr. 1S-94 patvirtinta Numatomos viešojo pirkimo ir pirkimo vertės skaičiavimo metodika, 2.4 p.

5. Nustatėme, kad 82 proc. (60²³ iš 73) KAS perkančiųjų organizacijų – LK kariniai vienetai ir padaliniai (pvz.: batalionai, flotilės, pulkai, remonto depai, ramovės ir kt.) – veikia kaip biudžetinių įstaigų filialai ar kiti struktūriniai padaliniai, kurie nelaikomi savarankiškais perkančiosiomis organizacijomis, nes nėra savarankiški juridiniai asmenys²⁴. Taigi, minėti struktūriniai padaliniai nepagrįstai turi savarankišką PO statusą – jie įtraukti į Centrinį valstybinio administravimo subjektų sistemai priklausančių perkančiųjų organizacijų sąrašą²⁵ ir užregistruoti Centrinėje viešųjų pirkimų informacinėje sistemoje kaip atskiros perkančiosios organizacijos²⁶. Pažymėtina, kad jie gali savarankiškai vykdyti viešuosius pirkimus, jei atitinka Viešųjų pirkimų įstatyme nustatytas sąlygas – turi suteiktus įgaliojimus savarankiškai atlikti viešuosius pirkimus, sudaryti sutartis ir atlikti mokėjimus iš savo biudžeto²⁷. LK kariniams vienetais ir padaliniais netekus perkančiųjų organizacijų statuso, būtų rengiamas vienas bendras (konsoliduotas) LK viešųjų pirkimų planas. Bendras viešųjų pirkimų planas sudarytų efektyvesnės pirkimų planavimo ir vykdymo kontrolės sąlygas ir užtikrintų tinkamesnį Viešųjų pirkimų įstatyme įtvirtintų skaidrumo ir racionalaus lėšų naudojimo principų įgyvendinimą²⁸.
6. KAM pažymėjo, kad LK kariniams vienetais netekus savarankiškų perkančiųjų organizacijų statuso, reikėtų rengti vieną bendrą viešųjų pirkimų planą, apimančią apie 22 tūkst. pirkimų. Tai pareikalautų papildomų žmogiškųjų išteklių, ilginčių planavimo ir derinimo procesus bei reikšmingai pailginčių laiką nuo poreikio atsiradimo iki prekių, paslaugų ar darbų įsigijimo. Ministerijos vertinimu, tokie pokyčiai mažintų LK veiklos efektyvumą, apsunkintų įsipareigojimų sąjungininkams vykdymą ir neužtikrintų racionalaus gynybai skirtų valstybės biudžeto lėšų panaudojimo. Ministerijos nuomone, atsižvelgiant į nevienareikšmiškai aiškinamą galiojantį teisinį reglamentavimą ir LK veiklos specifiką, būtina peržiūrėti viešuosius pirkimus reglamentuojančias teisės aktų nuostatas ir prireikus inicijuoti jų pakeitimus, aiškiai įtvirtinant galimybę LK kariniams vienetais veikti kaip savarankiškoms perkančiosioms organizacijoms.
7. 2026 m. EIM ir VPT raštais²⁹ kreipėsi į KAM, prašydamos peržiūrėti Centrinį valstybinio administravimo subjektų sistemai priklausančių perkančiųjų organizacijų sąrašą³⁰ ir įvertinti, ar visi LK kariniai vienetai bei padaliniai atitinka perkančiosios organizacijos statusą. KAM vertinimu, šie vienetai ir padaliniai gali būti laikomi savarankiškais perkančiosiomis organizacijomis, todėl ministerija iki 2026-05-25 neinicijavo Centrinį valstybinio administravimo subjektų sistemai priklausančių perkančiųjų organizacijų sąrašo koregavimo. Kadangi iki šiol nėra priimtų sprendimų sumažinti KAS perkančiųjų organizacijų skaičių, atskiri LK padaliniai, kuriems suteiktas PO statusas, viešuosius pirkimus planuoja ir vykdo individualiai, nėra bendro konsoliduoto ir į visos LK poreikių patenkinimą orientuoto viešųjų

²³ 4 priedas.

²⁴ Civilinis kodeksas, 2.53 str.

²⁵ Ekonomikos ir inovacijų ministro 2003-02-21 įsakymas Nr. 4-72 „Dėl perkančiųjų organizacijų sąrašų patvirtinimo“.

²⁶ VPT 2026-03-04 raštas Nr. 4S-337 „Dėl krašto apsaugos sistemos organizacijų struktūrinių padalinių“.

²⁷ Viešųjų pirkimų įstatymas, 5 str. 2 d.

²⁸ Ten pat, 17 str. 1 d., 2 d. 1 p.

²⁹ EIM 2026-02-11 raštas Nr. 3-432 „Dėl centrinių valstybinio administravimo subjektų sistemai priklausančių perkančiųjų organizacijų sąrašo peržiūros“ ir VPT 2026-03-04 raštas Nr. 4S-337 „Dėl krašto apsaugos sistemos organizacijų struktūrinių padalinių“.

³⁰ Ekonomikos ir inovacijų ministro 2003-02-21 įsakymas Nr. 4-72 „Dėl perkančiųjų organizacijų sąrašų patvirtinimo“.

pirkimų plano. Tokia viešųjų pirkimų planavimo ir vykdymo praktika yra fragmentiška, neužtikrina nuoseklaus ir sistemingo visų KAS poreikių įvertinimo, taip pat kelia klausimų dėl racionalaus pirkimų organizavimui skirtų resursų panaudojimo.

Iki 2026 m. nė viena krašto apsaugos sistemos perkančioji organizacija neturėjo centrinės perkančiosios organizacijos statuso

8. Krašto apsaugos sistemoje taikomas krašto apsaugos ministro nustatytas ³¹ pirkimų organizavimo modelis, pagal kurį visos (73³²) KAS PO buvo įgalios vykdyti decentralizuotus pirkimus, o 5³³ iš jų – ir centralizuotus pirkimus. Taip pat centralizuotus pirkimus galėjo vykdyti ir kitos KAS perkančiosios organizacijos, kai jų viešųjų pirkimų planuose numatytų pirkimo objektų vertės viršijo mažos vertės pirkimų ribas (2 lentelė).

2 lentelė. Krašto apsaugos sistemos viešųjų pirkimų vykdymas (2025-12-31 duomenimis)

KAS centralizuoti pirkimai		
<i>Perkančioji organizacija</i>	<i>Pirkimų vykdytojas</i>	<i>Objektai, numatyti KAS centralizuotai perkamų objektų sąraše</i>
GRA	GRA	Maistas; apranga; ginklai, karinė įranga; sausumos transporto priemonės ir kt.
IVA	IVA	Architektūros, inžinerijos ir susijusios paslaugos; statybos darbai; avariniai ir apsaugos įrenginiai ir kt.
KVTC	KVTC*	Kompiuterių įranga, programinės įrangos paketai, viešojo judriojo telefono ryšio paslaugos ir kt.
LK	LK*	Kompiuterių įranga, programinės įrangos paketai ir kt.
	GRA**	Ginklų sistemų, karo laivų, radijo ryšių remonto ir priežiūros paslaugos; kelių, geležinkelių, oro ir vandens transporto paslaugos ir kt.
KAM	GRA**	Nekilnojamasis turtas ir kt.
kitos PO (68)	GRA**	nejvardinti pirkimo objektai, viršijantys mažos vertės pirkimą.
KAS decentralizuoti pirkimai		
visos PO (73)	mažos vertės pirkimai ir pirkimo objekto nėra KAS centralizuotai perkamų objektų sąraše	
	centralizuoto pirkimo vykdytojas nurodo, kad neturi galimybės atlikti pirkimo dėl objekto, esančio KAS centralizuotai perkamų objektų sąraše	

* pirkimą vykdo KVTC/LK³⁴ sudaryta VP komisija, o GRA skiria savo darbuotoją VP komisijos nariu

** pirkimą vykdo PO sudaryta VP komisija, o GRA skiria savo darbuotoją VP komisijos pirmininku

Šaltinis – Valstybės kontrolė pagal Krašto apsaugos ministerijos informaciją

9. Nustatėme, kad iki 2026 m. pradžios nė viena KAS PO nevykdė centralizuotų viešųjų pirkimų veiklos taip, kaip tai apibrėžta Viešųjų pirkimų įstatyme, nes neturėjo oficialaus centrinės perkančiosios organizacijos statuso. Visi KAS centralizuoti pirkimai buvo koordinuojami GRA. Pagal krašto apsaugos ministro patvirtintą pirkimų organizavimo modelį, tais atvejais, kai centralizuotus pirkimus vykdavo ne GRA, o KAS PO, GRA į viešųjų pirkimų komisijas

³¹ Pirkimų organizavimo, kontrolės ir priežiūros krašto apsaugos sistemoje tvarkos aprašas, patvirtintas krašto apsaugos ministro 2007-07-30 įsakymu Nr. 768.

³² 2025-12-31 duomenimis.

³³ KAM, LK, GRA, IVA ir KVTC.

³⁴ LK KGV ITT.

deleguodavo savo atstovą. Pažymėtina, kad GRA deleguoti darbuotojai PO VP komisijų pirmininkais buvo atsakingi už tai, kad pirkimo procedūros būtų vykdomos laikantis galiojančių teisės aktų reikalavimų, tačiau atsakomybė už pirkimo teisėtumą, jo rezultatus ir galimos žalos atlyginimą pažeidimų atveju išliko PO. Taigi, toks centralizuotų pirkimų organizavimas nesudarė pakankamų prielaidų aiškiai apibrėžti institucines atsakomybes už KAS centralizuoto pirkimo atlikimą.

10. VPT, 2024 m. atlikusi GRA vertinimą³⁵, nurodė, kad GRA savo esme yra CPO, tačiau ji nevykdo centralizuotų pirkimų veiklos, kaip ji apibrėžta Viešųjų pirkimų įstatyme³⁶. Be to, VPT teigimu, GRA taikomas modelis deleguoti fizinį asmenį į kitos PO viešuosius pirkimus neatitinka sisteminės centralizuoto pirkimo apibrėžties, kadangi pirkimo procedūras *de facto* vykdo PO, neturinti teisės vykdyti centralizuotų viešųjų pirkimų veiklos.
11. KAM kreipėsi³⁷ į Vyriausybę dėl teisės atlikti centrinės perkančiosios organizacijos funkcijas GRA, IVA ir KVTC suteikimo. Vyriausybė 2026-02-18 šioms 3 KAS PO suteikė CPO statusą. Be to, KAM informavo³⁸ Vyriausybę, kad atliks papildomą analizę ir spręs dėl CPO statuso suteikimo kitoms KAS PO, tačiau iki 2026-06-10 analizė nebuvo atlikta. Taigi, iš 74³⁹ KAS PO centrinės perkančiosios organizacijos statusas jau suteiktas 3 PO.
12. Audito metu KAM informavo, kad dėl 3 PO suteikto CPO statuso ji peržiūri KAS tvarkos aprašą, kuriame numatoma patikslinti GRA ir kitų PO funkcijas bei atsakomybes. Audito metu⁴⁰ aprašas dar nebuvo patvirtintas.

Krašto apsaugos sistemos centralizuotų pirkimų sąrašas sudaromas ir keičiamas be aiškių kriterijų

13. KAS tvarkos apraše⁴¹ nustatytas centralizuotai perkamų objektų sąrašas, į kurį įtraukta apie 90 pirkimo objektų (pvz., maistas, ginklai, statybos darbai ir kt.). Sąraše numatyta centralizuotai perkamų objektų apimtis (pvz., baldai centralizuotai perkami tik tais atvejais, kai jie numatyti naujai statomų ir rekonstruojamų statinių projektuose) ir (ar) taikomos išimties (pvz., dujokaukės perkamos centralizuotai, išskyrus jų atskiras dalis ar sandarumo testavimo įrangą, kurios perkamos decentralizuotai). KAS vidaus teisės aktuose nėra reglamentuoti objektų įtraukimo į sąrašą kriterijai ir KAM nepateikė dokumentų, nurodančių, kokiais kriterijais vadovaujantis sąrašas buvo sudarytas, todėl neaišku, kokie konkretūs centralizuotai pirktinų objektų požymiai (pvz., pirkimų vertė, svarba, sudėtingumas, perkamo objekto ypatybės ir kt.) lemia jų įtraukimą į sąrašą ir kodėl vieni objektai įsigijami centralizuotai, kiti – decentralizuotai. Sąrašas peržiūrimas ir tikslinamas atsiradus poreikiui, pasikeitus teisės aktams ar gavus KAS perkančiųjų organizacijų siūlymus (pvz., 2023 m. sąrašas

³⁵ VPT tikrinimo 2024-02-28 ataskaita Nr. 4S-309 (7.3Mr).

³⁶ 2 str. 2 d. 1 ir 2 p.

³⁷ Krašto apsaugos ministerijos 2026-01-20 raštas Nr. 12-01-126.

³⁸ Ten pat.

³⁹ 2026-05-25 duomenimis.

⁴⁰ 2026-05-25 duomenimis.

⁴¹ Pirkimų organizavimo, kontrolės ir priežiūros krašto apsaugos sistemoje tvarkos aprašas, patvirtintas krašto apsaugos ministro 2007-07-30 įsakymu Nr. 768, 6 p.

buvo papildytas⁴² radijo stočių dalimis, siekiant centralizuoti jų remontą). Tokia sąrašo sudarymo praktika neatitinka skaidrumo ir pagrįstumo principų. Nustačius kriterijus ir tvarką, pagal kurią centralizuotai perkami objektai į sąrašą įtraukiami ar išbraukiami, būtų užtikrinamas sąrašo sudarymo ir keitimo pagrįstumas.

Decentralizuotų pirkimų organizavimas sistemiškai neanalizuojamas ir nevertinamas

14. KAS sprendimai dėl decentralizuotų pirkimų organizavimo turėtų būti grindžiami sisteminiu vertinimu, apimančiu ekonominio efektyvumo⁴³, administracinių kaštų⁴⁴ ir galimų pirkimų organizavimo modelių alternatyvų analizę⁴⁵. Tai užtikrintų racionalų pinigų panaudojimą visos KAS pirkimų sistemos mastu. Toks vertinimas ypač svarbus didelėse ir sudėtingose sistemose, kuriose veikia daug perkančiųjų organizacijų.
15. KAS 2021–2025 m. buvo atlikta apie 110 tūkst. decentralizuotų viešųjų pirkimų, vidutiniškai apie 22 tūkst. per metus. Nustatėme, kad KAM minėtu laikotarpiu nevertino decentralizuotų pirkimų sistemos ekonominio efektyvumo (pasiekiamos naudos ir patiriamų sąnaudų santykio), administracinių kaštų (pirkimų organizavimui reikalingų išteklių ir išlaidų) pagrįstumo, neatliko centralizuoto ir decentralizuoto pirkimų modelių palyginimo (skirtingų pirkimų organizavimo būdų palyginimo). KAM nedisponuoja konsoliduotais duomenimis apie pirkimų administravimo sąnaudas, pirkimų planavimą ir vykdymą bei skirtingų pirkimų organizavimo modelių sąnaudų ir efektyvumo palyginimus, kurie leistų įvertinti, ar KAS veikiantis 73 perkančiųjų organizacijų skaičius yra optimalus sistemos mastu, ar didesnis / mažesnis pirkimų centralizavimas galėtų sumažinti patiriamus kaštus ir padidinti pirkimų efektyvumą.
16. KAM teigimu, decentralizuoti mažos vertės pirkimai vykdomi reikšmingai greičiau nei centralizuoti. Centralizuotų supaprastintų pirkimų trukmė 2023–2025 m. svyravo nuo 172 iki 103 dienų, tarptautinių pirkimų – nuo 128 iki 110 dienų, o centralizuotų mažos vertės pirkimų – nuo 68 iki 54 dienų. Tuo tarpu decentralizuoti mažos vertės pirkimai 2023 m. vidutiniškai truko apie 15 dienų, o 2024 m. – apie 13 dienų. Tačiau KAM nepateikė analizės, ar trumpesnė decentralizuotų pirkimų procedūrų trukmė lemia bendrą ekonominę naudą, mažesnius kaštus bei didesnį pirkimų efektyvumą KAS mastu.
17. KAM nurodė, kad 2017 m. buvo atlikta KAS įsigijimų srities galimo pertvarkymo analizė ir jos pagrindu KAM vadovybei buvo pateikti siūlymai dėl įsigijimų sistemos pertvarkymo. KAS pasirinktas mišrus centralizuotų ir decentralizuotų įsigijimų modelis buvo sukurtas siekiant konsoliduoti ir standartizuoti LK poreikius, mažinti administracinę naštą kariniams vienetams bei stiprinti pirkimų kompetencijas ir kontrolę. Po 2017 m. atliktos analizės buvo nuspręsta

⁴² LK Depų tarnyba 2023-04-06 kreipėsi į KAM su prašymu papildyti centralizuotai perkamų objektų sąrašą.

⁴³ Vertinant, ar siekiami pirkimų tikslai pasiekiami racionaliausiai naudojant finansinius, žmogiškuosius ir laiko išteklius bei užtikrinant geriausią sąnaudų ir naudos santykį.

⁴⁴ Vertinant viešųjų pirkimų organizavimui ir vykdymui reikalingas personalo, mokymų, informacinių sistemų, koordinavimo, kontrolės ir kitas administravimo sąnaudas.

⁴⁵ Lyginant centralizuoto, decentralizuoto ir mišraus pirkimų organizavimo modelių privalumus, trūkumus, sąnaudas, rizikas bei poveikį veiklos efektyvumui ir pirkimų rezultatams.

centralizuoti standartizuotus ir pasikartojančius pirkimus, o kariniams vienetams palikti teisę savarankiškai vykdyti individualiems poreikiams skirtus mažos vertės pirkimus. KAM vertinimu, šis modelis leidžia suderinti masto ekonomijos, standartizacijos ir kontrolės naudą su veiklos lankstumu bei greitu reagavimu į besikeičiančius karinių vienetų poreikius, todėl šiuo metu nėra poreikio keisti 2017 m. priimtų principinių sprendimų. Taip pat KAM informavo, kad 2018 m. darbo grupė, rengdama Viešųjų pirkimų efektyvumo stebėsenos metodiką, analizavo užsienio praktiką ir identifikavo galimus centralizuoto pirkimų modelio trūkumus. 2026 m. buvo atlikta viešųjų pirkimų planuose numatytų decentralizuotai perkamų objektų analizė. Jos metu buvo identifikuoti pirkimo objektai, kuriuos būtų galima konsoliduoti (pvz.: baldai, pašto paslaugos, kanceliarinės prekės ir kt.). KAM teigimu, konsoliduojami objektai sudarytų tik 3 proc. bendro decentralizuotų pirkimų skaičiaus ir vertės, todėl decentralizuotų pirkimų konsolidavimo potencialas yra nedidelis (jų vertė – 2,2 mln. Eur iš 73,3 mln. Eur). Be to, KAM teigimu, tai galimai pareikalautų papildomų administracinių ir struktūrinių pakeitimų (pvz., nuspręsti, kuri KAS PO būtų atsakinga už bendrų pirkimo procedūrų atlikimą, kaip būtų teikiami poreikiai, perduodamas turtas ir pan.). Siekiant išsiaiškinti ir padaryti išvadas, kokie KAS pirkimai dar didesniu mastu galėtų būti centralizuojami ar konsoliduojami, reikėtų atlikti išsamią analizę. Sprendimai dėl šių objektų pirkimo centralizuotai nebuvo priimti. Minėtos analizės neapėmė pirkimų organizavimo modelių ekonominio efektyvumo, administracinių kaštų pagrįstumo, galimų alternatyvių pirkimų organizavimo būdų vertinimo.

18. KAS kasmet reikšminga apimtimi vykdo decentralizuotus viešuosius pirkimus. Neatlikus sisteminio dabartinio pirkimų modelio ekonominio efektyvumo ir administracinių kaštų vertinimo, nėra galimybės pagrįstai teigti, kad taikomas pirkimų organizavimo modelis yra optimalus visos sistemos mastu.

1.2. Krašto apsaugos sistemos viešųjų pirkimų stebėseną yra fragmentiška

19. Pagrindinis valstybės viešųjų pirkimų sistemos tikslas – racionaliai naudoti valstybės pinigus. Viešųjų pirkimų sistemos vertinimas padeda atsakyti į klausimą, kiek viešųjų pirkimų sistema atitinka sistemai keliamus tikslus. Laikėmės nuostatos, kad viešieji pirkimai yra orientuoti į efektyvų prekių, paslaugų ar darbų įsigijimą, kai KAS pirkimų duomenys kaupiami ir tvarkomi informacinėje sistemoje⁴⁶, KAM yra nustatyta ir įgyvendinta pirkimų sistemos efektyvumo vertinimo sistema; pasiekta ne mažiau kaip 95 proc. KAM nustatytų ir VPT stebimų⁴⁷ pirkimų vertinimo rodiklių.

⁴⁶ Pirkimų organizavimo, kontrolės ir priežiūros krašto apsaugos sistemoje tvarkos aprašas, patvirtintas krašto apsaugos ministro 2007-07-30 įsakymu Nr. 768, 11¹ p.

⁴⁷ Pirkimų vykdytojų žemėlapis – Švieslentė. Prieiga per internetą: [Pirkimų vykdytojų žemėlapis – Švieslentė – Viešųjų pirkimų tarnyba](#) (žiūrėta 2026-04-22).

Krašto apsaugos sistemos pirkimų duomenys nėra kaupiami ir tvarkomi bendroje informacinėje sistemoje

20. Išsamūs pirkimų duomenys leidžia įvertinti, ar pirkimų sistema pasiekia savo tikslus ir ar užtikrina greitą, ekonomišką bei saugų reikalingų prekių ir paslaugų įsigijimą, todėl jie yra būtini kokybiškai analizei ir duomenimis grįstiems sprendimams dėl pirkimų sistemos tobulinimo.
21. KAS tvarkos apraše⁴⁸ nurodyta, kad KAS pirkimų proceso valdymo duomenys tvarkomi KAS informacinėse sistemose: Pirkimų valdymo informacinėje sistemoje (PVIS) ir (ar) Krašto apsaugos resursų valdymo informacinėje sistemoje (eRVIS) (PVIS kaupiami planavimo ir viešųjų pirkimų vykdymo duomenys, o eRVIS – planavimo ir sutarčių vykdymo duomenys).
22. Išanalizavę visų (12) audito metu vertinimui atrinktų PO informaciją ir apklausos⁴⁹ duomenis apie pirkimų duomenų tvarkymą, nustatėme, kad visi KAS centralizuotų pirkimų duomenys yra kaupiami PVIS, o decentralizuotų – kaupiami įvairiai, naudojant skirtingas informacines sistemas ir (ar) kompiuterines programas (PVIS, eRVIS, „Excel“, „Word“ ir kt.), kurios tarpusavyje nėra integruotos.
23. KAM nurodė, kad informacinės sistemos eRVIS planavimo ir vykdymo modulis įdiegtas 2022 m. be pirkimo procedūrų vykdymo funkcijų – jame įdiegtos tik planavimo ir paraiškų teikimo funkcijos. Informacinė sistema PVIS įdiegta 2020 m. ir yra naudojama centralizuotiems pirkimams vykdyti. Siekdama atlikti pirkimo objektų konsolidavimo galimybių analizę, 2025-12-22 KAM visoms KAS PO nurodė⁵⁰ suvesti 2026 m. viešųjų pirkimų planus į PVIS, o 2026-05-28 paprašė⁵¹ suvesti nuo 2026 m. pradžios atliktų ir atliekamų pirkimų duomenis. Tačiau iki 2026-06-10 konkretūs sprendimai (pvz., parengtas veiksmų planas, nustatytas pereinamasis laikotarpis ir kt.), siekiant naudoti bendrą informacinę sistemą KAS pirkimams, dar nebuvo priimti.
24. Bendra informacinė sistema leistų centralizuotai ir nuosekliai kaupti visų KAS pirkimų duomenis, sudarytų prielaidas identifikuoti pasikartojančius pirkimus, konsoliduoti poreikius, racionaliau planuoti išlaidas ir efektyviau vykdyti pirkimus. Neturint bendros KAS pirkimų informacinės sistemos, pirkimų duomenys yra išskaidyti per kelias tarpusavyje neintegruotas informacines sistemas ir kompiuterines programas, todėl sudėtinga atlikti KAS pirkimų analizę ir efektyviai valdyti visą pirkimų procesą.

⁴⁸ Pirkimų organizavimo, kontrolės ir priežiūros krašto apsaugos sistemoje tvarkos aprašas, patvirtintas krašto apsaugos ministro 2007-07-30 įsakymu Nr. 768, 11¹ p.

⁴⁹ Apklausa visas (73) KAS perkančiąsias organizacijas, iš kurių 72 pateikė atsakymus.

⁵⁰ Krašto apsaugos ministerijos 2025-12-22 raštas Nr. 12-01-2736 „Dėl viešųjų pirkimų planų duomenų teikimo į Pirkimų valdymo informacinę sistemą“.

⁵¹ KAM 2026-05-28 raštas Nr. 12-01-1937.

KAS pirkimų vertinimo ir stebėsenos sistema neleidžia visapusiškai įvertinti pirkimų vykdymo efektyvumo

25. EBPO Taryba rekomenduoja, kad viešųjų pirkimų sistemos veikimas būtų periodiškai ir nuosekliai vertinamas naudojant rodiklius, kurie matuoja viešųjų pirkimų sistemos veiklą, efektyvumą ir sutaupymus⁵². Vertinimo sistema turėtų apimti įvairias rodiklių kategorijas, susijusias su viešųjų pirkimų tikslais (pvz., efektyvumas / veiksmingumas, atitiktis ir viešosios politikos tikslai)⁵³. VPT Viešųjų pirkimų vertinimo rodiklių gairėse⁵⁴, parengtose pagal EBPO rekomendacijas, rekomenduoja pirkimų vykdytojams nusistatyti rodiklių sistemą, kuri apimtų konkurencijos, pirkimų trukmės, efektyvumo aspektus, kad būtų galima įvertinti stipriąsias ir silpnąsias viešųjų pirkimų sistemos puses ir parinkti tinkamas sistemos tobulinimo priemonės. VPT nurodo, kad nebūtina vertinti visų jos gairėse pateiktų rodiklių – turėtų būti pasirinkti tik tie, kurie yra aktualūs pirkimų vykdytojui.
26. KAM patvirtinta metodika⁵⁵, kurioje nustatyta, kaip vertinamas KAS pirkimų efektyvumas, apibrėžti vertinimo objektai (centralizuoti ir decentralizuoti pirkimai), rodiklių skaičiavimo tvarka, atsakomybės ir siektinos reikšmės. KAS centralizuotų pirkimų rodiklius skaičiuoja GRA, decentralizuotų – KAM JPG, o apibendrintus rezultatus (informaciją apie nustatytų rodiklių rezultatus, jų nepasiekimo priežastis ir kt.) KAM JPG kasmet teikia krašto apsaugos ministrui.
27. Nustatėme, kad KAM metodikoje 2021–2025 m. centralizuotiems pirkimams vertinti kasmet numatyta vidutiniškai 10 rodiklių, kurie apima pirkimų procedūrų trukmę, konkurencinę aplinką, skaidrumą ir dalį efektyvumo aspektų. Decentralizuotiems pirkimams – vidutiniškai 2 rodikliai, susiję su konkurencija ir skaidrumu, tačiau nenumatyti ir nevertinami rodikliai, susiję su pirkimų procedūrų trukme ir efektyvumu (pvz., vidutinė pirkimo procedūrų vykdymo trukmė, sutaupytos lėšos ir kt.).
28. Nustatėme, kad 2025 m. KAM metodikoje numatė 10 rodiklių centralizuotiems pirkimams stebėti ir vertinti ir 4 rodiklius – decentralizuotiems pirkimams (audituojamu laikotarpiu rodiklių skaičius ir reikšmės keitėsi, vidutiniškai buvo stebima 10 centralizuotų ir 2 decentralizuoti rodikliai). 3 centralizuotų pirkimų rodikliai (suplanuotų kainų atitiktis pasiūlymo kainai, pirkimo procedūros pradžia / pabaiga) prisideda prie efektyvumo vertinimo. Decentralizuotiems pirkimams įvertinti nenustatytas nė vienas pirkimo proceso efektyvumą matuojantis rodiklis, jų nebuvo ir 2021–2024 m., nors vidutiniškai per metus buvo atliekama apie 22 tūkst. tokių pirkimų.

⁵² EBPO tarybos rekomendacijos dėl viešųjų pirkimų (Recommendation of the Council on Public Procurement), OECD/LEGAL/0411, Adopted on: 18/02/2015, prieiga per internetą: EBPO teisiniai dokumentai (žiūrėta 2026-03-03).

⁵³ OECD Public Governance Policy Papers, Public procurement performance A framework for measuring efficiency, compliance and strategic goals. ©OECD (2023), 7 psl.

⁵⁴ Viešųjų pirkimų tarnybos Viešųjų pirkimų vertinimo rodiklių gairės, prieiga per internetą: <https://www.bing.com/ck/a?!&p=b903eb51b5855f68cd1f21a4ce442a7da28b66bb57d0fdbc7ffbbcd0e2d6c177JmItdHM9MTc3MTI4NjQwMA&ptn=3&ver=2&hsh=4&fclid=1c7148b7-7d06-6ab4-3c34-5e017cd86b8a&psq=vie%a1%b3%b3+pirkim%c5%b3+rodikli%c5%b3+vertinimo+gair%c4%97s&u=a1aHR0cHM6Ly92cHQubHJ2LmX0L3VwbG9hZHMvdnB0L2RvY3VtZW50cy9maWxlcY9tcC92cF92ZXJ0aW5pbW9fZ2FpcmVzLnBkZg> (žiūrėta 2026-02-18).

⁵⁵ Pirkimų efektyvumo ir skaidrumo vertinimo krašto apsaugos sistemoje metodika, patvirtinta krašto apsaugos ministro 2019-07-12 įsakymu Nr. V-626, ir jos pakeitimai.

29. Atkreipiamė dėmesį, kad KAM metodikoje nenumatyti Viešųjų pirkimų tarnybos rekomenduojami pirkimų rodikliai, kurie matuotų sistemos pirkimų vykdymo kainą, sutarčių vykdymo sėkmingumą (sutarčių terminų laikymosi, jų pakeitimų skaičiaus, prekių, paslaugų ar darbų kokybės ir kt.)⁵⁶. Vertinant viešųjų pirkimų procesą, EBPO taip pat rekomenduoja⁵⁷ naudoti rodiklius, susijusius su kaina (pvz.: vidutinė viešųjų pirkimų procedūros parengimo kaina, vidutinė sutarties parengimo kaina, vidutinės konkurso dokumentų parengimo išlaidos, procedūrų, kurių vertė neviršijo ribos, skaičius ir pan.) Taip pat nustatėme, kad metodikoje nenumatyti strateginiai rodikliai (žalieji, inovatyvūs, rezervuoti pirkimai)⁵⁸. KAM nurodė, kad nors strateginiai rodikliai metodikoje nenumatyti, tačiau jie stebimi ir prireikus apie jų įgyvendinimą informacija teikiama kitoms valstybės institucijoms (pvz., EIM).
30. Krašto apsaugos ministro sudaryta darbo grupė⁵⁹, atlikusi įsigijimų organizavimo proceso efektyvumo vertinimą, taip pat nurodė, kad trūksta su strateginiais viešaisiais pirkimais susijusių rodiklių bei rodiklių, atspindinčių klientų (perkančiųjų organizacijų) pasitikėjimą centralizuotai pirkimus vykdančiais subjektais ir jų gebėjimą atliepti perkančiųjų organizacijų poreikius⁶⁰. Tačiau šie rodikliai į KAM metodiką nebuvo įtraukti.
31. Nenustačius pakankamai efektyvumo rodiklių, ypač susijusių su pirkimų trukme, jų vykdymo kaštais bei galutine sutarčių vykdymo sėkme, nesudaromos sąlygos sistemaiškai stebėti ir vertinti viešųjų pirkimų sistemos, o tai riboja galimybes identifikuoti realias taupymo kryptis ir priimti duomenimis pagrįstus sprendimus dėl ilgalaikio pirkimų sistemos efektyvumo didinimo.

Nepasiekta 55 proc. Krašto apsaugos ministerijos nusistatytų pirkimų vertinimo rodiklių

32. Krašto apsaugos ministras nustatė pirkimų vertinimo rodiklius ir siektinas jų reikšmes⁶¹. Iš viso 2021–2025 m. buvo patvirtinti 23 skirtingi rodikliai, iš jų 18 skirti centralizuotiems pirkimams (pvz., neskelbiami pirkimai, pagrįstų pretenzijų skaičius, neįvykę pirkimai ir kt.) ir 5 – decentralizuotiems pirkimams (pvz., pirkimai, vykdomi per CVP IS, pirkimuose kreiptasi į vieną tiekėją) (5 priedas). Vidutiniškai kasmet vertinama apie 12 rodiklių, iš jų 10 skirti centralizuotiems ir 2 – decentralizuotiems pirkimams (4 lentelė).

⁵⁶ Viešųjų pirkimų tarnybos Viešųjų pirkimų vertinimo rodiklių gairės, 1.5, 2.3.2., 2.3.3 rodikliai, prieiga per internetą: <https://www.bing.com/ck/a?!&p=b903eb51b5855f68cd1f21a4ce442a7da28b66bb57d0fdbc7ffbbbed0e2d6c177lmltdHM9MTc3MTI4NjQwMA&ptn=3&ver=2&hsh=4&fclid=1c7148b7-7d06-6ab4-3c34--5e017cd86b8a&psq=vie%a1%b3j%b3+pirkim%b3+rodikli%b3+vertinimo+gair%c4%97s&u=a1aHR0cHM6Ly92cHQubHJ2Lmx0L3VwbG9hZHMvdnB0L2RvY3VtZW50cy9maWxlc9t9tcC92cF92ZXJ0aW5pbW9fZ2FpcmVzLnBkZg>

(žiūrėta 2026-02-18).

⁵⁷ Viešųjų pirkimų veiklos rezultatai. Efektyvumo, atitikties ir strateginių tikslų vertinimo sistema 2023 m. Prieiga per internetą: [Public procurement performance | OECD](#) (žiūrėta 2026-05-15).

⁵⁸ Nuo 2022 m. nestebimi.

⁵⁹ Lietuvos Respublikos krašto apsaugos ministro 2023-05-08 įsakymas Nr. V-366 „Dėl darbo grupės krašto apsaugos sistemos įsigijimų organizavimo proceso efektyvumui įvertinti sudarymo“.

⁶⁰ Dėl krašto apsaugos sistemos viešųjų pirkimų centralizavimo vertinimo, 21 psl.

⁶¹ Pirkimų efektyvumo ir skaidrumo vertinimo krašto apsaugos sistemoje metodika, patvirtinta Lietuvos Respublikos krašto apsaugos ministro 2019-07-12 įsakyму Nr. V-626 „Dėl Pirkimų efektyvumo ir skaidrumo vertinimo krašto apsaugos sistemoje metodikos patvirtinimo“, ir jos pakeitimai.

33. Įvertinę 2021–2025 m. duomenis apie minėtų rodiklių pasiekimą, nustatėme, kad buvo nepasiekta 55 proc. KAM numatytų pirkimų vertinimo rodiklių. 2025 m. stebimas pagerėjimas (rodiklių pasiekimas padidėjo 19 proc. punktų, lyginant su 2024 m.) (3 lentelė).

3 lentelė. Krašto apsaugos ministro nustatytų viešųjų pirkimų efektyvumo ir skaidrumo vertinimo rodiklių įgyvendinimas, vnt. (proc.)

Metai	Iš viso rodiklių	Iš jų	
		Pasiekti	Nepasiekti
2021	15 ⁶²	3 (20 proc.)	12 (80 proc.)
2022	11	5 (45 proc.)	6 (55 proc.)
2023	11	6 (55 proc.)	5 (45 proc.)
2024	11	5 (45 proc.)	6 (55 proc.)
2025	14	9 (64 proc.)	5 (36 proc.)
Iš viso 2021–2025 m.	62	28 (45 proc.)	34 (55 proc.)

Šaltinis – Valstybės kontrolė pagal Krašto apsaugos ministerijos pateiktą informaciją

34. Centralizuotiems pirkimams vertinti buvo nepasiekta apie 46 proc., o decentralizuotiems – 92 proc. rodiklių. Dažniausiai buvo nepasiekti rodikliai, susiję su pirkimų procedūrų pradžios ir pabaigos terminų laikymusi, neįvykusių pirkimų dalimi bei konkurencijos stoka (5 priedas).

Nepasiektų rodiklių pavyzdžiai

- ✓ Centralizuotiems pirkimams:
 - Viešajame pirkime gautas tik vienas techninę specifikaciją atitinkantis pasiūlymas. Siekiama ≤ 15 % reikšmė nepasiekta 4 metus iš 5 (2021 m. – 28,0 %, 2022 m. – 17,0 %, 2023 m. – 15,1 %, 2024 m. – 16,9 %, 2025 m. – 12,6 %).
 - Neįvykę pirkimai. Siekiama ≤ 15 % reikšmė nepasiekta 3 metus iš 4 (2021 m. – 17,0 %, 2022 m. – 27,0 %, 2023 m. – 12,0 %, 2024 m. – 16,2 %).
- ✓ Decentralizuotiems pirkimams:
 - Pirkimai vykdomi per CVP IS. 2021–2022 m. siekiama reikšmė ≥ 80 %, 2023–2024 m. ≥ 20 % nepasiekta 4 metus iš 4 (2021 m. – 8,9 %, 2022 m. – 10,0 %, 2023 m. – 9,1 %, 2024 m. – 8,9 %).
 - Pirkimuose kreiptasi į vieną tiekėją. 2021–2022 m. siekiama reikšmė ≤ 10 %, 2023–2024 m. ≤ 30 %, 2025 m. ≤ 20 % nepasiekta 4 metus iš 5 (2021 m. – 37,2 %, 2022 m. – 41,5 %, 2023 m. – 43,6 %, 2024 m. – 43,6 %, 2025 m. – 10,3 %).

35. Pagrindinės KAM ir GRA nurodytos⁶³ rodiklių nepasiekimo priežastys buvo neplanuoti ar prioritetiniai pirkimai, didelis pirkimų specialistų darbo krūvis, paklausimai ir pretenzijos

⁶² 2021 m. nustatyta iš viso 16 rodiklių, tačiau 1 (iš 16) rodiklio faktinės reikšmės nebuvo skaičiuojamos.

⁶³ GRA 2022-04-12 raštas Nr. S-419 krašto apsaugos viceministruui „Dėl 2021 metų krašto apsaugos sistemos centralizuotų pirkimų efektyvumo ir skaidrumo rodiklių rezultatų pateikimo“; GRA 2023-03-09 raštas Nr. S-290 krašto apsaugos viceministruui „Dėl 2022 metų krašto apsaugos sistemos centralizuotų pirkimų efektyvumo ir skaidrumo rodiklių rezultatų pateikimo“; KAM Įsigijimų politikos skyriaus 2022-05-10 raštas Nr. 14IS-14 krašto apsaugos ministerijos viceministruui „Dėl 2021 metų krašto apsaugos sistemos decentralizuotų pirkimų efektyvumo ir skaidrumo vertinimo rodiklių rezultatų pateikimo“; KAM Įsigijimų politikos skyriaus patarėjos, laikinai vykdančios vedėjo funkcijas, 2023-02-28 tarnybinis pranešimas Nr. 14VL-8 krašto apsaugos ministerijos viceministrei „Dėl 2022 metų krašto apsaugos sistemos decentralizuotų pirkimų efektyvumo ir skaidrumo vertinimo rodiklių rezultatų pateikimo“; KAM Įsigijimų politikos grupės vadovės 2024-03-14 pranešimas Nr. 14VL-13 krašto apsaugos ministruui „Dėl 2023 metų krašto apsaugos sistemos centralizuotų ir decentralizuotų pirkimų efektyvumo ir skaidrumo vertinimo rodiklių rezultatų pateikimo“; KAM Įsigijimų politikos grupės vadovės 2025-03-12 pranešimas Nr. 14VL-15 krašto apsaugos ministruui „Dėl 2024 metų krašto apsaugos sistemos centralizuotų ir decentralizuotų pirkimų efektyvumo ir skaidrumo vertinimo rodiklių rezultatų pateikimo“; KAM Įsigijimų politikos grupės vyresniosios patarėjos, atliekančios grupės vadovės funkcijas, 2026-05-11 pranešimas Nr. 14VL-34 krašto apsaugos viceministrei „Dėl 2025 metų krašto apsaugos sistemos centralizuotų ir decentralizuotų pirkimų efektyvumo ir skaidrumo vertinimo rodiklių rezultatų pateikimo“.

(aktualu rodikliams „Pirkimo procedūros pradžia“, „Pirkimo procedūros pabaiga“, „Pagrįstų pretenzijų skaičius“), tiekėjų pasiūlymų stoka ar neatitikimai (aktualu rodikliams „Neįvykę pirkimai“, „Pirkimo procedūros pabaiga“), didelė mažos vertės ir žodinių sutarčių dalis, kurioms nėra privalomo teisinio pagrindo pirkimą vykdyti per CVP IS ar kreiptis į daugiau nei vieną tiekėją (aktualu decentralizuotų pirkimų rodikliams „Pirkimai vykdomi per CVP IS“ ir „Pirkimuose kreiptasi į vieną tiekėją“) ir kt.

36. KAM, atlikusi 2021–2025 m. pirkimų rodiklių metines analizes, 2023 m. sumažino decentralizuotų pirkimų rodiklių siektinas reikšmes, taip pat raštais priminė PO apie prievoles (pvz., viešinti informaciją apie sudarytas sutartis CVP IS)⁶⁴, rekomendavo KAS PO vadovams skirti daugiau dėmesio viešųjų pirkimų specialistų ugdymui, rinkos tyrimo atlikimui, sudarant pirkimų planą, kompetentingai įvertinti PO poreikius⁶⁵, naudotis CPO LT katalogu vykdant ir mažos vertės pirkimus⁶⁶ ir kt. Tačiau KAM nestebėjo teiktų rekomendacijų poveikio ir nėra parengusi nuoseklaus veiksmų plano su priemonėmis trūkumams pašalinti.
37. 2025 m. buvo pasiekti dauguma (8 iš 10) centralizuotų pirkimų rodiklių ir tik vienas (iš 4) decentralizuotų pirkimų rodiklis. Tai rodo, kad centralizuotuose pirkimuose dauguma pirkimų valdymo sričių veikia pagal nustatytus tikslus (pvz., neskelbiamų pirkimų, pagrįstų pretenzijų, nutrauktų pirkimų ir konkurencingumo rodikliai atitinka siektinas reikšmes), tačiau KAS iki siektino efektyvumo lygio vis dar nesuvaldė procesų vėlavimo ir susiduria su sunkumais atlikti tam tikrus pirkimo etapus laiku (nepasiekti pirkimo paraiškos rengimo ir pirkimo procedūros pabaigos trukmės rodikliai). Decentralizuotų pirkimų rodikliai rodo nepakankamą pirkimų planavimo discipliną (nepasiekti papildomai po plano patvirtinimo suplanuotų pirkimų ir plane patvirtintų, bet nepradėtų pirkimų rodikliai) bei vidaus kontrolės trūkumus (nepasiektas pavišintų sutarčių dalies (CVP IS) rodiklis) (5 priedas).
38. VPT taip pat atlieka PO vykdomų pirkimų⁶⁷ stebėseną ir vidutiniškai stebi 16 pirkimų rodiklių. Šie rodikliai skaičiuojami pirkimams, atliktiems pagal VPĮ arba PJ⁶⁸.
39. Remiantis VPT pateiktais 2021–2025 m. duomenimis, kasmet bendrai KAS PO nepasiekė vidutiniškai 53 proc. VPT stebimų rodiklių, o visos Lietuvos PO – vidutiniškai 68 proc. Kasmet KAS PO vidutiniškai pasiekė daugiau arba tiek pat VPT stebimų rodiklių, palyginti su šalies vidurkiu. Atkreiptinas dėmesys, kad KAS PO susidūrė su sunkumais siekdama VPT numatytų strateginių, sutarčių pavišinimo ir kt. rodiklių (4 lentelė).

⁶⁴ KAM JPG 2023-10-26 raštas Nr. 14IS-40 KAS PO „Dėl žodžių sudarytų sutarčių informacijos viešinimo“.

⁶⁵ KAM JPG 2022-06-02 raštas Nr. 14IS-18 KAS PO „Dėl viešojo pirkimo procedūrų planavimo ir vykdymo efektyvumo bei skaidrumo“.

⁶⁶ KAM JPG 2023-08-09 raštas Nr. 14IS-27 KAS PO „Dėl pirkimų vykdymo per CPO LT katalogą“.

⁶⁷ Atliekamų pagal Viešųjų pirkimų ir Pirkimų, atliekamų vandentvarkos, energetikos, transporto ar pašto paslaugų srities perkančiųjų subjektų, įstatymus.

⁶⁸ Lietuvos Respublikos pirkimų, atliekamų vandentvarkos, energetikos, transporto ar pašto paslaugų srities perkančiųjų subjektų, įstatymas.

4 lentelė. Viešųjų pirkimų tarnybos stebimų rodiklių pasiekimas 2025 m. krašto apsaugos sistemos perkančiosiose organizacijose, proc., vnt.

Pasiekimo lygis	Siektina rodiklio reikšmė ⁶⁹	Faktinė rodiklio reikšmė	Rodiklio pavadinimas ⁷⁰
Pasiekti	≥ 20 %	23,7 %	Pirkimų, kai taikytas kokybės kriterijus, skaičiaus dalis
	≥ 20 %	21,4 %	Centralizuotų pirkimų vertės dalis
	≥ 10 %	40,0 %	Centralizuotų pirkimų skaičiaus dalis
	≤ 30 %	11,0 %	Vieno tiekėjo pirkimų (be centralizuotų pirkimų) skaičiaus dalis
	≥ 22 %	14,6 %	Neįvykusių pirkimų skaičiaus dalis
	≤ 20 %	12,6 %	Vieno tiekėjo pirkimų (su centralizuotais pirkimais) skaičiaus dalis
	≥ 3 vnt.	3,5	Vidutinis pasiūlymų skaičius pirkimui (be centralizuotų pirkimų)
	≥ 3,5 vnt.	3,6	Vidutinis pasiūlymų skaičius pirkimui (su centralizuotais pirkimais)
Nepasiekti	≥ 95 %	91,8 %	Žaliųjų pirkimų vertės dalis
	≥ 95 %	72,2 %	Žaliųjų pirkimų skaičiaus dalis
	≥ 50 %	34,7 %	Klasikinio sektoriaus pirkimų, kai taikytas kokybės kriterijus, vertės dalis
	≤ 10 %	26,8 %	Pirkimų, kuriuose gautos tiekėjų pretenzijos, skaičiaus dalis
	0	2,7 %	Pirkimų, dėl kurių pateikti ieškiniai teismui, skaičiaus dalis
	≥ 95 %	9,4 %	Pirkimų iš sąrašo, kai taikyti energijos vartojimo efektyvumo reikalavimai, vertės dalis
	≥ 95 %	66,7 %	Pirkimų iš sąrašo, kai taikyti energijos vartojimo efektyvumo reikalavimai, skaičiaus dalis
	≥ 1 %	0,0 %	Inovatyvių pirkimų vertės dalis
	≥ 2 %	0,0 %	Supaprastintų rezervuotų pirkimų vertės dalis
	≥ 90 %	58,1 %	Paviešintų sutarčių skaičiaus dalis

Šaltinis – Valstybės kontrolė pagal Viešųjų pirkimų tarnybos pateiktą informaciją⁷¹

40. VPT stebimi rodikliai atskleidžia galimas KAS PO veiklos ir vidaus kontrolės problemas, pvz., žemas sutarčių viešinimo rodiklio pasiekimas (58,1 proc., kai siektina reikšmė yra 90 proc. ar daugiau) gali rodyti, kad perkančiosiose organizacijose nėra pakankamai užtikrintas atsakomybės už sutarčių viešinimą paskirstymas, šios pareigos vykdymo priežiūra ir pirkimų procesų stebėsena. Nepasiektas žaliųjų pirkimų tikslas, inovatyvių ir rezervuotų pirkimų nebuvimas taip pat rodo, kad strateginiams viešųjų pirkimų prioritetams skiriama nepakankamai dėmesio. KAM nurodė, kad audito metu buvo imtasi veiksmų paviešinti sutartis, patikslinti VPT teiktą informaciją ir dėl šių priežasčių, 2026-06-01 duomenimis, pagerėjo VPT stebimų rodiklių reikšmės (pvz., paviešintų sutarčių skaičiaus dalis padidėjo nuo 58,1 ir 92,7 proc. (34,6 proc. punkto), žaliųjų pirkimų skaičiaus dalis padidėjo nuo 72,2 iki 88,5 proc. (16,3 proc. punkto) ir kt.).
41. KAS yra sukurta pirkimų vertinimo sistema, tačiau reikšminga dalis (55 proc.) KAM nustatytų pirkimų vertinimo rodiklių 2021–2025 m. nebuvo pasiekti. Nors 2025 m. stebimas pagerėjimas, tačiau vis dar ne laiku pradedamos ir užbaigiamos pirkimų procedūros, pirkimų planavimo

⁶⁹ Pirkimų vykdytojų žemėlapis – Švieslentė. Oficialiosios statistikos ir rodiklių apskaičiavimo ir vertinimo metodika. Prieiga per internetą: [Pirkimų vykdytojų žemėlapis – Švieslentė – Viešųjų pirkimų tarnyba](#) (žiūrėta 2026-04-22).

⁷⁰ Į visų rodiklių skaičiavimą įtraukiami įvykę tarptautiniai ir supaprastinti (be mažos vertės) pirkimai, išskyrus šiuos 4 rodiklius, į kurių skaičiavimą įtraukiami ir mažos vertės pirkimai: žaliųjų pirkimų vertės skaičiaus dalis, supaprastintų rezervuotų pirkimų vertės dalis, paviešintų sutarčių skaičiaus dalis.

⁷¹ Duomenų eksporto iš Švieslentės data – 2026-03-05.

trūkumai gali didinti administracinę naštą, pirkimų vėlavimo riziką ir apsunkinti KAS poreikių užtikrinimą laiku.

1.3. Viešųjų pirkimų vykdymui skiriama nepakankamai žmogiškųjų išteklių

Kasmet vertinti pasirinktose krašto apsaugos sistemos perkančiosiose organizacijose vidutiniškai trūko 19 proc. viešųjų pirkimų specialistų

42. Viešieji pirkimai yra kompleksinis procesas, kuriam tinkamai įgyvendinti būtinos specifinės žinios, kompetencijos ir pakankamas kvalifikuotų darbuotojų skaičius. Tik turint pakankamai žmogiškųjų išteklių, galima užtikrinti tinkamą pirkimų planavimą, sklandų procedūrų vykdymą, teisės aktų laikymąsi, rizikų valdymą ir skaidrumą viso proceso metu. Laikėmės nuostatos, kad viešųjų pirkimų vykdymui skirti pakankami ir tinkamos kompetencijos žmogiškieji ištekliai, kai laisvų etatų dalis PO neviršija 10 proc., o pirkimus vykdo darbuotojai, turintys viešųjų pirkimų specialisto pažymėjimus.
43. PO viešųjų pirkimų specialistų etatų skaičius tvirtinamas krašto apsaugos ministro arba LK vado įsakymais, jų poreikis priklauso nuo organizacijos tipo, vykdomų pirkimų skaičiaus ir sudėtingumo. Nustatėme, kad 2021–2025 m. 12-oje atrinktų vertinti PO metų pabaigoje vidutiniškai kasmet buvo patvirtinti 84 viešųjų pirkimų specialistų etatai, iš kurių 19 proc. (16 iš 84) metų pabaigoje būdavo neužimti (6 priedas). Didžioji dalis (88 proc., 14 iš 16) neužimtų etatų buvo GRA. Pagrindinė priežastis, dėl kurios GRA neužimami etatai, – nerezultatyvios atrankos (nesulaukiama pretendentų arba konkurso metu nesurenkamas reikiamas balų skaičius) (5 lentelė).

5 lentelė. Informacija apie Gynybos resursų agentūros 2021–2025 m. vykdytas darbuotojų, vykdančių viešuosius pirkimus, atrankas

Metai	Darbuotojų poreikis	Vykdytų atrankų skaičius	Atrinktų darbuotojų skaičius	Neįvykusių atrankų skaičius	Pagrindinės priežastys, dėl kurių atranka neįvyko arba darbuotojas nebuvo atrinktas
2021	18	29	11	18	Atranka neįvykdavo, nes nebuvo pretendentų: 2021 m. sudarė 61,1 proc., 2022 m. – 53,3 proc., 2023 m. – 26,3 proc., 2025 m. – 64,3 proc. 2024 m. visi pretendentai per vertinimą surinko mažiau nei 6 balus – sudarė 75 proc.
2022	13	25	10	15	
2023	11	25	6	19	
2024	15	8	4	4	
2025	15	19	5	14	

Šaltinis – Valstybės kontrolė pagal Gynybos resursų agentūros pateiktą informaciją

44. KAM nurodė, kad kiekviena PO pati vykdo darbuotojų atrankas ir užpildo laisvas pareigybės, o KAM valdo tik savo žmogiškuosius išteklius ir atsako už įstaigų prie KAM vadovų skyrimą. GRA darbuotojų atrankas vykdo Viešojo valdymo agentūra, GRA informaciją apie darbuotojų paiešką skelbia savo tinklalapyje, darbo paieškos portaluose. GRA prekėmis, paslaugomis ir darbais aprūpina kitas KAS įstaigas. Dėl nuolatinio viešųjų pirkimų specialistų trūkumo gali ilgiau užtrukti viešieji pirkimai, didėti klaidų rizika, LK gali laiku negauti jai reikalingų resursų.

Daugeliu atvejų viešuosius pirkimus vykdo darbuotojai, neturintys viešųjų pirkimų specialisto pažymėjimų

45. Viešųjų pirkimų specialisto pažymėjimas patvirtina, kad asmuo turi pakankamų žinių viešiesiems pirkimams vykdyti. Bent vienas viešųjų pirkimų komisijos narys privalo jį turėti. Darbuotojas, norėdamas gauti viešųjų pirkimų specialisto pažymėjimą, VPT nustatyta tvarka turi išlaikyti žinių patikrinimo egzaminą. Nors ir neprivalomas visiems asmenims, dirbantiems su viešaisiais pirkimais, pažymėjimas patvirtina asmens kompetenciją vykdyti viešuosius pirkimus, todėl svarbu, kad kuo daugiau darbuotojų jį turėtų.
46. Nustatėme, kad centralizuotus pirkimus vykdančiose PO 2023–2025 m. vidutiniškai 48 proc. darbuotojų, vykdančių viešuosius pirkimus, neturėjo viešųjų pirkimų specialistų pažymėjimų (6 lentelė). Įvertinę atrinktus viešuosius pirkimus⁷², nustatėme, kad visais atvejais bent vienas viešųjų pirkimų komisijos narys turėjo pirkimų specialisto pažymėjimą.

6 lentelė. Informacija apie 2021–2025 m. Krašto apsaugos ministerijoje, Gynybos resursų agentūroje, Infrastruktūros valdymo agentūroje, Kertiniame valstybės telekomunikacijų centre ir Lietuvos kariuomenėje dirbusius viešųjų pirkimų darbuotojus, turinčius viešųjų pirkimų specialisto pažymėjimą

KAS PO	Duomenys	2023 m.	2024 m.	2025 m.
Krašto apsaugos ministerija	Dirbo VP darbuotojų	2	2	2
	Turėjo pažymėjimą	1	1	1
	Turinčių pažymėjimą dalis, proc.	50	50	50
Gynybos resursų agentūra prie Krašto apsaugos ministerijos	Dirbo VP darbuotojų	37	34	35
	Turėjo pažymėjimą	19	21	17
	Turinčių pažymėjimą dalis, proc.	51,4	61,8	48,6
Infrastruktūros valdymo agentūra	Dirbo VP darbuotojų	4	5	7
	Turėjo sertifikatą	1	2	5
	Turinčių pažymėjimą dalis, proc.	25	40	71,40
Kertinis valstybės komunikacijų centras	Dirbo VP darbuotojų	1	1	4
	Turėjo pažymėjimą	1	0	1
	Turinčių pažymėjimą dalis, proc.	100	0	25
Lietuvos kariuomenė	Dirbo VP darbuotojų	0	0	0
	Turėjo pažymėjimą	0	0	0
	Turinčių pažymėjimą dalis, proc.	0	0	0

Šaltinis – Valstybės kontrolė pagal Krašto apsaugos ministerijos, Gynybos resursų agentūros, Infrastruktūros valdymo agentūros, Kertinio valstybės telekomunikacijų centro ir Lietuvos kariuomenės duomenis

47. PO nurodė, kad darbuotojai neturėjo viešųjų pirkimų specialisto pažymėjimų, nes jų atliekamoms funkcijoms pagal teisės aktus jis nebuvo privalomas arba darbuotojams nepavyko išlaikyti pirkimų specialisto egzamino.

⁷² Ataskaitos 2 skyrius, 35 psl.

48. Pirkimų specialisto pažymėjimą turinčių asmenų dalyvavimas pirkimų procese svarbus ne tik formaliai atitikčiai VPĮ reikalavimams, bet ir kaip vidaus kontrolės priemonė, padedanti užtikrinti pirkimų procedūrų teisėtumą, sprendimų profesionalumą, pirkimo dokumentų kokybę ir mažinti tiekėjų pretenzijų, pirkimų vėlavimo bei kitų procedūrinių klaidų riziką.

1.4. Pirkimų, kai taikomos išimtys, procedūroms nenumatyti minimalūs privalomi reikalavimai

49. Viešųjų pirkimų įstatymas nustato, kokiais konkrečiais atvejais perkant prekes, paslaugas ir (ar) darbus gali būti taikomos pirkimų išimtys. Remiantis šiuo įstatymu, KAM pirkimų tvarkos apraše numatė tam tikras išimtis (pvz., išimtys gali būti taikomos perkant iš tarptautinių organizacijų arba įsigyjant mokslinių tyrimų ir eksperimentinės plėtros paslaugas ir kt.). KAS tvarkos apraše⁷³ taip pat yra numatyta išimtis, kai konkrečius pirkimus galima vykdyti netaikant Viešųjų pirkimų ir Viešųjų pirkimų, atliekamų gynybos ir saugumo srityje, įstatymų reikalavimų.
50. Nustatėme, kad KAS tvarkos apraše pirkimų, kai taikomos išimtys, procedūroms nebuvo numatyta jokių minimalių privalomų reikalavimų. Taigi, PO vadovui ar jo įgaliotam asmeniui suteikiama teisė savo įsakymu nustatyti specialiąsias pirkimų, kai taikomos išimtys, procedūras. Dėl to PO vadovas gali nuspręsti pirkimui, kai taikomos išimtys, netaikyti pagrindinių kontrolės priemonių, pvz., nesudaryti pirkimo komisijos, neskirti pirkimų organizatoriaus ar nenustatyti aiškios sprendimų priėmimo tvarkos. Toks teisinis reguliavimas, kai pirkimams netaikomi teisės aktai ir vadovas vienasmeniškai savo nuožiūra priima sprendimus, gali prieštarauti viešųjų pirkimų principams – lygiateisiškumo, nediskriminavimo, abipusio pripažinimo, proporcingumo, skaidrumo. Vadovaujantis minėta išimtimi, 2021–2025 m. GRA iš viso atliko 14 viešųjų pirkimų už 950 mln. Eur.
51. Lietuvos Aukščiausiasis Teismas yra konstatavęs, kad viešųjų pirkimų principai turi būti taikomi aiškinant visas Viešųjų pirkimų įstatymo nuostatas, nepriklausomai nuo pirkimo rūšies. Jie privalomi ne tik vykdant pirkimo procedūras, bet ir sudarius bei vykdant viešojo pirkimo sutartį. Todėl bet koks šių principų pažeidimas laikomas esminiu imperatyviųjų teisės normų pažeidimu, lemiančiu teismų pareigą pripažinti perkančiosios organizacijos (subjektų) veiksmus neteisėtais ir nustatyti jų teisinius padarinius⁷⁴.
52. Būtų tikslinga parengti bendro pobūdžio gaires ar pavyzdines taisykles, kurios apimtų įvairius galimus KAS pirkimų, kai taikomos išimtys, aspektus.

⁷³ Pirkimų organizavimo, kontrolės ir priežiūros krašto apsaugos sistemoje tvarkos aprašas, patvirtintas krašto apsaugos ministro 2007-07-30 įsakymu Nr. 768, 39 p.

⁷⁴ 2021-02-24 Lietuvos Aukščiausiojo Teismo nutartis civilinėje byloje Nr. e3K-3-26-969/2020.

1.5. Pirkimų vykdytojams, pirkimus vykdančioms neskelbiamų derybų būdu, nenumatyta pareiga kreiptis ir į tiesioginius paslaugų teikėjus, prekių gamintojus ar oficialius jų atstovus

53. Viešųjų pirkimų įstatyme numatyti konkretūs atvejai, kai pirkimus galima vykdyti atliekant neskelbiamų derybų pirkimo procedūras. Atliekant šias procedūras, pirkimo organizatorius pats pasirenka konkrečius tiekėjus ir prašo pateikti pasiūlymus dėl pirkimo objekto. Todėl labai svarbu, kad siekiant gauti geriausius pasiūlymus ir pasirenkant tiekėjus, būtų kreipiamasi ir į tiesioginius prekių, paslaugų gamintojus ar oficialius jų atstovus.
54. Nustatėme, kad KAS tvarkos apraše⁷⁵ pirkimų vykdytojui nėra numatytos pareigos, vykdant neskelbiamų derybų pirkimo procedūras, kreiptis ir į tiesioginį paslaugų teikėją, prekių gamintoją ar oficialų jų atstovą. Į tai dėmesį atkreipė ir Prezidento kanceliarija bei Vyriausybė⁷⁶ ir nurodė KAM, kad KAS tvarkos apraše turėtų būti įtvirtinta pirkimų vykdytojo pareiga, vykdant neskelbiamas pirkimo procedūras, kreiptis į paslaugų teikėją, prekių gamintoją ar oficialų jų atstovą. KAM nurodė, kad šiuo metu⁷⁷ rengiamas KAS tvarkos aprašo pakeitimas, kuriame planuojama numatyti pareigą pirkimų vykdytojui kreiptis tiesiogiai į gamintojus ar paslaugų teikėjus. Taip pat KAM raštu⁷⁸ pavedė perkančiosioms organizacijoms, atliekant neskelbiamas apklausas, įsitikinti, ar rinkoje yra tiesioginių prekių, paslaugų gamintojų, oficialių prekių platintojų (atstovų), mažmeninės ir didmeninės prekybos įmonių, užsiimančių specializuota norimų įsigyti prekių ar paslaugų prekyba, specializuotų internetinės prekybos platformų, ir kviesti šiuos subjektus dalyvauti vykdomuose viešuosiuose pirkimuose.
55. Nenumačius neskelbiamų pirkimų vykdytojams pareigos kreiptis ir į tiesioginius gamintojus ar paslaugų teikėjus, kyla rizika, kad pirkimų vykdytojas neįvertins visų galimų pasiūlymų ir prekę ar paslaugą nupirks brangiau, nei leidžia situacija rinkoje.

⁷⁵ Pirkimų organizavimo, kontrolės ir priežiūros krašto apsaugos sistemoje tvarkos aprašas, patvirtintas krašto apsaugos ministro 2007-07-30 įsakymu Nr. 768.

⁷⁶ 2026-01-28, Nr. S-278.

⁷⁷ 2026-05-25.

⁷⁸ KAM 2026-05-28 raštas Nr. 12-01-1937.

2. KRAŠTO APSAUGOS SISTEMOS PERKANČIOSIOS ORGANIZACIJOS PINIGUS PREKIŲ, PASLAUGŲ IR DARBŲ ĮSIGIJIMAMS 2021–2025 M. AUDITO METU VERTINTAIS ATVEJAIS PANAUDOJO REZULTATYVIAI, TAČIAU NE VISUOMET LAIKYDAMOSI TEISĖS AKTŲ NUOSTATŲ. PIRKIMŲ PLANAVIMO PROCESAS GALI SUDARYTI PRIELAIDAS NEEFEKTYVIAM PINIGŲ PANAUDOJIMUI

83 proc. vertintų perkančiųjų organizacijų pirkimų planai metų eigoje reikšmingai padidėjo

56. Perkančioji organizacija ⁷⁹ turi parengti ir patvirtinti planuojamų atlikti einamaisiais kalendoriniais metais pirkimų planus ⁸⁰ ir CVP IS paskelbti planuojamų atlikti pirkimų suvestinę ⁸¹. Ši suvestinė turi būti paskelbta kiekvienais metais ne vėliau kaip iki kovo 15 dienos, o patikslinus planuojamų atlikti einamaisiais kalendoriniais metais pirkimų planus, – ne vėliau kaip per 5 darbo dienas. ⁸² Remiantis krašto apsaugos ministro nustatyta tvarka ⁸³, kiekviena KAS PO einamųjų metų pabaigoje turi parengti ateinančiais kalendoriniais metais planuojamų atlikti viešųjų pirkimų planą (jame nurodant pirkimo objektą, apimtį, pirkimo būdą, numatomą sutarties vertę ir t. t.). Taip pat numatyta planų rengimo, derinimo ir teikimo tvirtinti bei pakeitimo tvarka ⁸⁴.
57. Tinkamas pirkimų planavimas yra svarbus siekiant užtikrinti, kad valstybės biudžeto pinigai būtų panaudojami laiku ir racionaliai, institucijos veiklos poreikiai tenkinami sklandžiai, o pirkimų procesas valdomas efektyviai. Jis sudaro prielaidas iš anksto įvertinti poreikius, suplanuoti finansinius išteklius, pasirinkti tinkamus pirkimo būdus ir užtikrinti, kad pirkimai būtų vykdomi laiku, išvengiant skubotų sprendimų ir dažnų planų koregavimų. Netinkamas

⁷⁹ Išskyrus Lietuvos Respublikos diplomatinės atstovybės užsienio valstybėse, Lietuvos Respublikos atstovybes prie tarptautinių organizacijų, konsulines įstaigas ir specialiąsias misijas, taip pat kitas perkančiąsias organizacijas, kurios užsienyje įsigyja prekių, paslaugų ar darbų, skirtų užsienyje esantiems jų struktūriniams padaliniais, Lietuvos Respublikos diplomatinėms atstovybėms užsienio valstybėse, Lietuvos Respublikos atstovybėms prie tarptautinių organizacijų, konsulinėms įstaigoms ir specialiosioms misijoms, kariniams atstovams ar specialiesiems atašė.

⁸⁰ Pirkimų planas – tai perkančiosios organizacijos parengtas ir patvirtintas einamaisiais biudžetiniais metais planuojamų vykdyti prekių, paslaugų ir darbų pirkimų sąrašas. Prieiga per internetą: [Kuo skiriasi pirkimų planas nuo pirkimų suvestinės? – Viešųjų pirkimų tarnyba](#) (žiūrėta 2026-05-06).

⁸¹ Pirkimų suvestinė – perkančiosios organizacijos parengta informacija apie visus biudžetiniais metais planuojamus vykdyti pirkimus, išskyrus mažos vertės pirkimus. Pirkimų planas yra perkančiosios organizacijos vidinis dokumentas (kuris gali būti informatyvesnis, jame įrašoma daugiau duomenų (pastabų) pagal kiekvienos perkančiosios organizacijos poreikius), kurio pagrindu kasmet rengiama suvestinė ir skelbiama CVP IS iki kovo 15 dienos. Prieiga per internetą: [Kuo skiriasi pirkimų planas nuo pirkimų suvestinės? – Viešųjų pirkimų tarnyba](#) (žiūrėta 2026-05-06).

⁸² Viešųjų pirkimų įstatymas, 26 str. 1 d.

⁸³ Pirkimų organizavimo, kontrolės ir priežiūros krašto apsaugos sistemoje tvarkos aprašas, patvirtintas krašto apsaugos ministro 2007-07-30 įsakymu Nr. 768, 16 p.

⁸⁴ Pirkimų organizavimo, kontrolės ir priežiūros krašto apsaugos sistemoje tvarkos aprašas, patvirtintas krašto apsaugos ministro 2007-07-30 įsakymu Nr. 768, 16, 27 p.

planavimas didina pirkimų neįvykimo, kartotinių procedūrų, administracinių sąnaudų augimo ir poreikių patenkinimo vėlavimo riziką.

58. Laikėmės nuostatos, kad viešųjų pirkimų planai sudaromi tinkamai, kai kasmet KAS atrinktų PO planuose bendras suplanuotas pirkimų skaičius ir vertė metų eigoje padidėjo ne daugiau kaip 15 proc.
59. Nustatėme, kad 2021–2025 m. vidutiniškai 83 proc. (10 iš 12) pasirinktų vertinti KAS PO viešųjų pirkimų planai padidėjo daugiau kaip 15 proc. pagal skaičių ir vertę. PO, kurių planai didėjo daugiau kaip 15 proc., skaičius visą audituojamą laikotarpį išliko panašus. Pažymėtina, kad viešųjų pirkimų planai visose (12) atrinktose PO buvo keičiami vidutiniškai 14 kartų per metus (7 lentelė).

7 lentelė. Labiausiai padidėjusių planų pavyzdžiai

Perkančioji organizacija	Metai	Pirkimai		Pokytis kartais
		Pirminis planas	Galutinis planas	
1	2	3	4	5 (4/3)
Pagal pirkimų skaičių:				
Infrastruktūros valdymo agentūra	2022	71	234	3,3
LK Gen. A. Ramanausko kovinio rengimo centras	2021	123	414	3,4
Gynybos resursų agentūra prie KAM	2025	80	241	3,0
Pagal pirkimų vertę (Eur):				
Krašto apsaugos ministerija	2025	7 830 566,55	2 362 438 682,87	301,7
Gynybos resursų agentūra prie KAM	2023	82 879 099,84	2 983 505 422,11	36,0
LK Gen. A. Ramanausko kovinio rengimo centras	2023	1 292 880,5	28 822 103,59	22,3

Šaltinis – Valstybės kontrolė pagal krašto apsaugos sistemos perkančiųjų organizacijų pateiktą informaciją

60. Išanalizavę atrinktų vertinti PO pirkimų planus, nustatėme, kad pagal skaičių daugiausia į planus papildomai įtraukta šių pirkimų grupių pirkimų: įrankiai, spynos, raktai, vyriai, tvirtinimo detalės, grandinės ir spyruoklės, baldai, biuro mašinos, įrenginiai ir reikmenys, išskyrus kompiuterius, spausdintuvus ir baldus, dekoratyviniai patalpų objektai, medicinos ir precizinės įrangos remonto ir priežiūros paslaugos. Pagal vertę didžiausi naujai įtraukti pirkimai buvo šių grupių: ginklai, šaudmenys ir jų dalys, karinės transporto priemonės ir jų dalys, pastato užbaigimo darbai, orlaiviai, visi ar daliniai statybos ir civilinės inžinerijos darbai.
61. Tai, kad pagal pirkimų skaičių ir (ar) vertę reikšmingos pirkimų grupės (pvz., baldai, įrankiai, statybos ir civilinės inžinerijos darbai ir kt.) nebuvo suplanuotos metų pradžioje, rodo nepakankamą pirkimų poreikių identifikavimą ir gali apsunkinti kryptingą pirkimų valdymą, didinti pirkimų vėlavimo bei nepakankamos konkurencijos pirkimuose riziką.
- ✓ PO nurodė, kad metų eigoje planai buvo keičiami dėl pasikeitusios geopolitinės padėties (parama Ukrainai, rengiamos pratybos, įsipareigojimai NATO partneriams ir kt.), dėl naujų, papildomų, pasikeitusių poreikių, gavus papildomą finansavimą, kartojant neįvykusius pirkimus, įgyvendinant įsakymus, protokolinius sprendimus, GRT⁸⁵, GRG⁸⁶ sprendimus,

⁸⁵ Gynybos resursų taryba.

⁸⁶ Gynybos resursų grupė.

nusprendus paankstinti pirkimus, taip pat buvo tikslinamos pirkimų vertės, taisomos techninės klaidos (pvz., dėl neteisingo BVPŽ kodo) ir kt.

62. KAM JPG raštuose⁸⁷ krašto apsaugos ministrui ir PO pažymėjo, kad viešųjų pirkimų plano sudarymas ir ilgalaikis planavimas KAS PO yra komplikuoatas procesas, nes per kalendorinius metus viešųjų pirkimų planai keičiami (tikslinami ar papildomi naujais pirkimais) dažnai (10–15 kartų ir daugiau), todėl viešieji pirkimai, net ir siekiant įsigyti tą patį pirkimo objektą, atliekami kelis kartus per metus vietoj to, kad rengiant ateinančių metų viešųjų pirkimų planą būtų optimaliai suplanuotas visas reikiamas kiekis ir pirkimo objektas būtų įsigyjamas atliekant vieną viešąjį pirkimą.⁸⁸ KAM JPG rekomendavo KAS PO vadovams ir už planavimą atsakingiems asmenims kompetentingai įvertinti PO poreikius ir viešųjų pirkimų planą parengti taip, kad tų pačių pirkimo objektų nereikėtų įsigyti keliais skirtingais pirkimais per įstaigos kalendorinius metus.
63. Nors KAM ėmėsi tam tikrų priemonių pirkimų planavimui tobulinti, tačiau planai per metus vidutiniškai buvo keičiami 14 kartų, pirkimų skaičius ir vertė išaugo daugiau nei 15 proc., o tai rodo, kad šios priemonės nebuvo pakankamai veiksmingos siekiant užtikrinti nuoseklų ir iš anksto pagrįstą pirkimų planavimą.
64. Dažni ir reikšmingi pirkimų planų pakeitimai gali sudaryti prielaidas neefektyviam valstybės biudžeto pinigų naudojimui, nes pirkimai tampa mažiau prognozuojami, sudėtingiau planuoti jų vykdymą ir užtikrinti nuoseklų finansinių išteklių paskirstymą. Be to, tokia praktika didina riziką, kad pirkimai bus vykdomi skubotai, o tai gali lemti didesnes administracines sąnaudas ir apsunkinti rinkos dalyvių galimybes iš anksto planuoti dalyvavimą viešuosiuose pirkimuose.

47 proc. vertinimui atrinktų viešųjų pirkimų nustatyti didelės ir (ar) vidutinės reikšmės neatitikimai teisės aktų reikalavimams

65. Laikėmės nuostatos, kad viešieji pirkimai vykdomi laikantis teisės aktų reikalavimų ir valdant kylančias rizikas, kai visi audito metu vertinimui pasirinktų perkančiųjų organizacijų atsirinkti viešieji pirkimai atitiko teisės aktų reikalavimus; audito metu atsirinktiems vertinti pirkimams atlikti rinkos tyrimai, o įsigytų prekių, paslaugų ar darbų kaina neviršijo viešųjų pirkimų plane suplanuotos kainos; visos atsirinktų pirkimų sutartys įgyvendintos laikantis teisės aktų reikalavimų ir sutarčių sąlygų, įskaitant jų įgyvendinimą numatytais terminais.
66. Krašto apsaugos sistemoje viešųjų pirkimų organizavimą ir vykdymą reglamentuoja Viešųjų pirkimų įstatymas, Viešųjų pirkimų, atliekamų gynybos ir saugumo srityje, įstatymas, Pirkimų organizavimo, kontrolės ir priežiūros krašto apsaugos sistemoje tvarkos aprašas⁸⁹, Perkančiosios organizacijos Krašto apsaugos ministerijos vykdomų decentralizuotų pirkimų

⁸⁷ KAM Įsigijimų politikos skyriaus 2022-05-10 raštas Nr. 14IS-14 krašto apsaugos ministrui „Dėl 2021 metų krašto apsaugos sistemos decentralizuotų pirkimų efektyvumo ir skaidrumo vertinimo rodiklių rezultatų pateikimo“, 2 psl.; KAM Įsigijimų politikos skyriaus 2022-06-02 raštas Nr. 14IS-18 LK PO „Dėl viešojo pirkimo procedūrų planavimo ir vykdymo efektyvumo bei skaidrumo“, 1 psl.

⁸⁸ 2021 m. rodiklių ataskaita KAM, Įsigijimų politikos skyriaus 2022-05-10 raštas Nr. 14IS-14 krašto apsaugos ministrui „Dėl 2021 metų krašto apsaugos sistemos decentralizuotų pirkimų efektyvumo ir skaidrumo vertinimo rodiklių rezultatų pateikimo“, 2 psl.

⁸⁹ Krašto apsaugos ministro 2007-07-30 įsakymas Nr. 768 (krašto apsaugos ministro 2019-06-18 įsakymo Nr. V-560 redakcija).

organizavimo tvarkos aprašas⁹⁰, perkančiųjų organizacijų pasitvirtintos pirkimų vykdymą reglamentuojančios vidaus tvarkos.

67. Išanalizavę 12 audito metu pasirinktų perkančiųjų organizacijų 2021–2025 m. vykdytų pirkimų visumą ir atsižvelgdami į pirkimų rizikos požymius (pirkimus iš vieno tiekėjo, neskelbiamus pirkimus, tiekėjų koncentraciją, metų pabaigos pirkimus, galimą pirkimų skaidymą, sutarčių keitimus ir kt.), taip pat į didesnę pirkimų vertę, auditorių profesiniu sprendimu pasirinkome vertinti po 3 kiekvienos perkančiosios organizacijos pirkimus – iš viso 36 pirkimus (7 priedas).
68. Nustatėme, kad 24 iš 36 (67 proc.) pasirinktų pirkimų neatitiko teisės aktų reikalavimų. Įvertinus nustatytų neatitikimų faktinę arba galimą įtaką pirkimo rezultatams, 6 iš 36 (17 proc.) pirkimų nustatyti didelės reikšmės, 13 iš 36 (36 proc.) – vidutinės reikšmės ir 19 iš 36 (53 proc.) – mažos reikšmės neatitikimai. Viena pirkime galėjo būti nustatyta kelių skirtingų reikšmingumo lygių neatitikimų. Iš viso 17 iš 36 (47 proc.) vertintų pirkimų nustatyti didelės ir (ar) vidutinės reikšmės neatitikimai (8 lentelė, 8 ir 9 priedai).

8 lentelė. Vertintų pirkimų neatitikčių pasiskirstymas pagal reikšmingumo lygį

Eil. Nr.	Perkančioji organizacija	Vertintų pirkimų skaičius	Pirkimų skaičius, kuriuose nustatyta neatitikimų	Pirkimų, kuriuose nustatyti neatitikimai, skaičius*		
				Didelės reikšmės	Vidutinės reikšmės	Mažos reikšmės
1.	GRA	3	2	0	1	2
2.	IVA	3	2 (1 pirkimą vykdė GRA)	1	2	2
3.	KAM	3	3	2	1	1
4.	KVTC	3	0			
5.	LK	3	3 (2 pirkimus vykdė GRA)	0	1	3
6.	LK BGMPAB	3	1	1	1	1
7.	LK GARKRC	3	3	0	3	1
8.	LK GŠ	3	2 (1 pirkimą vykdė GRA)	1	0	2
9.	LK KJP KLF	3	3	1	1	3
10.	LK KOP GTRD	3	0			
11.	LK PJVIB	3	3	0	3	2
12.	LK SOP VDJB	3	2	0	0	2
Iš viso:		36	24	6	13	19

* Viena pirkime gali būti keli neatitikimai, kurių reikšmingumas skirtingas (7 priedas).

GRA – Gynybos resursų agentūra, IVA – Infrastruktūros valdymo agentūra, KAM – Krašto apsaugos ministerija, KVTC – Kertinis valstybės telekomunikacijų centras, LK – Lietuvos kariuomenė, LK BGMPAB – LK Brigados generolo Motiejaus Pečiulionio artilerijos batalionas, LK GARKRC – LK Generolo Adolfo Ramanausko kovinio rengimo centras, LK GŠ – LK Gynybos štabas, LK KJP KLF – LK Karinių jūrų pajėgų Karo laivų flotilė, LK KOP GTRD – LK Karinių oro pajėgų Ginkluotės ir technikos remonto depas, LK PJVIB – LK Pulkininko Juozo Vitkaus inžinerijos batalionas, LK SOP VDJB – LK Specialiųjų operacijų pajėgų Vytauto Didžiojo jėgų batalionas.

Šaltinis – Valstybės kontrolė pagal įvertintų pirkimų rezultatus

69. Neatitikimai nustatyti skirtinguose pirkimo proceso etapuose (viena pirkime galėjo būti nustatyta neatitikimų keliuose pirkimo etapuose): 19-oje pirkimų – pasirengimo pirkimui ir jo inicijavimo etape, 7-iose pirkimuose – pirkimo vykdymo etape, 6-iose pirkimuose – pirkimo sutarties sudarymo etape ir 2-uose pirkimuose – pirkimo sutarties vykdymo etape (9 lentelė).

⁹⁰ Krašto apsaugos ministro 2010-01-12 įsakymas Nr. V-25.

9 lentelė. Vertintų pirkimų neatitikčių pasiskirstymas pagal pirkimo proceso etapus ir reikšmingumo lygį

Eil. Nr.	Perkančioji organizacija	Pirkimų, kuriuose nustatyti neatitikimai pagal pirkimo proceso etapus ir reikšmingumą, skaičius*															
		Pasirengimas pirkimui ir pirkimo inicijavimas				Pirkimo vykdymas				Pirkimo sutarties sudarymas				Pirkimo sutarties vykdymas			
		Iš viso	D	V	M	Iš viso	D	V	M	Iš viso	D	V	M	Iš viso	D	V	M
1.	GRA	1		1	1					1			1				
2.	IVA	2	1	1	1	1		1		1			1				
3.	KAM	3	2	1	1												
4.	KVTC																
5.	LK	1		1		1			1	3			3				
6.	LK BGMPAB	1		1	1	1	1										
7.	LK GARKRC	3		3		2		1	1								
8.	LK GŠ									1			1	2	1		2
9.	LK KJP KLF	3	1	1	3												
10.	LK KOP GTRD																
11.	LK PJVIB	3		3		2			2								
12.	LK SOP VDJB	2			2												
Iš viso:		19	4	12	9	7	1	2	4	6			6	2	1		2

* Viename pirkime gali būti keli neatitikimai, kurių reikšmingumas skirtingas, todėl stulpelio „Iš viso“ skaičius neatitinka stulpelių „D“, „V“ ir „M“ skaičių sumos.

D – didelės reikšmės neatitikimai, V – vidutinės reikšmės neatitikimai, M – mažos reikšmės neatitikimai.

GRA – Gynybos resursų agentūra, IVA – Infrastruktūros valdymo agentūra, KAM – Krašto apsaugos ministerija, KVTC – Kertinis valstybės telekomunikacijų centras, LK – Lietuvos kariuomenė, LK BGMPAB – LK Brigados generolo Motiejaus Pečiulionio artilerijos batalionas, LK GARKRC – LK Generolo Adolfo Ramanausko kovinio rengimo centras, LK GŠ – LK Gynybos štabas, LK KJP KLF – LK Karinių jūrų pajėgų Karo laivų flotilė, LK KOP GTRD – LK Karinių oro pajėgų Ginkluotės ir technikos remonto depas, LK PJVIB – LK Pulkininko Juozo Vitkaus inžinerijos batalionas, LK SOP VDJB – LK Specialiųjų operacijų pajėgų Vytauto Didžiojo jėgerių batalionas.

Šaltinis – Valstybės kontrolė pagal įvertintų pirkimų rezultatus

70. Pasirengimo pirkimui ir jo inicijavimo etape 4-ioose pirkimuose nustatyti didelės reikšmės neatitikimai, 12-oje – vidutinės reikšmės ir 9-ioose – mažos reikšmės neatitikimai. Pirkimo vykdymo etape 1-ame pirkime nustatyti didelės reikšmės, 2-uose – vidutinės reikšmės ir 4-ioose – mažos reikšmės neatitikimai. Pirkimo sutarties sudarymo etape 6-ioose pirkimuose nustatyti mažos reikšmės neatitikimai, sutarties vykdymo etape 1-ame pirkime nustatyti didelės reikšmės ir 2-uose – mažos reikšmės neatitikimai (8 lentelė, 8 ir 9 priedai).

Pasirengimas pirkimui ir pirkimo inicijavimas

71. Pasirengimo pirkimui ir jo inicijavimo etape daugiausia neatitikčių nustatyta atliekant rinkos tyrimą (6 pirkimai), rengiant technines specifikacijas (5 pirkimai), nustatant kvalifikacinius reikalavimus (4 pirkimai), taip pat priimant sprendimus dėl pirkimo (ne) skaidymo (3 pirkimai) ir parenkant pirkimo būdą (3 pirkimai). Trijuose pirkimuose nustatyti neatitikimai, susiję interesų konfliktų valdymu, viename – su pirkimo sąlygų nustatymu (10 lentelė, 8 ir 9 priedai).

10 lentelė. Pirkimų, kuriuose nustatyti neatitikimai, pasiskirstymas pagal pasirengimo pirkimui, jo inicijavimo etapo dalis ir reikšmingumą

Pasirengimo pirkimui ir pirkimo inicijavimo etapo dalis	Pirkimų, kuriuose nustatyti neatitikimai atitinkamoje etapo dalyje, skaičius*			
	Iš viso	Didelės reikšmės	Vidutinės reikšmės	Mažos reikšmės
Rinkos tyrimo atlikimas	6			6
Pirkimo būdo parinkimas	3	1		2
Pirkimo skaidymas	3	1	2	
Techninės specifikacijos rengimas	5		5	
Kvalifikacinių reikalavimų nustatymas	4	2	2	
Pirkimo sąlygų nustatymas	1			1
Interesų konflikto valdymas	3		3	

* Viena pirkime gali būti nustatyti neatitikimai keliuose pasirengimo pirkimui ir pirkimo inicijavimo etapo dalyse

Šaltinis – Valstybės kontrolė pagal įvertintų pirkimų rezultatus

72. Siekiant efektyviai organizuoti viešojo pirkimo procedūras ir planuoti pirkimams reikalingas lėšas bei nustatyti pagrindinius pirkimo objektui keliamus reikalavimus, prieš pradedant viešojo pirkimo procedūrą, būtina tinkamai atlikti rinkos tyrimus⁹¹, kurių duomenys turi būti apibendrinami pagal patvirtintą rinkos tyrimo pažymos formą, išskyrus nustatytas išimtis.⁹² Nustatėme, kad keturiuose pirkimuose rinkos tyrimas atliktas žodžiu ir nefiksuotas dokumentuose, viename pirkime rinkos tyrimą pagrindžiantys dokumentai neišsaugoti, o vieno pirkimo vertė nustatyta nepakankamai pagrįstai.

Pavyzdys, kai pirkimo vertė nustatyta nepakankamai pagrįstai

Infrastruktūros valdymo agentūros (IVA) 2022 m. organizuoto ir Gynybos resursų agentūros neskelbiamų derybų būdu vykdyto pirkimo „Kitos paskirties inžinerinio statinio Kazlų Rūdos sav., Kazlų Rūdos sen., Gulioniškės k. statybos projekto parengimo ir I-mojo etapo statybos rangos darbai“⁹³ vertė (6 300,0 tūkst. Eur su PVM) pirkimų plane ir 2022-07-05 pirkimo inicijavimo paraiškoje buvo nustatyta nepakankamai pagrįstai, kadangi prieš pirkimo procedūras 2022-04-08 parengtoje rinkos tyrimo pažymoje nebuvo pateikti skaičiavimai ir duomenys, kuriais remiantis apskaičiuota ši vertė. Papildomi pagrindžiantys duomenys auditoriams nepateikti. Be to, vykdant neskelbiamas derybas, ekonomiškai naudingiausią pasiūlymą pateikęs tiekėjas galutiniam pasiūlyme pateikė 25 proc. didesnę kainą – 7 864,0 tūkst. Eur su PVM, kuriai buvo pritarta ir pasirašyta pirkimo sutartis.

IVA atstovų teigimu, planuojama pirkimo vertė buvo apskaičiuota pagal UAB „Sistela“ parengtas statybos resursų skaičiuojamąsias kainas, atnaujinamas du kartus per metus (balandžio ir spalio mėn.), todėl pirkimo vertė 2022-04-08 buvo apskaičiuota pagal 2021 m. spalio mėn. kainas, kurios iki pirkimo (2022 m. liepos mėn.) reikšmingai išaugo, ką patvirtina ir oficialiosios statistikos duomenys⁹⁴. Tačiau šis pirkimas buvo vykdomas pakartotinai 2022 m. liepos mėn., po 2022 m. birželio mėn. neįvykusio pirkimo dėl per didelės pasiūlytos kainos. Šios aplinkybės rodo, kad rinkos kainos buvo padidėjusios, tačiau pirkimo vertė prieš pakartotinio pirkimo procedūras 2022 m. liepos mėn.

⁹¹ Viešųjų pirkimų tarnybos parengtos gairės „Rinkos konsultacijos: iššūkiai ir galimybės“.

⁹² Krašto apsaugos ministro 2007-07-30 įsakymu Nr. 768 (2019-06-18 įsakymo Nr. V-560 redakcija) patvirtintas Pirkimų organizavimo, kontrolės ir priežiūros krašto apsaugos sistemoje tvarkos aprašas, 16¹ p.

⁹³ Infrastruktūros valdymo agentūros direktoriaus 2022-04-29 įsakymu Nr. V-93 pirkimas įtrauktas į 2022 m. viešųjų pirkimų planą.

⁹⁴ [Rodiklių duomenų bazė – Oficialiosios statistikos portalas](#) (žiūrėta 2026-04-30).

nebuvo patikslinta, kaip to reikalauja Numatomos viešojo pirkimo ir pirkimo vertės skaičiavimo metodika⁹⁵.

Nepatikslinus planuojamos pirkimo vertės prieš pirkimo procedūros pradžią, pirkimo procedūros užtruko 1,5 savaitės ilgiau, nes gavus pasiūlymus, viršijančius planuotą pirkimo vertę, papildomų lėšų poreikis papildomai derintas su KAM Gynybos resursų grupe, o galutinė pirkimo kaina (7 864,0 tūkst. Eur) reikšmingai viršijo planuotą (6 300,0 tūkst. Eur). Netinkamai planuojant pirkimų vertes, gali būti neužtikrinamas siekis dėl racionalaus lėšų panaudojimo, kaip numato VPĮ 17 str. 2 d. 1 p.

73. Rinkos tyrimas negali būti neatliekamas ar atliekamas atmestina, nes VPĮ 17 str. 2 d. 1 p. numato reikalavimą perkančiajai organizacijai lėšas naudoti racionaliai⁹⁶.
74. Pirkimo dokumentai turi būti tikslūs, aiškūs, be dviprasmybių, kad tiekėjai galėtų pateikti pasiūlymus, o perkančioji organizacija – nupirkti tai, ko reikia⁹⁷. Pirkimo objekto ypatybės apibūdinamos pirkimo dokumentuose pateikiamoje techninėje specifikacijoje, kuri turi užtikrinti konkurenciją ir nediskriminuoti tiekėjų⁹⁸. Nustatėme, kad trijų pirkimų techninėse specifikacijose nustatyti reikalavimai neaiškūs, dviprasmiški, nustatyti konkretūs reikalavimai ir jų kombinacijos, kurios gali neproporcingai riboti tiekėjų konkurenciją ir sudaryti prielaidas manyti, kad specifikacija orientuota į labai ribotą produktų ratą ar konkretų gamintoją. Be to, dviejų pirkimų techninėse specifikacijose nurodyti standartai ir sertifikatai, nepateikiant formuluotės „arba lygiavertis“, kaip reikalaujama pagal VPĮ nuostatas⁹⁹.

Neaiškios, dviprasmiškos ir konkurenciją ribojančios techninės specifikacijos pavyzdys

Lietuvos kariuomenės organizuoto ir Gynybos resursų agentūros atviro konkurso būdu 2024 m. vykdyto viešojo pirkimo „Karių apgyvendinimo stovykloje (Rukloje, Jonavos raj.) paslauga (300 asm.)“ techninėje specifikacijoje nustatyta, kad stovykla turi būti sudaryta iš konteinerinių modulių, kurių matmenys su leistinais nuokrypiais turi atitikti ISO 668 standarto reikalavimus (ilgis – 6 058 mm, plotis – 2 438 mm, aukštis – 2 800 mm, paklaida – -5/+5). Pastebėjimai:

1. Nurodytas konkretus standartas, tačiau nepateikta formuluotė „arba lygiavertis“. Nesilaikyta VPĮ 37 str. 4 d. 2 p.
2. Pagal nurodytą ISO 668 standartą, jei konteinerio ilgis yra 6 058 mm ir plotis 2 438 mm, tai aukštis gali būti tik 2 896 mm, 2 591 mm arba 2 438 mm. Tačiau pirkimo dokumentuose nurodytas reikalavimas – nuo 2 795 iki 2 805 mm. Nesilaikyta VPĮ 35 str. 4 d.¹⁰⁰, nes pirkimo dokumentai neaiškūs ir dviprasmiški.

Atliekant patikrą vietoje nustatyta, kad vieno bloko konteinerių (gautų iš Vokietijos) aukštis yra 2 896 mm, o kitų dviejų blokų konteinerių (pagamintų Kaune) – 2 800 mm, t. y. tiekėjas faktiškai atitiko dviprasmiškai suformuluotus techninės specifikacijos reikalavimus.

75. Taip pat nustatyta, kad keturių pirkimų dokumentuose nenurodytas reikalavimas pateikti techninės specifikacijos reikalavimų atitiktį pagrindžiančius dokumentus, o tiekėjų pasiūlymų atitiktis buvo grindžiama tik formaliais tiekėjų patvirtinimais, kad jų siūlomos prekės atitinka reikalavimus. Todėl nebuvo užtikrinta galimybė objektyviai ir patikimai patikrinti, ar pateikti pasiūlymai atitinka nustatytus reikalavimus. Tokia praktika sudaro prielaidas neužtikrinti VPĮ

⁹⁵ Viešųjų pirkimų tarnybos direktoriaus 2017-06-27 įsakymu Nr. 1S-94 patvirtinta Numatomos viešojo pirkimo ir pirkimo vertės skaičiavimo metodika (redakcija, galiojusi nuo 2019-02-01 iki 2023-12-31), 6 p.

⁹⁶ Viešųjų pirkimų tarnybos parengtos gairės „Rinkos konsultacijos: iššūkiai ir galimybės“.

⁹⁷ Viešųjų pirkimų įstatymas, 35 str. 4 d.

⁹⁸ Ten pat, 37 str. 1 ir 3 d.

⁹⁹ Ten pat, 37 str. 4 d. 2 p.

¹⁰⁰ Redakcija, galiojusi nuo 2024-06-21 iki 2024-10-17.

nustatyto skaidrumo principo¹⁰¹ ir didina riziką įsigyti techninių reikalavimų neatitinkančias prekes.

76. Perkančioji organizacija, siekdama išsiaiškinti, ar tiekėjas yra kompetentingas, patikimas ir pajėgus įvykdyti pirkimo sąlygas, nustato tiekėjams būtinus kvalifikacinius reikalavimus, kurie negali dirbtinai riboti konkurencijos, turi būti proporcingi ir susiję su pirkimo objektu, tikslūs ir aiškūs¹⁰². Viena tarptautiniame pirkime tiekėjų kvalifikacijos reikalavimai nenustatyti, o trijuose kituose pirkimuose nustatyti nepagrįsti, pertekliniai, neproporcingi pirkimo objektui ir dirbtinai ribojantys tiekėjų konkurenciją kvalifikacijos reikalavimai.

Netinkamų tiekėjų kvalifikacijos reikalavimų pavyzdžiai

Krašto apsaugos ministerija organizavo ir skelbiamos apklausos būdu 2022 m. vykdė pirkimą „Remonto darbai Totorių g. 25 ir Šv. Igno g. 8“, kurio pirkimo sąlygose nustatė netinkamus tiekėjų kvalifikacijos reikalavimus:

- ✓ Reikalavimas tiekėjui turėti teisę būti ypatingo statinio statybos rangovu, nors pagal Statybos įstatymo 18 str. 2 d. šis reikalavimas ypatingų statinių paprastajam remontui netaikomas.
- ✓ Reikalavimas tiekėjui turėti teisę būti ypatingo statinio statybos rangovu gyvenamųjų ir negyvenamųjų pastatų grupėje, neįvardijant pirkimo objektą atitinkančio negyvenamųjų pastatų pogrupio – administracinės paskirties pastatai. Toks reikalavimas nepagrįstai susiaurina potencialių tiekėjų ratą. Reikalavimą atitiks tik tie tiekėjai, kurie turi teisę atlikti remonto darbus visose minėtose pastatų grupėse, tačiau nustatyto reikalavimo neatitiks tie tiekėjai, kurie tokią teisę turi tik konkrečiame pogrupyje, susijusiame su pirkimo objektu.
- ✓ Reikalavimas tiekėjui turėti teisę būti ypatingo statinio statybos rangovu bendrųjų statybos darbų srityje, tačiau neįvardintos pirkimo objektą tiksliau atitinkančios statybos darbų sritys (STR 1.06.01:2016 1 priedas). Šis reikalavimas taip pat nepagrįstai susiaurina potencialių tiekėjų ratą.

Taigi nustatyti kvalifikacijos reikalavimai – pertekliniai, neproporcingi pirkimo objektui, dirbtinai ribojantys tiekėjų konkurenciją. Perkančioji organizacija pirkimo sąlygose nustatydamas tokius reikalavimus, pažeidė VPĮ¹⁰³ 47 str. 1 ir 7 d. bei Kvalifikacijos metodikos¹⁰⁴ 7.3 p. ir 7.4 reikalavimus.

77. Perkančiosios organizacijos turi pasirinkti tinkamą pirkimo būdą, kad būtų įgyvendintas pirkimo efektyvumas, siekiant įgyti tinkamą objektą, ir užtikrintas tinkamas viešųjų pirkimų principų įgyvendinimas. Nustatyta, kad trijuose pirkimuose taikytas netinkamas pirkimo būdas:

- ✓ vienas pirkimas vykdytas neskelbiamų derybų būdu, argumentuojant skuba, tačiau ją pagrindžiantys dokumentai auditoriams nebuvo pateikti;
- ✓ vienas pirkimas po neįvykusio atviro konkurso vykdytas neskelbiamų derybų būdu, nors šis būdas negalėjo būti taikomas, nes atviro konkurso metu perkančioji organizacija netinkamai kvalifikavo tiekėjų pasiūlymus kaip netinkamus (pasiūlymai turėjo būti kvalifikuoti kaip nepriimtini);
- ✓ vienas pirkimas vykdytas žodinės apklausos būdu, tačiau pagal perkančiosios organizacijos pirkimų taisyklės turėjo būti atliekamas skelbiamos apklausos būdu.

¹⁰¹ Viešųjų pirkimų įstatymas, 17 str. 1 d.

¹⁰² Ten pat, 47 str. 1 d.

¹⁰³ Redakcija, galiojusi nuo 2022-05-01 iki 2022-06-30.

¹⁰⁴ Redakcija, galiojusi nuo 2022-04-01.

78. Viešieji pirkimai turėtų būti skaidomi siekiant didinti tiekėjų konkurenciją¹⁰⁵, tačiau ne tam, kad būtų išvengta griežtesnių, skaidresnių (skelbiamų) pirkimo procedūrų, ir užtikrinant viešųjų pirkimų principų laikymąsi¹⁰⁶. Nustatyta, kad vienu atveju pirkimas buvo suskaidytas formaliai pagal numatytą prekių gavėją, nesiekiant didesnės tiekėjų konkurencijos užtikrinimo. Dar dviem atvejais, pirkimus dirbtinai suskaidžius, išvengta griežtesnių pirkimo procedūrų, t. y. skelbiamo pirkimo procedūrų arba rašytinės sutarties sudarymo reikalavimo. Dėl to nebuvo užtikrintas VPĮ nustatytų tiekėjų konkurencijos ir skaidrumo principų tinkamas įgyvendinimas.

Pavyzdžiai, kai pirkimai skaidyti nesilaikant teisės aktų

1. Gynybos resursų agentūra 2021 m. neskelbiamų derybų būdu vykdydama pirkimą „Sausieji maisto daaviniai“, suskaidė jį į dvi dalis pagal prekių gavėjus: Lietuvos kariuomenė (2 149 530 vnt.) ir Generolo Jono Žemaičio Lietuvos karo akademija (36 000 vnt.). Perkančioji organizacija pirkimo dokumentuose nenurodė ir nepagrindė, kad toks skaidymas buvo atliktas siekiant padidinti tiekėjų konkurenciją (VPĮ¹⁰⁷ 28 str. 1 d.), taip pat nepateikė kitų objektyvių tokio skaidymo pagrindimo argumentų. Atsižvelgiant į tai, kad pirkimo dalių apimtys yra iš esmės skirtingos (1 pirkimo dalis – 2 149 530 vnt., 2 pirkimo dalis – 36 000 vnt.), o prekių skaidymas grindžiamas skirtingų gavėjų argumentu, toks skaidymas gali būti vertinamas kaip formalus (dirbtinis), t. y. formaliai atitinkantis VPĮ 28 str. 1 d. reikalavimą, bet ne realiai užtikrinantis didesnę tiekėjų konkurenciją.
 2. Lietuvos kariuomenės Karinių jūrų pajėgų Karo laivų flotilė 2025 m. neskelbiamos apklausos būdu įsigijo dyzelinį kurą du kartus – pagal 2025-06-16 sąskaitas faktūras Nr. M54-25-16 ir Nr. M54-25-17. Abu pirkimai buvo atlikti tą pačią dieną, toje pačioje vietoje ir tam pačiam laivui. Kiekvieno pirkimo vertė buvo 7 992,99 Eur be PVM, o bendra jų vertė sudarė 15 985,98 Eur be PVM, t. y. viršijo 15 000,0 Eur ribą, iki kurios, vadovaujantis Užsienyje vykdomų pirkimų aprašo¹⁰⁸ 88 p., sutartys gali būti sudaromos žodžiu. Tokiu būdu dirbtinai suskaidžius pirkimą, buvo išvengta griežtesnių pirkimo procedūrų (t. y. išvengta rašytinės sutarties sudarymo).
79. Vertinant Lietuvos kariuomenės Karinių jūrų pajėgų Karo laivų flotilės vykdytus viešuosius pirkimus, nustatyti sisteminio pirkimų planavimo ir vykdymo trūkumai. Nustatyta atvejų, kai esant pasikartojančiam to paties pirkimo objekto poreikiui, pirkimai vykdyti neskelbiamos apklausos būdu, nors viešųjų pirkimų plane buvo numatytas skelbiamos apklausos būdas, o pirkimų planas nebuvo atnaujintas. Be to, buvo kreipiamasi tik į vieną tiekėją ir nuolat pasirenkami tie patys tiekėjai. Pirkimus dirbtinai suskaidžius, išvengiama skelbiamo pirkimo procedūrų, taip ribojant tiekėjų konkurenciją bei neužtikrinant VPĮ nustatytų nediskriminavimo ir skaidrumo principų tinkamo įgyvendinimo.

Dirbtinai skaidomų pirkimų pavyzdys

Lietuvos kariuomenės Karinių jūrų pajėgų Karo laivų flotilė 2025 m. pirkimų plane numatė agentavimo paslaugų pirkimą (68 439,00 Eur be PVM) ir nurodė skelbiamos apklausos būdą. Tačiau faktiškai buvo vykdoma 12 agentavimo paslaugų pirkimų, kurių vertė – nuo 2 521,00 Eur be PVM iki 14 420,00 Eur be

¹⁰⁵ Viešųjų pirkimų įstatymas, 28 str. 1 d.

¹⁰⁶ Ten pat, 17 str. 1 d.

¹⁰⁷ Redakcija, galiojusi nuo 2020-08-01 iki 2021-11-30.

¹⁰⁸ Užsienio reikalų ministro ir krašto apsaugos ministro 2017-08-31 įsakymu Nr. V-809/V-188 patvirtintas „Lietuvos Respublikos diplomatinės atstovybės užsienio valstybėse, LR atstovybių prie tarptautinių organizacijų, konsulinės įstaigos ir specialiųjų misijų, taip pat kitų perkančiųjų organizacijų, kurios užsienyje įsigyja prekių, paslaugų ar darbų, skirtų užsienyje esantiems jų padaliniais, kariniams atstovams ar specialiejiems atašė arba skirtų užsienyje vykdomiems vystomojo bendradarbiavimo ir kitiems projektams, supaprastintų viešųjų pirkimų tvarkos aprašas“ (redakcija, galiojanti nuo 2025-06-11).

PVM (iš viso 68 439,00 Eur be PVM), neskelbiamos apklausos būdu, kreipiantis į vieną tiekėją. Paslaugos įsigytos iš tų pačių dviejų tiekėjų. Pirkimų planas nebuvo atnaujintas, įtraukiant faktiškai vykdytus pirkimus ir užtikrinant plane numatyto pirkimo būdo taikymą. Tokiais veiksmais neužtikrintas Užsienyje vykdomų pirkimų aprašo ¹⁰⁹ 3 p. nuostatų, nustatančių, kad Užsienyje vykdomų pirkimų aprašu reglamentuojamų pirkimų vertė skaičiuojama vadovaujantis Numatomos viešojo pirkimo ir pirkimo vertės skaičiavimo metodika¹¹⁰, taip pat Užsienyje vykdomų pirkimų aprašo 7 p. nustatytų lygiateisiškumo, skaidrumo principų bei VPĮ¹¹¹ 5 straipsnio 3 ir 4 d. nuostatų, draudžiančių dirbtinai skaidyti pirkimus ar pasirinkti numatomos pirkimo vertės skaičiavimo būdą siekiant išvengti atitinkamų procedūrų taikymo, tinkamas įgyvendinimas.

80. Vertinant pasirengimą pirkimams, taip pat nustatyta, kad vieno pirkimo sąlygose nenustatytas reikalavimas tiekėjui pateikti dokumentus, pagrindžiančius atitiktį nacionalinio saugumo reikalavimams. Taip pat trijuose pirkimuose pirkimų iniciatoriai nepateikė visų privalomų dokumentų: nešališkumo deklaracijos, konfidencialumo pasižadėjimo, viešųjų ir privačių interesų deklaracijos.
81. Nustatytus trūkumus pasirengimo pirkimui ir jo inicijavimo etape lėmė nepakankamai veiksmingos vidaus kontrolės priemonės, užtikrinančios, kad prieš pradedant pirkimo procedūras būtų tinkamai parengti, pagrįsti ir įforminti visi privalomi pirkimo dokumentai. Šie trūkumai didina neracionalaus lėšų panaudojimo, konkurencijos ribojimo, skaidrumo pažeidimų ir techninių reikalavimų neatitinkančių prekių įsigijimo riziką. Pirkimų organizatoriams būtina užtikrinti tinkamą rinkos tyrimų atlikimą, stiprinti techninių specifikacijų ir tiekėjų kvalifikacijos reikalavimų nustatymo, taip pat pirkimo būdo parinkimo ir skaidymo pagrįstumo kontrolę.

Pirkimo vykdymas

82. Pirkimo vykdymo etape nustatytos neatitiktys teisės aktų reikalavimams vertinant tiekėjų pateiktus pasiūlymus (4 pirkimai), tikrinant tiekėjų pašalinimo pagrindų nebuvimą (2 pirkimai) ir pirkimo vykdytojui teikiant paaiškinimą į tiekėjo paklausimą apie pirkimo objektui keliamus reikalavimus (1 pirkimas) (11 lentelė, 8, 9 priedai).

¹⁰⁹ Užsienio reikalų ministro ir krašto apsaugos ministro 2017-08-31 įsakymu Nr. V-809/V-188 patvirtintas „Lietuvos Respublikos diplomatinė atstovybių užsienio valstybėse, LR atstovybių prie tarptautinių organizacijų, konsulinių įstaigų ir specialiųjų misijų, taip pat kitų perkančiųjų organizacijų, kurios užsienyje įsigyja prekių, paslaugų ar darbų, skirtų užsienyje esantiems jų padaliniais, kariniams atstovams ar specialioms atašė arba skirtų užsienyje vykdomiems vystomojo bendradarbiavimo ir kitiems projektams, supaprastintų viešųjų pirkimų tvarkos aprašas“ (redakcija, galiojusi nuo 2024-04-09 iki 2025-06-10).

¹¹⁰ Viešųjų pirkimų tarnybos direktoriaus 2017-06-27 įsakymu Nr. 1S-94 „Dėl Numatomos viešojo pirkimo ir pirkimo vertės skaičiavimo metodikos patvirtinimo“.

¹¹¹ Redakcija, galiojusi nuo 2024-05-01 iki 2024-06-20.

11 lentelė. Pirkimų, kuriuose nustatyti neatitikimai, pasiskirstymas pagal pirkimo vykdymo etapo dalis ir reikšmingumą

Pirkimo vykdymo etapo dalys	Pirkimų, kuriuose nustatyti neatitikimai atitinkamoje etapo dalyje, skaičius*			
	Iš viso	Didelės reikšmės	Vidutinės reikšmės	Mažos reikšmės
Pirkimo dokumentų paaiškinimas	1		1	
Tiekėjo pašalinimo pagrindų vertinimas	2			2
Pasiūlymų vertinimas	4	1	1	2

* Viename pirkime gali būti nustatyti neatitikimai keliuose pirkimo vykdymo etapo dalyse

Šaltinis – Valstybės kontrolė pagal įvertintų pirkimų rezultatus

83. Pirkimo laimėtoju gali būti nustatomas tik tokio tiekėjo pasiūlymas, kuris atitinka visus pirkimo dokumentuose nustatytus reikalavimus¹¹². Pasiūlymas, kuris neatitinka pirkimo dokumentuose nustatytų reikalavimų, sąlygų ir kriterijų – atmetinas¹¹³. Atskiruose audito metu vertintuose pirkimuose nustatyta: laimėtojo pasiūlymas nebuvo atmetas, nors neatitiko pirkimo dokumentų reikalavimų; tiekėjui nepateikus atitiktų pagrindžiančių dokumentų, atitiktis vertinta deklaratyviu tiekėjo patvirtinimu. Taip pat dviejuose pirkimuose pasiūlymų vertinimas nefiksuotas dokumentuose.

Pavyzdys, kai tiekėjo pateiktas pasiūlymas buvo įvertintas netinkamai

Lietuvos kariuomenės Brigados generolo Motiejaus Pečiulionio artilerijos batalionas 2025 m. skelbiamos apklausos būdu įsigijo mobiliuosius taktinius telefonus. Techninėje specifikacijoje nustatytas reikalavimas – telefono baterijos talpa ne mažesnė nei 5 000 mAh. Pirkimo laimėtoju pripažintas tiekėjo pasiūlymas, kuris pasiūlė telefono modelį su 3 900 mAh baterijos talpa. Tokiais veiksmais nesilaikyta VPĮ 45 str. 1 d. 1 p. ir pirkimo sąlygų 9.5.3 p. reikalavimų, kad pirkimo sutartis sudaroma su tiekėju, kurio pasiūlymas atitinka pirkimo dokumentuose nustatytus reikalavimus. Taip neužtikrintas VPĮ 17 str. 1 d. įtvirtintų lygiateisiškumo ir skaidrumo principų tinkamas įgyvendinimas.

84. Pirkimo laimėtoju gali būti pripažintas tik toks tiekėjas, kuris neatitinka VPĮ 46 straipsnyje nustatytų pašalinimo pagrindų¹¹⁴. Perkančiosios organizacijos, siekdamos nustatyti, ar nėra tiekėjo pašalinimo pagrindų, reikalauja tiekėjo pateikti tai patvirtinančius dokumentus, tikrina informaciją apie tiekėją viešai prieinamose nacionalinėse duomenų bazėse. Tačiau nustatyta, kad dviejuose audito metu vertintuose pirkimuose buvo neužtikrintas tiekėjų pašalinimo pagrindų patikrinimo fiksavimas dokumentuose ir atsekamumas¹¹⁵.
85. Pirkimo metu gavus tiekėjų prašymus paaiškinti pirkimo dokumentus, atsakymai turi būti pateikiami laiku ir visiems tiekėjams, kad visi potencialūs pirkimo dalyviai galėtų su jais susipažinti tokiomis pačiomis sąlygomis ir tuo pačiu momentu¹¹⁶. Nustatyta, kad viename pirkime, atsakant į tiekėjo paklausimą, buvo pakeisti pirkimo objektui keliami reikalavimai,

¹¹² Viešųjų pirkimų įstatymas, 45 str. 1 d. 1 p. ir šio straipsnio komentaras [45 straipsnis. Tiekėjo ir jo pateiktos paraiškos ir pasiūlymo vertinimo bendrieji principai – Viešųjų pirkimų tarnyba](#) (žiūrėta 2026-05-15).

¹¹³ Ten pat.

¹¹⁴ Viešųjų pirkimų įstatymas, 45 str. 1 d. 2 p.

¹¹⁵ Ten pat, 97 str. 4 d., 6 d.

¹¹⁶ Viešųjų pirkimų įstatymas, 36 str. 5 d. ir Viešųjų pirkimų tarnybos išaiškinimas [Pirkimo dokumentų keitimas po jų paskelbimo – Viešųjų pirkimų tarnyba](#) (žiūrėta 2026-05-15).

tačiau atsakymas pateiktas ne visiems į derybas pakviestiems tiekėjams, o tik derybose dalyvavusiems. Todėl nebuvo užtikrintas lygiateisiškumo ir nediskriminavimo principų laikymasis, galėjo būti dirbtinai mažinama konkurencija.

86. Pirkimų vykdymo etape nustatytus trūkumus lėmė nepakankamai veiksmingos kontrolės priemonės, neužtikrinančios, kad pasiūlymų vertinimas ir tiekėjų pašalinimo pagrindų tikrinimas būtų dokumentuojami ir atsekami, kad laimėtoju būtų pripažįstamas tik pirkimo dokumentų reikalavimus atitinkantis pasiūlymas ir kad aktuali pirkimo informacija būtų pateikiama vienodai visiems potencialiems pirkimo dalyviams. Dėl to didėja pirkimų rezultatų ginčijamumo, skaidrumo ir konkurencijos užtikrinimo bei neefektyvaus lėšų panaudojimo rizika.

Pirkimo sutarties sudarymas

87. Pirkimo sutarties sudarymo etape nustatytos neatitiktys, susijusios su sutarčių nuostatų įtvirtinimu (3 pirkimai) ir sudarytų sutarčių bei jų pakeitimų viešinu (4 pirkimai) (12 lentelė, 8, 9 priedai).

12 lentelė. Pirkimų, kuriuose nustatyti neatitikimai, pasiskirstymas pagal pirkimo sutarties sudarymą, viešinimą ir reikšmingumą

Pirkimo sutarties sudarymo etapo dalys	Pirkimų, kuriuose nustatyti neatitikimai atitinkamoje etapo dalyje, skaičius*			
	Iš viso	Didelės reikšmės	Vidutinės reikšmės	Mažos reikšmės
Pirkimo sutarties sudarymas	3			3
Pirkimo sutarties viešinimas	4			4

* Vienaime pirkime gali būti nustatyti neatitikimai keliose pirkimo sutarties sudarymo etapo dalyse

Šaltinis – Valstybės kontrolė pagal įvertintų pirkimų rezultatus

88. Sudarant pirkimo sutartį, negali būti keičiamos pirkimo dokumentuose nustatytos pirkimo sąlygos¹¹⁷, tačiau dviejuose audito metu vertintuose pirkimuose su tiekėju sudarytos pirkimo sutarties sąlygos neatitiko pirkimo sąlygose pateikto sutarties projekto. Be to, VPĮ nustato privalomas sutarties nuostatas¹¹⁸, tačiau audito metu vertinto vieno pirkimo sutartyje nėra įtvirtinta viena iš sutarties nutraukimo sąlygų¹¹⁹.
89. Perkančiosios organizacijos privalo pavišinti sudarytas sutartis ir jų pakeitimus pagal VPĮ nustatytą tvarką¹²⁰. Tačiau audito metu nustatyta, kad keturiuose vertintuose pirkimuose sudarytos sutartys ir (ar) jų pakeitimai nebuvo pavišinti arba pavišinti nesilaikant Viešųjų pirkimų įstatyme nustatytų terminų.

¹¹⁷ Viešųjų pirkimų įstatymas, 86 str. 3 d.

¹¹⁸ Ten pat, 87 str. 2 d.

¹¹⁹ Pirkimo sutartyje nenurodyta Viešųjų pirkimų įstatymo 90 str. 1 d. 3 p. nuostata, kad sutartis nutraukiama, jei paaiškėjo, kad su tiekėju neturėjo būti sudaryta pirkimo sutartis ar preliminarioji sutartis dėl to, kad Europos Sąjungos Teisingumo Teismas procese pagal Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 258 straipsnį pripažino, kad nebuvo įvykdyti įsipareigojimai pagal Europos Sąjungos steigiamąsias sutartis ir Direktyvą 2014/24/ES (įstatymo redakcija, galiojusi nuo 2024-06-21 iki 2024-10-17).

¹²⁰ Viešųjų pirkimų įstatymas, 33 str. 1 d., 86 str. 9 d.

90. Nustatyti pastebėjimai rodo, kad kontrolės priemonės pirkimo sutarties sudarymo etape nėra pakankamai veiksmingos, nes neužtikrina, kad su tiekėjais sudarytos sutartys atitiktų pirkimo dokumentuose pateiktą sutarties projektą ir VPĮ privalomas nuostatas, taip pat kad sutartys ir jų pakeitimai būtų laiku pavišinti. Su tiekėjais sudarytų sutarčių sąlygoms neatitinkant pirkimo sąlygų ir sutartyse įtvirtinus ne visas pagal VPĮ privalomas nuostatas, kyla sutarčių neteisėtumo rizika, jų vykdymas tampa sudėtingesnis, atsiranda galimybė sutartis ginčyti. Sutarčių ir (ar) jų pakeitimų nepavišimas arba pavėluotas pavišimas mažina pirkimų proceso skaidrumą ir riboja suinteresuotųjų šalių bei visuomenės galimybes laiku susipažinti su sudarytomis sutartimis.

Pirkimo sutarties vykdymas

91. Nustatyti sutarčių sąlygų nesilaikymo atvejai pirkimo sutarties vykdymo etape, susiję su sutarties įvykdymo užtikrinimu (1 pirkimas) ir tinkamai suteiktų paslaugų pagrindimo dokumentais (2 pirkimai) (13 lentelė, 8, 9 priedai).

13 lentelė. Pirkimo sutarties vykdymo etape nustatytų neatitikimų pasiskirstymas pagal jų reikšmingumą

Pirkimo sutarties vykdymo etapas	Pirkimų, kuriuose nustatyti neatitikimai, skaičius			
	Iš viso	Didelės reikšmės	Vidutinės reikšmės	Mažos reikšmės
Pirkimo sutarties vykdymas	2*	1		2

* Viena pirkime nustatyti keli skirtingi neatitikimai, kurių reikšmingumas skiriasi

Šaltinis – Valstybės kontrolė pagal įvertintų pirkimų rezultatus

92. Nustatyti šie audito metu vertintų sutarčių vykdymo neatitikimai:
- ✓ Viena sutartis dalį (60 proc. arba 21,5 iš 36 mėn.) jos galiojimo laikotarpio buvo vykdoma be sutarties įvykdymo užtikrinimo, nors sutarties sąlygose jis buvo numatytas.
 - ✓ Dviejų sutarčių vykdymo metu mokėjimai už paslaugas atlikti negavus sutartyse numatytų paslaugų perdavimo–priėmimo dokumentų, kurie patvirtina tinkamą paslaugų suteikimą ir yra atsiskaitymo pagrindas.

Sutarties sąlygų nesilaikymo pavyzdys

Vertinant Lietuvos kariuomenės Gynybos štabo sudarytos apgyvendinimo paslaugų teikimo Romos mieste Italijoje sutarties (2022-11-07 Nr. SŪ-46) vykdymą, nustatyta, kad sutartis laikotarpiu nuo 2024-01-16 iki sutarties galiojimo pabaigos, t. y. 2 kartus ją pratęsus po 12 mėn. (2025-11-07), buvo vykdoma be sutarties įvykdymo užtikrinimo. Pagal sutarties 8.2 p., užtikrinimas turėjo galioti ne trumpiau kaip iki 2026-01-07, tačiau audito metu pateiktas sutartinių įsipareigojimų draudimo liudijimas galiojo iki 2024-01-15. Tokiu būdu atliktas esminis pirkimo sutarties pakeitimas, kadangi tiekėjui leista pirkimo sutartį vykdyti kitomis nei nustatytomis pradinėje sutartyje sąlygomis, dėl kurių ekonominė jos pusiausvyra pasikeitė tiekėjo naudai taip, kaip nebuvo aptarta pradinėje sutartyje.

93. Nustatyti sutarčių vykdymo neatitikimai rodo, kad dėl nepakankamos sutarčių vykdymo priežiūros vienu atveju buvo atliktas esminis pirkimo sutarties pakeitimas, sudaręs tiekėjui palankesnes sutarties vykdymo sąlygas, dėl kurių sutarties ekonominė pusiausvyra pasikeitė tiekėjo naudai taip, kaip nebuvo aptarta pradinėje sutartyje.

3. PREKIŲ, PASLAUGŲ IR DARBŲ ĮSIGIJIMUS PRIŽIŪRINČIŲ IR KONTROLIUOJANČIŲ INSTITUCIJŲ FUNKCIJOS IR ATSAKOMYBĖS NUSTATYTOS, TAČIAU JŲ ĮGYVENDINIMAS YRA FRAGMENTIŠKAS IR NEPAKANKAMAS

94. Siekiant užtikrinti teisėtą, efektyvų, racionalų ir skaidrų viešųjų pirkimų vykdymą, svarbu, kad būtų tinkamai nustatytos KAM valdymo sričiai priskirtų ir KAS nepriklausančių priežiūros bei kontrolės institucijų funkcijos ir atsakomybės, taip pat sudarytos sąlygos šioms institucijoms laiku vykdyti pirkimų kontrolę ir priežiūrą.
95. Laikėmės nuostatos, kad KAM valdymo sričiai priskirtų ir jai nepriklausančių priežiūros ir kontrolės institucijų funkcijos ir atsakomybės yra nustatytos tinkamai, taip pat šioms institucijoms sudarytos sąlygos laiku vykdyti įsigijimų kontrolę ir priežiūrą, kai joms pagal teisės aktus pavesta tikrinti KAS pirkimus, teikti rekomendacijas, stebėti jų įgyvendinimą, rengti ataskaitas ir visos šios funkcijos yra atliekamos.

Viešųjų pirkimų tarnybos atlikti vertinimai ir patikrinimai krašto apsaugos sistemoje sudarė apie 2 proc. visų jos atliktų vertinimų ir patikrinimų

96. Viešųjų pirkimų įstatyme nustatyta, kad pirkimų priežiūrą atlieka¹²¹ VPT, ES atskirų valstybių ar finansinių institucijų finansinę paramą administruojantys ir (ar) audituojantys viešieji juridiniai asmenys ir kt. APVA, CPVA, ESFA ir Inovacijų agentūra vykdo ES pinigais finansuojamų viešųjų pirkimų priežiūrą¹²² pagal nustatytas bendras projektų administravimo ir finansavimo taisykles. Šios institucijos veikia savarankiškai pagal savo kompetenciją ir, nustačius neatitikimų dėl viešųjų pirkimų vykdymo, teikia rekomendacijas, kurių neįgyvendinus išlaidos gali būti pripažintos netinkamomis finansuoti. ES finansinę paramą administruojančios institucijos 2021–2025 m. iš viso atliko 71 pirkimų patikrinimą ir 4 iš jų (5,6 proc.) nustatė neatitikimų teisės aktų reikalavimams (10 priedas).
97. VPT yra pagrindinė institucija, atliekanti viešųjų pirkimų priežiūrą, vertinanti jų atitiktį teisės aktų reikalavimams ir teikianti rekomendacijas dėl pirkimų organizavimo. Įgyvendindama šias funkcijas, VPT atlieka prevencinius (iki tiekėjų pasiūlymų ar paraiškų pateikimo termino pabaigos) viešųjų pirkimų patikrinimus, viešųjų pirkimų ir (ar) sudarytų sutarčių bei PO valdysenos vertinimus. Pirkimai patikrinimams ir vertimams atrenkami pagal VPT direktoriaus nustatytus atrankos kriterijus, apimančius pirkimų vykdytojus ir (arba) pirkimų objektą, ir (arba) vertę, ir (arba) pirkimo būdą ir kt.

¹²¹ Viešųjų pirkimų įstatymas, 92 str. 3 d.

¹²² Lietuvos Respublikos Vyriausybė 2014-06-04 nutarimu Nr. 528 patvirtintos Atsakomybės ir funkcijų paskirstymo tarp institucijų, įgyvendinant 2014–2020 metų Europos Sąjungos fondų investicijų veiksmų programą ir rengiantis įgyvendinti 2021–2027 metų Europos Sąjungos fondų investicijų programą, taisyklės, 9.3.5. p.

98. Išanalizavę informaciją apie VPT 2021–2025 m. atliktus viešųjų pirkimų patikrinimus ir vertinimus, nustatėme, kad šiuo laikotarpiu VPT atlikti KAS prevenciniai viešųjų pirkimų patikrinimai sudarė 2 proc. (60 iš 2957) visų VPT atliktų prevencinių pirkimų patikrinimų, 1,4 proc. (18 iš 1288) – pirkimų (sutarčių) ir 1,5 proc. (1 iš 65) – PO valdysenos vertinimų (14 lentelė).

14 lentelė. Viešųjų pirkimų tarnybos 2021–2025 m. atlikti viešųjų pirkimų prevenciniai tikrinimai, pirkimų ir (ar) sudarytų sutarčių bei valdysenos vertinimai

Metai	Prevenciniai patikrinimai			Pirkimų (sutarčių) vertinimai			Valdysenos vertinimai		
	Iš viso	KAS		Iš viso	KAS		Iš viso	KAS	
		vnt.	proc.		vnt.	proc.		vnt.	proc.
2021	403	4	1,0	299	0	0	10	0	0
2022	685	16	2,3	130	0	0	9	0	0
2023	544	1	0,2	202	4	2,0	11	0	0
2024	788	26	3,3	167	7	4,2	19	1	5,3
2025	537	13	2,4	490	7	1,4	16	0	0
Iš viso	2957	60	2,0	1288	18	1,4	65	1	1,5

Šaltinis – Valstybės kontrolė pagal Viešųjų pirkimų tarnybos duomenis

99. VPT nurodė, kad ji savo priežiūros veiklą planuoja strategiškai, atsižvelgdama į strateginiame veiklos plane nustatytas prioritetines sritis, vertindama pirkimų vykdytojų veiklos valdyseną, teisėsaugos institucijų prašymus bei gaunamus pranešimus ir viešąją informaciją apie netinkamai vykdomus pirkimus. Dalis pirkimų buvo tikrinami dėl jų priskyrimo didesnės rizikos sritims (pvz., statyba, medicina ir kt.) ir pirkimų vykdytojų atrankos kriterijų, tačiau dėl palyginti nedidelio gautų pranešimų (skundų) skaičiaus tikrinimų apimtis ankstesniais laikotarpiais buvo ribota. Reikšmingai išaugus šalies gynybos biudžetui, gynybos sritis 2026 m. buvo įtraukta į prioritetines sritis, todėl jai šiuo metu skiriama didelė dalis VPT resursų.
100. Išanalizavę 2021–2025 m. VPT atliktų patikrinimų ir vertinimų KAS rezultatus, nustatėme, kad VPT, atlikdama patikrinimus ir vertinimus, kiekvienais metais nustatė įvairaus pobūdžio neatitikčių teisės aktų reikalavimams. Neatitikimai buvo nustatyti 97 proc. (58 iš 60) patikrinimų ir 61 proc. (11 iš 18) vertinimų (15 lentelė). Pateiktos rekomendacijos nutraukti pirkimo procedūras ir (arba) sutartis: 12 proc. atvejų (7 iš 58) atlikus prevencinius tikrinimus ir 73 proc. (8 iš 11) atvejų atlikus pirkimų (sutarčių) vertinimus.

15 lentelė. 2021–2025 m. Viešųjų pirkimų tarnybos vertintų ir prevencine tvarka peržiūrėtų krašto apsaugos sistemos pirkimų rezultatai

Duomenys	2021 m.	2022 m.	2023 m.	2024 m.	2025 m.
Pirkimų vykdytojų organizuotų viešųjų pirkimų ir (ar) sudarytų pirkimo sutarčių vertinimai					
Atlikta vertinimų, vnt.	0	0	4	7	7
Nustatyta neatitikčių, vnt., (proc.)	0 (0)	0 (0)	3 (75)	5 (71,4)	3 (42,9)
Priimtas sprendimas	0	0	2	3	3
Įpareigojimas įvykdytas, (proc.)	0 (0)	0 (0)	2 (100)	3 (100)	2 (66,7)
Prevencine tvarka peržiūrėti krašto apsaugos sistemos pirkimai					
Atlikta tikrinimų, vnt.	4	16	1	26	13

Duomenys	2021 m.	2022 m.	2023 m.	2024 m.	2025 m.
Nustatyta neatitikimų, vnt., (proc.)	4 (100)	16 (100)	1 (100)	26 (100)	11 (84,6)
Teiktos rekomendacijos, vnt.	4	16	1	26	11
Įgyvendintos rekomendacijos, vnt., (proc.)	3 (75)	14 (87,5)	0 (0)	25 (96,2)	11 (100)
Neįgyvendintos rekomendacijos, vnt.	1	2	1	1	0

Šaltinis – Valstybės kontrolė pagal Viešųjų pirkimų tarnybos pateiktą informaciją

101. Pagrindiniai neatitikimai teisės aktų reikalavimams buvo susiję su PO netinkamai nustatytais tiekėjų kvalifikacijos reikalavimais.

Netinkamai nustatytos tiekėjų kvalifikacijos pavyzdžiai

- ✓ VPT 2022 m. prevencine tvarka peržiūrėjo Infrastruktūros valdymo agentūros pirkimą „Specialiosios paskirties (kareivinių) ir sandėliavimo pastatų Pakruojo g. 49, Šiauliuose, tvarkybos ir kapitalinio remonto statybos darbai“ ir nustatė kvalifikacinių reikalavimų pažeidimą: VPT nuomone, nustatytas kvalifikacijos reikalavimas, kuriame nėra išskirti negyvenamųjų pastatų pogrupiai, atitinkantys pirkimo objektą, dirbtinai riboja konkurenciją, yra neproporcingas pirkimo objektui, todėl turi būti tikslinamas (keičiamas).
- ✓ VPT 2024 m. prevencine tvarka peržiūrėjo Infrastruktūros valdymo agentūros pirkimą „Kitos paskirties inžinerinio statinio (degalų saugojimo modulių su plovykla), Mumaičių k. 6, Kairių sen., Šiaulių r. sav. projektavimo paslaugos ir statybos darbai“ ir nustatė kvalifikacinių reikalavimų pažeidimą: dubliuojasi kvalifikacijos reikalavimai; pagrindžiančiuose dokumentuose pateikta informacija neatitinka kvalifikacijos reikalavime nustatytos informacijos.

102. Kiekvienu atveju dėl nustatytų neatitikimų VPT teikė rekomendacijas. Iš viso 2021–2025 m. KAS PO buvo pateiktos 66 rekomendacijos, iš kurių 91 proc. (60 iš 66) buvo įgyvendintos.

Priežastys, dėl kurių Viešųjų pirkimų tarnybos teiktos rekomendacijos neįgyvendintos

- ✓ VPT 2025 m. atliko LK Generolo Adolfo Ramanausko kovinio rengimo centro „Teritorijų paviršių paruošimo darbai (kelmų frezavimas)“ viešųjų pirkimų (sudarytų pirkimo sutarčių) vertinimą, kurio metu nustatė pažeidimų. VPT priėmė sprendimą ir pateikė rekomendacijas. PO 2025-03-10 raštu Nr. 3S-654 informavo VPT, kad pranešė tiekėjui dėl sutarties nutraukimo, tačiau tiekėjas kreipėsi į teismą ir rekomendacija liko neįgyvendinta.
- ✓ VPT 2024 m. prevencine tvarka peržiūrėjo Gynybos resursų agentūros prie KAM pirkimą „Medicinos įranga“ ir nustatė kvalifikacinių reikalavimų pažeidimą – pagrindžiantys dokumentai neatitinka reikalavimo. VPT pateikė rekomendaciją dėl neesminių pirkimo dokumentų patikslinimų. Įvertinusi tai, kad VPT teiktos rekomendacijos nėra privalomojo pobūdžio įpareigojimas ir kad kai kurie siūlymai teikiami pagal vėliau pakeistus teisės aktus nei paskelbtas pirkimas, taip pat atsižvelgdama į tai, kad pirkimo sąlygų tikslinimas / keitimas pagal minėtas rekomendacijas turėtų įtakos pasiūlymų termino nukėlimui ar net pirkimo procedūrų nutraukimui, o tai lemtų situaciją, kad Lietuvos kariuomenė laiku nebus aprūpinta reikalinga medicinos įranga, perkančioji organizacija priėmė sprendimą pirkimo procedūras vykdyti nekeisdama pirkimo sąlygų, teiktas VPT pastabas priimdama kaip rekomendacijas vėlesniems panašaus pirkimo objekto įsigijimams.

103. KAM nurodė, kad VPT atliktų patikrinimų apimtis yra labai maža, palyginti su KAS atliekamais pirkimais, o nustatyti neatitikimai dažniausiai susiję su nuolat besikeičiančiu teisiniu reguliavimu ir viešuosius pirkimus vykdančių darbuotojų kompetencijos iššūkiais. VPT

teikiamos rekomendacijos yra naudingos, nes dažniausiai daromų klaidų sisteminimas padeda kryptingai stiprinti kompetencijas.

104. 2021–2025 m. asignavimai KAS sistemoje padidėjo 3 kartus, o VPT atliktų patikrinimų ir vertinimų apimtys sudaro iki 2 proc. visų VPT patikrinimų. Daugelio VPT atliktų patikrinimų ir vertinimų metu nustatoma neatitiktųjų teisės aktams (97 proc. patikrinimų ir 61 proc. vertinimų), o tai rodo KAS viešųjų pirkimų organizavimo ir vykdymo rizikas bei nepakankamą prevenciją. Siekiant, kad pirkimai būtų vykdomi skaidriai, efektyviai ir atitiktų teisės aktus, būtina stiprinti KAS viešųjų pirkimų priežiūrą ir metodinę pagalbą pirkimų vykdytojams.

Atsakingi asmenys (struktūriniai padaliniai) pasirinktose perkančiose organizacijose prevencinės kontrolės funkcijas vykdė fragmentiškai

105. Viešųjų pirkimų įstatyme numatyta, kad už PO atliekamus pirkimus atsako jos vadovas¹²³. Asmenys ir (ar) struktūriniai padaliniai, dalyvaujantys pirkimų vidaus kontrolės procese, nurodomi PO vadovo patvirtintame Pirkimų organizavimo ir vidaus kontrolės tvarkos apraše. Šiame apraše apibrėžiamos jų funkcijos ir atsakomybės. PO sukurta ir įgyvendinama pirkimų vidaus kontrolės sistema turi užtikrinti Vidaus kontrolės ir vidaus audito įstatyme nustatytų vidaus kontrolės tikslų pasiekimą viso pirkimo proceso metu – nuo pasirengimo pirkimui iki pirkimo sutarties įvykdymo¹²⁴.
106. Nustatėme, kad visos vertintos PO yra pasitvirtinusios tvarkas, reglamentuojančias prevencinę viešųjų pirkimų kontrolę, tačiau praktikoje tokia kontrolė nėra tinkamai įgyvendinama.
107. Prevencinę pirkimų kontrolę atlieka PO darbuotojas ar padalinys, tikrinantis pirkimo procesą, kad būtų išvengta galimų teisės aktų pažeidimų. Šis asmuo viso pirkimo proceso metu vertina pirkimų rizikingumą, tikrina pirkimo komisijos ar organizatoriaus sprendimus, derina esminius dokumentus ir sutarties pakeitimus, prižiūri rizikingus pirkimus bei teikia PO vadovui išvadas ir pasiūlymus dėl pirkimų procedūrų tobulinimo¹²⁵. Centralizuotų pirkimų prevencinę kontrolę atliekančio asmens funkcijas vykdo GRA įVPS ir IVA¹²⁶, o decentralizuotų pirkimų – PO vadovas ar jo paskirtas darbuotojas.
108. Išanalizavę 2021–2025 m. GRA įVPS vykdytas centralizuotų pirkimų prevencinės kontrolės funkcijas, nustatėme, kad šiuo laikotarpiu GRA įVPS įvertino visų (7¹²⁷ iš 12) auditorių pasirinktų vertinti PO vykdytų centralizuotų viešųjų pirkimų rizikingumą ir kasmet sudarė rizikingų pirkimų sąrašus. 2021–2025 m. į GRA rizikingų pirkimų sąrašus buvo įtraukti 49 pirkimai, per minėtą laikotarpį nebuvo pradėta 13 (26,5 proc.) pirkimų. Nustatėme, kad GRA įVPS neįvertino 31 proc. (11 iš 36) įvykusių į rizikingų pirkimų sąrašus įtrauktų pirkimų (16 lentelė).

¹²³ Lietuvos Respublikos viešųjų pirkimų įstatymas, 1996-08-13 Nr. I-1491 (redakcija nuo 2025-10-01), 97 str. 1 d.

¹²⁴ Ten pat, 97 str. 3 d.

¹²⁵ Lietuvos Respublikos krašto apsaugos ministro 2007-07-30 įsakymu Nr. 768 (Krašto apsaugos ministro 2019-06-18 įsakymo Nr. V-560 redakcija) pavirtintas Pirkimų organizavimo, kontrolės ir priežiūros krašto apsaugos sistemoje tvarkos aprašas, 97, 98, 100.1, 102, 106, 111, 124, 125, 153, 155, 156 p.

¹²⁶ Nuo 2025-11-03

¹²⁷ 5 (iš 12) auditorių vertinti pasirinktos PO 2021-2025 m. centralizuotų viešųjų pirkimų nevykdė.

16 lentelė. Į 2021–2025 m. rizikingų centralizuotų pirkimų sąrašus įtrauktų pirkimų vertinimas

Metai	Rizikingų pirkimų skaičius	Nepradėtų pirkimų skaičius	Įvykę rizikingi pirkimai	Įvertinti pirkimai		Neįvertinti pirkimai	
				Vnt.	Proc.	Vnt.	Proc.
2021	14	4	10	8	80	2	20
2022	9	4	5	1	20	4	80
2023	9	3	6	6	100	0	0
2024	9	1	8	5	62,5	3	37,5
2025	8	1	7	5	71,4	2	28,6
Iš viso	49	13	36	25	69,4	11	30,6

Šaltinis – Valstybės kontrolė pagal Gynybos resursų agentūros duomenis

109. GRA nurodė, kad rizikingi pirkimai nebuvo vertinami dėl šių priežasčių: pasikeitė pirkimų strategija ar teisinis reguliavimas, kai kuriuos pirkimus jau tikrino kitos institucijos (VPT).
110. Išanalizavę 2021–2025 m. visų (12) vertinimui atrinktų PO atliekamas decentralizuotų pirkimų prevencinės kontrolės funkcijas, nustatėme, kad 50 proc. (6 iš 12) organizacijų įvertino visus į rizikingų pirkimų sąrašus įtrauktus viešuosius pirkimus. Kitų (50 proc., 6 iš 12) PO atliekamas rizikingų pirkimų vertinimas buvo nepakankamas, nes:
- ✓ 33 proc. (4 iš 12) KAS PO už pirkimų prevencinę kontrolę atsakingi asmenys neįvertino nė vieno į rizikingų pirkimų sąrašus įtraukto pirkimo;

Atvejų, kai už pirkimų prevencinę kontrolę atsakingi asmenys neįvertino nė vieno į rizikingų pirkimų sąrašus įtraukto pirkimo, pavyzdys

Karinių jūrų pajėgų Karo laivų flotilė nepateikė informacijos apie 2021–2025 m. nustatytus rizikingus pirkimus ir rizikingų pirkimų sąrašų (jeigu buvo rizikingų) ir informacijos apie 2021–2025 m. atliktus rizikingų pirkimų vertinimus. Karo laivų flotilės prevencinę kontrolę atliekantis asmuo rašte KAM ĮPS nurodė, kad 2023 m. nemato rizikos dėl atliekamų pirkimų, ir neteikė perkančiosios organizacijos vadovui raštiškų ataskaitų ir pasiūlymų dėl vykdomų pirkimų trūkumų. Negalėjome įsitikinti, ar Karinių jūrų pajėgų Karo laivų flotilėje už decentralizuotų pirkimų prevencinę kontrolę atsakingas asmuo 2021, 2022, 2024 ir 2025 m. atliko rizikingų pirkimų vertinimus.

- ✓ 17 proc. (2 iš 12) KAS PO už pirkimų prevencinę kontrolę atsakingi asmenys atliko ne visų į rizikingų pirkimų sąrašus įtrauktų pirkimų vertinimus.

Atvejų, kai už pirkimų prevencinę kontrolę atsakingi asmenys atliko ne visų į rizikingų pirkimų sąrašus įtrauktų pirkimų vertinimus, pavyzdžiai

Generolo Motiejaus Pečiulionio artilerijos batalionas nepateikė informacijos apie 2025 m. nustatytus rizikingus pirkimus ir rizikingų pirkimų sąrašo (jeigu buvo rizikingų), taip pat informacijos apie 2021–2022 m. atliktus rizikingų pirkimų vertinimus.

111. Už pirkimų prevencinę kontrolę atsakingiems asmenims neatlikus rizikingų pirkimų vertinimo, didėja rizika, kad pirkimai bus vykdomi nesilaikant teisės aktų ir PO vidaus tvarkų reikalavimų.

112. GRA, atlikusi KAS PO centralizuotų pirkimų prevencinę kontrolę, ne rečiau kaip kartą per metus vadovybei turi pateikti išvadą¹²⁸ apie organizuojamus ir koordinuojamus pirkimus, jų trūkumus ir tobulinimo pasiūlymus, o decentralizuotų pirkimų prevencinę kontrolę atliekantys asmenys ją teikia PO vadovui. Šių išvadų kopijos per 5 darbo dienas turi būti pateiktos KAM JPG.
113. Išanalizavę informaciją apie 2024–2025¹²⁹ m. centralizuotų pirkimų išvadų rengimą, nustatėme, kad GRA šiuo laikotarpiu neparengė nė vienos išvados dėl vykdomų pirkimų. GRA nurodė, kad 2021–2025 m. KAM viceministrui, atsakingam už įsigijimus ir JIPG, buvo teikiama metinė centralizuotų pirkimų analizė ir problematika, todėl papildomas iš esmės tų pačių išvadų teikimas nebūtų racionalus ir turėtų tik formalų pobūdį.
114. Išanalizavę informaciją apie 2021–2025 m. decentralizuotų pirkimų išvadų rengimą, nustatėme, kad 50 proc. (6 iš 12) vertintų PO išvadas rengė kasmet, 25 proc. (3 iš 12) rengė ne kiekvienais metais, o 25 proc. (3 iš 12) jų visai nerengė.
115. Išnagrinėję, dėl kokių priežasčių 6 (iš 12) auditorių vertintų PO nerengė išvadų dėl vykdomų decentralizuotų pirkimų, nustatėme, kad jos nerengiamos dėl šių priežasčių: vidaus audito metu atlikus viešųjų pirkimų vertinimą, pažeidimų nenustatyta, viešųjų pirkimų prevencinę kontrolę atliekantis asmuo, įvertinęs rizikingus pirkimus, nenustatė pažeidimų, pastebėjimai apie vykdomų viešųjų pirkimų trūkumus pateikiami žodžiu.

KAS PO už pirkimų prevencinę kontrolę atsakingi asmenys neteikė vadovams metinių išvadų dėl vykdomų pirkimų ir šių išvadų kopijų nepateikė KAM JPG

- ✓ GRA 2021–2025 m. nepateikė pirkimų prevencinę kontrolę atliekančio asmens išvadų GRA vadovui, šių dokumentų neturėjo ir KAM JPG. GRA paaiškino, kad 2023 m. KAM Centralizuoto vidaus audito departamentas atliko vidaus auditą, kurio metu vertino 2022–2023 m. GRA decentralizuotų viešųjų pirkimų planavimą ir verčių skaičiavimą, o nenustačius pažeidimų, papildomas decentralizuotų pirkimų vertinimas nebuvo planuotas.
 - ✓ Karinių jūrų pajėgų Karo laivų flotilė 2021–2025 m. nepateikė pirkimų prevencinę kontrolę atliekančio asmens rašytinių išvadų PO vadovui, šių dokumentų neturėjo ir KAM JPG. Flotilė nurodė, kad informacija apie nustatytus trūkumus ir pasiūlymai dėl pirkimų tobulinimo vadovybei teikiami žodžiu nedelsiant, atsižvelgiant į pirkimų specifiką ir dislokacijos aplinkybes.
-

116. GRA nurodė, kad iki 2023-12-14 galiojusi tvarka reikalavo išvadų tik dėl decentralizuotų pirkimų, o nuo 2023 m. pabaigos atsiradęs reikalavimas teikti išvadas ir dėl centralizuotų pirkimų buvo iš esmės įgyvendinamas per jau teiktas metines analizes.
117. KAM nurodė, kad metinės išvados dėl pirkimų vykdymo yra svarbios, nes sistemingai renkama informacija apie prevencinę kontrolę leidžia nustatyti, kurios PO nevykdo pareigos teikti ataskaitas, suprasti jų iššūkius ir suplanuoti tikrinimus pagal taisyklių reikalavimus.
118. Jei prevencinę kontrolę atliekantys asmenys neteikia KAM ir PO vadovybei metinių išvadų apie KAS vykdomus viešuosius pirkimus (jų trūkumus ir galimus patobulinimus), nėra užtikrinama,

¹²⁸Lietuvos Respublikos krašto apsaugos ministro 2007-07-30 įsakymu Nr. 768 (Krašto apsaugos ministro 2019-06-18 įsakymo Nr. V-560 redakcija) pavirtintas Pirkimų organizavimo, kontrolės ir priežiūros krašto apsaugos sistemoje tvarkos aprašas, 156 p. Išvadą dėl vykdomų pirkimų, informaciją apie pastebėtus trūkumus, pasiūlymus, kaip tobulinti PO vykdomas pirkimų procedūras, pasiūlymus dėl pirkimų organizavimo, kontrolės ir priežiūros procedūrų nustatymo.

¹²⁹ Reikalavimas KAS apraše buvo nustatytas 2023-12-14.

kad informacija apie decentralizuotų pirkimų kontrolės rezultatus, nustatytus trūkumus ir jų šalinimą būtų sistemingai pateikiama sprendimus priimantiems subjektams. Didėja rizika, kad asmenys, atsakingi už KAS viešuosius pirkimus, neturės pakankamos informacijos pirkimų proceso tobulinimo sprendimams priimti, o pasikartojantys pirkimų trūkumai nebus laiku nustatyti ir pašalinti.

REKOMENDACIJŲ ĮGYVENDINIMO PLANAS

Laukiamas audito poveikis: įgyvendinus rekomendacijas bus sudarytos prielaidos efektyvesniam, racialesniam ir rezultatyvesniam viešųjų pirkimų vykdymui krašto apsaugos sistemoje.

Pagrindinis audito rezultatas	Rekomendacija (pokytis, kurio siekiama) / priemonės	Pokyčio vertinimo rodikliai ir jų reikšmės*			Subjektas, kuriam pateikta rekomendacija / įgyvendinantis priemonės	Rekomendacijos (pokyčio, kurio siekiama)** / priemonių*** įgyvendinimo terminas
		rodiklis	pradinė reikšmė	siektina reikšmė		
1-asis pagrindinis audito rezultatas 82 proc. (60 iš 73) krašto apsaugos sistemos perkančiųjų organizacijų nepagrįstai suteiktas perkančiosios organizacijos statusas – jos negali būti laikomos savarankiškoms perkančiosiomis organizacijomis, nes neatitinka Viešųjų pirkimų įstatyme numatytų perkančiosios organizacijos reikalavimų.	Didelės svarbos 1. Siekiant užtikrinti, kad pirkimus krašto apsaugos sistemoje vykdytų Viešųjų pirkimų įstatymo reikalavimus atitinkantys subjektai ir būtų nustatytos aiškos atsakomybės už pirkimų vykdymo kokybę ir rezultatyvumą, peržiūrėti Lietuvos kariuomenės vienetams ir (ar) struktūriniais padaliniais suteiktus įgaliojimus, užtikrinant, kad savarankiško juridinio asmens statuso neturintys padaliniai vykdytų pirkimus ne kaip atskiros perkančiosios organizacijos, o kaip vienos perkančiosios organizacijos padaliniai ir tokiu būdu atitiktų Viešųjų pirkimų įstatymo reikalavimus.	KAS pirkimus vykdančių subjektų, atitinkančių VPĮ perkančiosios organizacijos reikalavimus, dalis	18	100	Krašto apsaugos ministerija	2027-12-31
	1.1. Nustatyti veiklos algoritmą LK kaip perkančiajai organizacijai planuojant ir vykdant viešuosius pirkimus pagal VPĮ 5.2 str.				Krašto apsaugos ministerija	2027-01-01
	1.2. Parengti LK pirkimų organizavimo ir kontrolės tvarkos aprašą bei kitą dokumentaciją, reikalingą LK pirkimų planavimo, kontrolės ir vykdymo funkcijai atlikti.				Lietuvos kariuomenė	2027-06-30
	Didelės svarbos 2. Siekiant užtikrinti, kad centralizuoti viešieji pirkimai krašto apsaugos sistemoje atitiktų teisės aktų reikalavimus ir būtų nustatytos	KAS srities centralizuotus viešuosius pirkimus vykdančių Vyriausybės nutarimu patvirtintų centrinių perkančiųjų organizacijų dalis	0	100	Krašto apsaugos ministerija	2027-12-31

Pagrindinis audito rezultatas	Rekomendacija (pokytis, kurio siekiama) / priemonės	Pokyčio vertinimo rodikliai ir jų reikšmės*			Subjektas, kuriam pateikta rekomendacija / įgyvendinantis priemonės	Rekomendacijos (pokyčio, kurio siekiama)** / priemonių*** įgyvendinimo terminas
		rodiklis	pradinė reikšmė	siektina reikšmė		
Nė viena krašto apsaugos sistemos perkančioji organizacija nevykdė centralizuotų viešųjų pirkimų veiklos taip, kaip tai numatyta Viešųjų pirkimų įstatyme, nes neturėjo centrinės perkančiosios organizacijos statuso.	aiškios atsakomybės, užbaigti centrinių perkančiųjų organizacijų (CPO) funkcijų integraciją krašto apsaugos sistemoje, aiškiai apibrėžiant institucinę atsakomybę už centralizuotus pirkimus.					
	2.1. Pakeisti pirkimų organizavimo, kontrolės ir priežiūros KAS tvarkos aprašą (KAS CPO centralizuotų ir viršijančių MVP vertę vykdymas; institucinės atsakomybės nustatymas).				Krašto apsaugos ministerija	2026-12-31
	2.2. Atlikti papildomą analizę dėl CPO statuso suteikimo kitoms KAS PO.				Krašto apsaugos ministerija	2027-06-30
1-asis pagrindinis audito rezultatas Neužtikrinamas centralizuotai perkamų objektų sąrašo sudarymo ir keitimo pagrįstumas ir skaidrumas, nes vidaus teisės aktuose nebuvo reglamentuoti objektų įtraukimo į sąrašą kriterijai.	Didelės svarbos 3. Siekiant užtikrinti, kad į centralizuotai perkamų objektų sąrašą pirkimų objektai būtų įtraukti pagrįstai, patvirtinti objektų įtraukimo į sąrašą kriterijus ir tvarką.	Peržiūrėtas centralizuotai perkamų objektų sąrašas pagal nustatytus kriterijus	Neperžiūrėtas	Peržiūrėtas	Krašto apsaugos ministerija	2027-06-30
	3.1. Patvirtinti centralizuotų perkamų objektų įtraukimo į sąrašą kriterijus ir tvarką.				Krašto apsaugos ministerija	2026-12-31
	3.2. Pagal patvirtintus kriterijus peržiūrėti ir patikslinti Centralizuotai perkamų objektų sąrašą.				Krašto apsaugos ministerija	2026-12-31
1-asis pagrindinis audito rezultatas Nėra galimybės pagrįstai įvertinti, ar decentralizuotai perkančių 73 perkančiųjų organizacijų modelis yra optimalus, nes Krašto apsaugos ministerija nevertino decentralizuotų	Didelės svarbos 4. Siekiant, kad krašto apsaugos sistemos pirkimų modelis būtų pagrįstas objektyviais duomenimis, atlikti išsamų mišraus (centralizuoto ir decentralizuoto) pirkimų modelio vertinimą, pagrįstą kaštų ir naudos analize bei veiklos rodikliais, ir pagal šio vertinimo rezultatus aiškiai apibrėžti optimalų pirkimų organizavimo modelį.	Priimtas duomenimis pagrįstas sprendimas dėl viešųjų pirkimų modelio taikymo	Nepriimtas sprendimas	Priimtas sprendimas	Krašto apsaugos ministerija	2027-12-31

Pagrindinis audito rezultatas	Rekomendacija (pokytis, kurio siekiama) / priemonės	Pokyčio vertinimo rodikliai ir jų reikšmės*			Subjektas, kuriam pateikta rekomendacija / įgyvendinantis priemonės	Rekomendacijos (pokyčio, kurio siekiama)** / priemonių*** įgyvendinimo terminas
		rodiklis	pradinė reikšmė	siektina reikšmė		
viešųjų pirkimų ekonominio efektyvumo, administracinių kaštų ir centralizuoto bei decentralizuoto pirkimų modelio alternatyvų.	4.1. Parengti duomenimis pagrįstą viešųjų pirkimų modelio kaštų ir naudos analizę.				Krašto apsaugos ministerija	2027-03-31
	4.2. Analizės pagrindu priimti sprendimus dėl modelio tikslinimo.				Krašto apsaugos ministerija	2027-06-30
2-asis pagrindinis audito rezultatas	Didelės svarbos	Pirkimų (sutarčių) vertinimų, kuriuose Viešųjų pirkimų tarnyba vertinimo metu nustatė neatitikimų, dalis	61	15	Krašto apsaugos ministerija	2028-06-30
Vertinant atsirinktus pirkimus, 47 proc. nustatyta didelės ar vidutinės reikšmės neatitikimų teisės aktų reikalavimams, taip pat Viešųjų pirkimų tarnyba, atlikusi pirkimų (sutarčių) vertinimus, 61 proc. atvejų nustatė neatitikimų teisės aktų reikalavimams, nes taikomos viešųjų pirkimų kontrolės priemonės neužtikrina tinkamo viešųjų pirkimų vykdymo.	5. Siekiant užtikrinti viešųjų pirkimų principų laikymąsi ir racionalų pinigų panaudojimą, peržiūrėti taikomas pirkimų kontrolės priemones ir užtikrinti jų veiksmingumą atliekant rinkos tyrimus, parenkant pirkimo būdą ir skaidant pirkimus, rengiant pirkimo dokumentus, vykdant pirkimus, sudarant sutartis ir prižiūrint jų vykdymą, taip pat valdant interesų konfliktus.					
	5.1. Nustatyti Valstybės kontrolės audito metu atrastų trūkumų priežastis.				Krašto apsaugos ministerija	2026-09-30
	5.2. Vertinimo pagrindu priimti sprendimus dėl vidaus kontrolės priemonių stiprinimo.				Krašto apsaugos ministerija	2026-12-31
	5.3. Sukurti ir patvirtinti nuolatinę KAS pirkimų specialistų kvalifikacijos kėlimo ir sertifikavimo programą.				Krašto apsaugos ministerija	2026-12-31
	5.4. Įdiegti KAS pirkimų specialistų motyvacinę sistemą, susietą su pirkimų efektyvumo rodikliais.				Krašto apsaugos ministerija	2026-12-31
	5.5. Sukurti ir įdiegti tarpinstitucinį viešųjų pirkimų specialistų ir ekspertų pasitarkimo mechanizmą, užtikrinantį tiesioginį jų dalyvavimą krašto apsaugos sistemos pirkimų planavimo, dokumentų rengimo ir procedūrų vykdymo procesuose, taip pat atliekant pirkimų kontrolės ir metodinio palaikymo funkcijas.				Krašto apsaugos ministerija	2026-12-31
1-asis pagrindinis audito rezultatas	Vidutinės svarbos	Perkančiųjų organizacijų, kurios visus viešųjų pirkimų planavimo ir vykdymo duomenis kaupia vienoje arba susietose informacinėse sistemose, dalis	4	100	Krašto apsaugos ministerija	2028-06-30
Neužtikrinamas vientisas viešųjų pirkimų planavimo ir	6. Siekiant užtikrinti vientisą pirkimų planavimo ir vykdymo duomenų valdymą bei jų prieinamumą sprendimų priėmimui ir pirkimų plano pakeitimų kontrolei,					

Pagrindinis audito rezultatas	Rekomendacija (pokytis, kurio siekiama) / priemonės	Pokyčio vertinimo rodikliai ir jų reikšmės*			Subjektas, kuriam pateikta rekomendacija / įgyvendinantis priemonės	Rekomendacijos (pokyčio, kurio siekiama)** / priemonių*** įgyvendinimo terminas
		rodiklis	pradinė reikšmė	siektina reikšmė		
vykdymo duomenų valdymas bei jų prieinamumas sprendimų priėmimui, nes krašto apsaugos sistemos viešųjų pirkimų duomenys kaupiami ir tvarkomi skirtingose informacinėse sistemose ir programose, kurios tarpusavyje neintegruotos.	konsoliduoti pirkimų duomenų valdymą ir užtikrinti sąsajas su kitomis pirkimų valdymui aktualiomis informacinėmis sistemomis.					
	6.1. Konsoliduoti pirkimų duomenis vienoje IS ir užtikrinti sąsajas su kitomis pirkimų valdymui aktualiomis informacinėmis sistemomis.				Krašto apsaugos ministerija	2027-06-30
1-asis pagrindinis audito rezultatas Nesudarytos sąlygos visapusiškai stebėti ir vertinti viešųjų pirkimų sistemos efektyvumo, nes nustatyti rodikliai neleidžia sistemingai matuoti ir vertinti decentralizuotų viešųjų pirkimų sistemos efektyvumo pagal laiko ir kainos kriterijus, o centralizuotų – pagal kainos kriterijų.	Vidutinės svarbos 7. Siekiant užtikrinti galimybę visapusiškai vertinti viešųjų pirkimų vykdymo efektyvumą, nustatyti rodiklius, leidžiančius sistemingai matuoti ir vertinti decentralizuotų viešųjų pirkimų sistemos efektyvumą pagal laiko ir kainos kriterijus, o centralizuotų – pagal kainos kriterijų.	Viešųjų pirkimų, kurių efektyvumas vertinamas pagal nustatytus efektyvumo rodiklius, dalis nuo bendro pirkimų skaičiaus	0	95	Krašto apsaugos ministerija	2028-06-30
		Kainos efektyvumo rodikliais pagrįstų centralizuotų viešųjų pirkimų vertinimų dalis nuo bendro centralizuotų pirkimų skaičiaus	0	95		
	7.1. Atnaujinti, papildyti rodiklius ir nustatyti metodiką / tvarką rodiklių skaičiavimui.				Krašto apsaugos ministerija	2026-12-31
1-asis pagrindinis audito rezultatas Nepasiekta 55 proc. Krašto apsaugos ministerijos nusistatytų pirkimų efektyvumo ir skaidrumo	Vidutinės svarbos 8. Siekiant užtikrinti didesnį KAS viešųjų pirkimų efektyvumo ir skaidrumo rezultatų pasiekimą, parengti ir įgyvendinti veiksmų planą viešųjų pirkimų vertinimo rodiklių pasiekimui gerinti.	KAS viešųjų pirkimų efektyvumo ir skaidrumo rodiklių, kurių siektinos reikšmės pasiektos, dalis	45	95	Krašto apsaugos ministerija	2028-06-30

Pagrindinis audito rezultatas	Rekomendacija (pokytis, kurio siekiama) / priemonės	Pokyčio vertinimo rodikliai ir jų reikšmės*			Subjektas, kuriam pateikta rekomendacija / įgyvendinantis priemonės	Rekomendacijos (pokyčio, kurio siekiama)** / priemonių*** įgyvendinimo terminas
		rodiklis	pradinė reikšmė	siektina reikšmė		
vertinimo rodiklių, nes KAM nestebi jų poveikio ir nerengia nuoseklaus veiksmų plano su priemonėmis rodiklių reikšmėms pasiekti.	8.1. Įtraukti strateginius rodiklius į KAM viešųjų pirkimų efektyvumo vertinimo metodiką.				Krašto apsaugos ministerija	2026-12-31
	8.2. Parengti ir įgyvendinti veiksmų planą, kaip pagerinti rodiklių pasiekimą.				Krašto apsaugos ministerija	2027-03-31
1-asis pagrindinis audito rezultatas Nepakankamas pirkimų, kai taikomos išimtys, proceso skaidrumas ir nuoseklumas, nes sprendimus dėl pirkimų organizavimo ir kontrolės priemonių (pvz., komisijos sudarymo, organizatoriaus paskyrimo, sprendimų priėmimo tvarkos) vienasmeniškai savo nuožiūra gali priimti PO vadovas	Vidutinės svarbos 9. Siekiant didinti skaidrumą vykdant pirkimus, kai netaikomi Viešųjų pirkimų įstatymo ir Viešųjų pirkimų, atliekamų gynybos ir saugumo srityje, įstatymo reikalavimai ir Vyriausybės nutarimuose ar kituose teisės aktuose nenustatytos šių pirkimų organizavimo ir vykdymo procedūros, nustatyti minimalius privalomus reikalavimus, apimančius sprendimų priėmimo procesą ir jų kontrolės priemones.	Pirkimų organizavimo apraše yra numatyti minimalūs reikalavimai pirkimams, kurie gali būti vykdomi nesivadovaujant Viešųjų pirkimų ir (arba) Viešųjų pirkimų, atliekamų gynybos ir saugumo srityje, įstatymu	Nenumatyta	Numatyta	Krašto apsaugos ministerija	2027-12-31
	9.1. Numatyti minimalius reikalavimus pirkimams, kurie gali būti vykdomi nesivadovaujant Viešųjų pirkimų ir (arba) Viešųjų pirkimų, atliekamų gynybos ir saugumo srityje, įstatymu.				Krašto apsaugos ministerija	2027-06-30
1-asis pagrindinis audito rezultatas Vykdam neskkeliamų derybų procedūras, jų vykdytojai neprivalo tiesiogiai kreiptis ir į gamintojus ar jų atstovus, nes tokio reikalavimo nėra KAM Pirkimų organizavimo, kontrolės ir priežiūros tvarkos apraše. Todėl gali susidaryti situacija, kad prekė	Vidutinės svarbos 10. Siekiant didinti skaidrumą vykdant pirkimus neskkeliamų derybų būdu, nustatyti pareigą pirkimų vykdytojams, vykdant neskkeliamų derybų procedūras, kreiptis ir į tiesioginius gamintojus bei paslaugų teikėjus ar oficialius jų atstovus.	Pirkimų organizavimo apraše yra numatyta pareiga, vykdant neskkeliamų derybų pirkimo procedūras, kreiptis tiesiogiai ir į gamintoją, paslaugos teikėją ar oficialų jų atstovą	Nenumatyta	Numatyta	Krašto apsaugos ministerija	2027-06-30
	10.1. Vykdam neskkeliamas pirkimo procedūras, numatyti pareigą kviesti tiesioginius prekių gamintojus, paslaugos teikėjus ar oficialius jų atstovus.				Krašto apsaugos ministerija	2026-12-31

Pagrindinis audito rezultatas	Rekomendacija (pokytis, kurio siekiama) / priemonės	Pokyčio vertinimo rodikliai ir jų reikšmės*			Subjektas, kuriam pateikta rekomendacija / įgyvendinantis priemonės	Rekomendacijos (pokyčio, kurio siekiama)** / priemonių*** įgyvendinimo terminas
		rodiklis	pradinė reikšmė	siektina reikšmė		
ar paslauga įsigyjama brangiau, nei kreipiantis tiesiogiai į paslaugos teikėją, prekių gamintoją ar oficialų gamintojo atstovą.						
3-asis pagrindinis audito rezultatas Atsakingi asmenys (struktūriniai padaliniai) pasirinktose perkančiosiose organizacijose prevencinės kontrolės funkcijas vykdė netinkamai, nes vertino ne visus į rizikingų pirkimų sąrašus įtrauktus viešuosius pirkimus ir ne visuomet teikė išvadas dėl viešųjų pirkimų procedūrų tobulinimo.	Vidutinės svarbos 11. Siekiant mažinti klaidų riziką vykdant viešuosius pirkimus, užtikrinti, kad perkančiosiose organizacijose būtų faktiškai atliekama į rizikingų pirkimų sąrašus įtrauktų pirkimų prevencinė kontrolė ir kasmet teikiamos išvados dėl procedūrų tobulinimo.	Perkančiųjų organizacijų, vertinančių visus į rizikingų pirkimų sąrašą įtrauktus pirkimus, dalis	33	100	Krašto apsaugos ministerija	2027-06-30
	11.1. Įpareigoti už korupcijos prevencijos patikras atsakingus asmenis kontroliuoti, ar tikrinami rizikingi pirkimai ir ar rengiamos išvados.				Krašto apsaugos ministerija	2026-12-31
	11.2. Pirkimų organizavimo, kontrolės ir priežiūros KAS tvarkos apraše nustatyti išvados dėl vykdomų pirkimų informacijos apie pastebėtus trūkumus, pasiūlymus, kaip tobulinti perkančiosios organizacijos vykdomas pirkimų procedūras, pasiūlymus dėl pirkimų organizavimo, kontrolės ir priežiūros procedūrų nustatymo pateikimo terminą.				Krašto apsaugos ministerija	2026-12-31

* Detalūs pokyčių vertinimo rodiklių duomenys pateikti 2 priede „Pokyčių vertinimo rodiklių duomenys“.

** Priemonės ir terminus joms įgyvendinti, pokyčiui pasiekti ir rodikliams pamatuoti pateikė Krašto apsaugos ministerija.

*** Rekomendacijų įgyvendinimo stebėsenos metu rekomendacijų įgyvendinimo plane nurodytos priemonės ar pokyčių vertinimo rodikliai gali būti tikslinami arba keičiami Valstybinio audito rekomendacijų įgyvendinimo stebėsenos tvarkos aprašo nustatyta tvarka. Aktualus priemonių ir pokyčių vertinimo rodiklių sąrašas pateikiamas Valstybės kontrolės atviruose duomenyse www.valstybeskontrolė.lt.

Veiklos audito 3-iojo departamento vadovas

Mindaugas Šalčius

Veiklos audito 3-iojo departamento vyriausiasis valstybinis auditorius-audito grupės vadovas

Arvydas Laurinkevičius

PRIEDAI

1 priedas.	Santrumpos ir sąvokos	60
2 priedas.	Audito kriterijai, atliktos procedūros ir taikyti metodai	62
3 priedas.	Pokyčių vertinimo rodiklių duomenys	69
4 priedas.	Lietuvos kariuomenės perkančiosios organizacijos 2025-12-31 duomenimis	72
5 priedas.	Krašto apsaugos sistemos pirkimų vertinimo rodiklių pasiekimas	73
6 priedas.	2021–2025 m. vertinimui atrinktų perkančiųjų organizacijų viešųjų pirkimų specialistų patvirtintų, užimtų ir laisvų etatų skaičius	75
7 priedas.	Vertinti viešieji pirkimai	77
8 priedas.	Pirkimų su nustatytais neatitikimais pasiskirstymas pagal perkančiąsias organizacijas ir pirkimo proceso etapus	83
9 priedas.	Vertinant pirkimus nustatytų neatitikčių teisės aktų reikalavimams santrauka pagal pirkimo proceso etapus ir neatitikčių reikšmingumą	85
10 priedas.	Informacija apie 2021–2025 m. APVA, CPVA, ESFA ir Inovacijų agentūros administruojamus projektus, kuriuos įgyvendinant krašto apsaugos sistemos institucijos vykdė viešuosius pirkimus	88

Valstybinio audito ataskaitos
„2021–2025 m. krašto apsaugos
sistemai skirtos lėšos prekėms,
paslaugoms ir darbams įsigyti“
1 priedas

Santrumpos ir sąvokos

APVA – Aplinkos projektų valdymo agentūra

Centralizuotai perkamų objektų sąrašas – krašto apsaugos sistemoje centralizuotai perkamų prekių paslaugų ir darbų sąrašas

CPO – centrinė perkančioji organizacija

CVP IS – Centrinė viešųjų pirkimų informacinė sistema

CPVA – Centrinė projektų valdymo agentūra

EIM – Ekonomikos ir inovacijų ministerija

ESFA – Europos socialinio fondo agentūra

eRVIS – Krašto apsaugos resursų valdymo informacinė sistema

GRA – Gynybos resursų agentūra prie Krašto apsaugos ministerijos

Gynybos resursų agentūra – Gynybos resursų agentūra prie Krašto apsaugos ministerijos

ITT – Informacinių technologijų tarnyba prie Krašto apsaugos ministerijos

IS – informacinė sistema

IVA – Infrastruktūros valdymo agentūra

KAM – Krašto apsaugos ministerija

KAM metodika – Pirkimų efektyvumo ir skaidrumo vertinimo krašto apsaugos sistemoje metodika (iki 2024-11-21); Pirkimų vertinimo ir stebėsenos vertinimo krašto apsaugos sistemoje metodika (nuo 2024-11-22)

KAM JPG – Krašto apsaugos ministerijos įsigijimų politikos grupė

KAS – krašto apsaugos sistema

KAS tvarkos aprašas – Pirkimų organizavimo, kontrolės ir priežiūros krašto apsaugos sistemoje tvarkos aprašas

Kvalifikacijos metodika – Tiekėjo kvalifikacijos reikalavimų nustatymo metodika, patvirtinta Viešųjų pirkimų tarnybos direktoriaus 2017-06-29 įsakymu Nr. 1S-105

KVTC – Kertinis valstybės telekomunikacijų centras

LAT – Lietuvos Aukščiausiasis Teismas

LK – Lietuvos kariuomenė

LK KGV ITT – Lietuvos kariuomenės Kibernetinės valdybos Informacinių technologijų tarnyba

MVPTA – Mažos vertės pirkimų tvarkos aprašas, patvirtintas Viešųjų pirkimų tarnybos direktoriaus 2017-06-28 įsakymu Nr. 1S-97

PO – perkančioji organizacija

PVIS – Pirkimų valdymo informacinė sistema

Užsienyje vykdomų pirkimų aprašas – Lietuvos Respublikos diplomatinė atstovybių užsienio valstybėse, Lietuvos Respublikos atstovybių prie tarptautinių organizacijų, konsulinių įstaigų ir specialiųjų misijų, taip pat kitų perkančiųjų organizacijų, kurios užsienyje įsigyja prekių, paslaugų ar darbų, skirtų užsienyje esantiems jų padaliniais, kariniams atstovams ar specialiems atašė arba skirtų užsienyje vykdomiems vystomojo bendradarbiavimo ir kitiems projektams, supaprastintų viešųjų pirkimų tvarkos aprašas, patvirtintas užsienio reikalų ministro ir krašto apsaugos ministro 2017-08-31 įsakymu Nr. V-809/V-188

VP – viešieji pirkimai

VPIDĮ – Viešųjų ir privačių interesų derinimo įstatymas

VPĮ – Viešųjų pirkimų įstatymas

VPT – Viešųjų pirkimų tarnyba

Valstybinio audito ataskaitos
 „2021–2025 m. krašto apsaugos sistemai skirtos
 lėšos prekėms, paslaugoms ir darbams įsigyti“
 2 priedas

Audito kriterijai, atliktos procedūros ir taikyti metodai

Audito ataskaitos skyrius / poskyris	Taikyti audito kriterijai	Atliktos audito procedūros, taikyti informacijos, duomenų rinkimo ir vertinimo metodai
1. Teisiniu reguliavimu nustatytos išimties prekių, paslaugų ir darbų įsigijimams (neskelbiamos derybos, supaprastintos pirkimų procedūros ir kt.), decentralizuotai organizuotas pirkimų vykdymas, šiam procesui skirti žmogiškieji ištekliai, jų kompetencijos nesudarė pakankamų priedaidų užtikrinti siekį pinigų panaudoti racionaliai, efektyviai ir rezultatyviai bei išvengti tarpininkavimo	Visoms KAS PO teisėtai suteiktas jų statusas. Taikomas mišrus¹³⁰ pirkimų modelis yra pagrįstas analize ar vertinimu. CPO statusas suteiktas visoms centralizuotus KAS pirkimus vykdančioms įstaigoms. Nustatyti aiškūs kriterijai, kada KAS pirkimai vykdomi centralizuotai, o kada – decentralizuotai. KAS pirkimų duomenys kaupiami ir tvarkomi informacinėje sistemoje. KAM yra nustatyta ir įgyvendinta pirkimų sistemos efektyvumo vertinimo sistema. Pasiekta ne mažiau kaip 95 proc. KAM nustatytų ir VPT stebimų pirkimų vertinimo rodiklių. Laisvų etatų dalis PO neviršija 10 proc. Pirkimus vykdo darbuotojai, turintys viešųjų pirkimų specialisto pažymėjimus.	Dokumentų peržiūra Nagrinėjome Civilinį kodeksą, Viešųjų pirkimų įstatymą, Vidaus kontrolės ir vidaus audito įstatymą; Krašto apsaugos sistemos organizavimo ir karo tarnybos įstatymą; Vyriausybės nutarimus dėl KAM nuostatų patvirtinimo, GRA steigimo, ITT prie KAM reorganizavimo, centralizuotų viešųjų pirkimų vykdymo, 2021–2030 metų Nacionalinio pažangos plano patvirtinimo, žaliųjų pirkimų tikslų nustatymo ir įgyvendinimo; krašto apsaugos ministro įsakymus dėl GRA nuostatų ir struktūros tvirtinimo, IVA nuostatų ir struktūros patvirtinimo, KVTC nuostatų ir organizacinės struktūros patvirtinimo, LK Gynybos štabo nuostatų ir struktūros patvirtinimo, LK Generolo Adolfo Ramanausko kovinio rengimo centro nuostatų patvirtinimo, Lietuvos kariuomenės Specialiųjų operacijų pajėgų Vytauto Didžiojo jėgerių bataliono nuostatų patvirtinimo, Lietuvos kariuomenės pulkininko Juozo Vitkaus inžinerijos bataliono nuostatų patvirtinimo, LK Lietuvos Didžiojo Etmono Jono Karolio Chodkevičiaus pėstininkų brigados „Žemaitija“ ir jai pavaldžių vienetų nuostatų ir struktūros patvirtinimo, LK karinių oro pajėgų ir jų struktūrinių vienetų nuostatų patvirtinimo, LK karinių jūrų pajėgų ir joms pavaldžių vienetų nuostatų patvirtinimo, dėl įsigijimų organizavimo KAS tvarkos patvirtinimo, KAS PO sąrašo patvirtinimo, pirkimų organizavimo, kontrolės ir priežiūros KAS tvarkos aprašo, KAS centralizuotai perkamų prekių, paslaugų ir darbų sąrašo ir KAS atliekamų pirkimų kokybės reikalavimų nustatymo ir kokybės užtikrinimo tvarkos aprašo patvirtinimo, pirkimų vertinimo ir stebėsenos KAS metodikos patvirtinimo, mažos vertės pirkimų organizavimo, perkančiosios organizacijos KAM vykdomų decentralizuotų pirkimų organizavimo tvarkos aprašo patvirtinimo, pirkimų valdymo informacinės sistemos nuostatų patvirtinimo, riboto naudojimo informacinės sistemos nuostatų patvirtinimo; ekonomikos ir inovacijų ministro įsakymą dėl Centrinės valstybinio administravimo subjektų sistemai priklausančių perkančiųjų organizacijų sąrašo patvirtinimo; VPT parengtas Viešųjų pirkimų vertinimo rodiklių gairės; VPT ir CPO parengtas Pirkimų centralizavimo gairės; VPT parengtas viešųjų pirkimų ir pirkimų organizavimo ir vidaus kontrolės rekomendacijas; VPT direktoriaus įsakymus dėl mažos vertės pirkimų tvarkos aprašo patvirtinimo, Numatomos viešojo pirkimo ir pirkimo vertės skaičiavimo metodikos rekomendacijas, Valstybės tarnautojų ir darbuotojų, dirbančių pagal darbo sutartis, pareigybių poreikio nustatymo kriterijų aprašą, Viešojo sektoriaus darbuotojų kvalifikacijos tobulinimo tvarkos aprašą, Tiekėjo kvalifikacijos reikalavimų nustatymo metodiką; GRA direktoriaus įsakymą dėl pirkimų organizavimo, kontrolės

¹³⁰ Centralizuotas ir decentralizuotas.

Audito ataskaitos skyrius / poskyris	Taikyti audito kriterijai	Atliktos audito procedūros, taikyti informacijos, duomenų rinkimo ir vertinimo metodai
		ir priežiūros GRA tvarkos aprašo patvirtinimo; IVA direktoriaus įsakymą dėl IVA vykdomų decentralizuotų viešųjų pirkimų organizavimo ir vidaus kontrolės tvarkos aprašo patvirtinimo; KVTC direktoriaus įsakymą dėl KVTC pirkimų organizavimo ir vidaus kontrolės taisyklių, pirkimo verčių, pirkimo būdų ir dokumentų sąrašo bei pirkimų procese dalyvaujančių asmenų sąrašo patvirtinimo; LK Gynybos štabo viršininko įsakymą dėl pirkimų organizavimo tvarkos LK Gynybos štabe; LK generolo Adolfo Ramanausko kovinio rengimo centro vado įsakymą dėl LK Generolo Adolfo Ramanausko kovinio rengimo centro pirkimų organizavimo tvarkos aprašo tvirtinimo; LK specialiųjų operacijų pajėgų Vytauto Didžiojo jėgėlių bataliono vado įsakymą dėl LK specialiųjų operacijų pajėgų Vytauto Didžiojo jėgėlių bataliono vykdomų viešųjų pirkimų organizavimo; LK pulkininko Juozo Vitkaus inžinerijos bataliono vado įsakymą dėl viešųjų pirkimų pulkininko Juozo Vitkaus inžinerijos batalione organizavimo; LK Lietuvos didžiojo etmono Jono Karolio Chodkevičiaus pėstininkų brigados „Žemaitija“ ir Brigados generolo Motiejaus Pečiulionio artilerijos bataliono vado įsakymą dėl Brigados generolo Motiejaus Pečiulionio artilerijos bataliono standartinių veiklos procedūrų tvirtinimo; Ginkluotės ir technikos remonto depo biudžeto planavimo ir pirkimų organizavimo tvarką; LK karinių jūrų pajėgų karo laivų flotilės vado įsakymą dėl karo laivų flotilės standartinių veiklos procedūrų tvirtinimo; VPT atliktą GRA viešųjų pirkimų valdysenos, susijusios su viešųjų pirkimų planavimu ir pasirengimu viešiesiems pirkimams, tikrinimo ataskaitą; Seimo Audito komiteto raštą dėl Seimo Audito komiteto posėdžio metu identifikuotų problemų ir papildomos informacijos pateikimo bei KAM atsakymą; Vyriausybės kanceliarijos raštą dėl Seimo Audito komiteto posėdžio sprendimo įgyvendinimo; EIM raštą dėl centrinių valstybinio administravimo subjektų sistemai priklausančių perkančiųjų organizacijų sąrašo peržiūros; KAM raštą dėl pavedimo KAM užtikrinti efektyvesnį, skaidresnį ir ekonomiškai pagrįstą viešųjų pirkimų vykdymą įgyvendinimo; KAM įsigijimų politikos grupės vadovės tarnybinių pranešimų dėl KAS viešųjų pirkimų centralizavimo vertinimo; GRT posėdžių protokolus dėl KAS įsigijimų srities pertvarkymų, steigiant agentūrą, kuri būtų atsakinga už gynybos aprūpinimą ir sistemų valdymą, bei IVA reorganizavimo (iš viso 4); krašto apsaugos ministro sudarytos darbo grupė KAS įsigijimų organizavimo proceso efektyvumui įvertinti analizę; Recommendation of the Council on Public Procurement, OECD/LEGAL/0411, Adopted on: 18/02/2015; OECD Public Governance Policy Papers. Public procurement performance. A framework for measuring efficiency, compliance and strategic goals, 8 August 2023; KAM Pirkimų efektyvumo ir skaidrumo vertinimo krašto apsaugos sistemoje metodiką, VPT pateiktą informaciją dėl stebimų rodiklių; Pirkimų vykdytojų žemėlapių – Švieslentę; Oficialiosios statistikos ir rodiklių apskaičiavimo ir vertinimo metodiką (2025 m.); KAM, GRA, PO pateiktą informaciją dėl nustatytų rodiklių, jų reikšmių, nepasiekimo priežasčių, KAM ir GRA ataskaitas ir raštus dėl krašto apsaugos sistemos centralizuotų ir decentralizuotų pirkimų vertinimo ir stebėsenos rodiklių rezultatų pateikimo. Taip pat nagrinėjome krašto apsaugos ministro 2017-03-03 įsakymą Nr. V-179 „Dėl Krašto apsaugos ministro 2010-03-23 įsakymo Nr. V-259 „Dėl pareigybių skaičiaus nustatymo normatyvų patvirtinimo“ pakeitimo“; GRA pareigybių, tarp jų ir pareigybių, kurias užimantiems asmenims reikia leidimų ar teisės dirbti ar susipažinti su įslaptinta informacija, sąrašą; IVA pareigybių, tarp jų ir pareigybių, kurias užimantiems asmenims reikia leidimų ar teisės dirbti ar susipažinti su įslaptinta informacija, sąrašą; LK Sausumos pajėgų Pulkininko Juozo Vitkaus inžinerijos bataliono personalo ir aprūpinimo lenteles; Lietuvos didžiojo etmono Jono Karolio Chodkevičiaus

Audito ataskaitos skyrius / poskyris	Taikyti audito kriterijai	Atliktos audito procedūros, taikyti informacijos, duomenų rinkimo ir vertinimo metodai
		pėstininkų brigados „Žemaitija“ ir Brigados generolo Motiejaus Pečiulionio artilerijos bataliono personalo ir aprūpinimo lenteles; Aukštesniųjų vadovų kompetencijų ugdymo ir valstybės tarnautojų kvalifikacijos tobulinimo tvarkos aprašą, Krašto apsaugos sistemos valstybės tarnautojų ir darbuotojų, dirbančių pagal darbo sutartis, kvalifikacijos tobulinimo organizavimo tvarkos aprašą, Gynybos resursų agentūros prie Krašto apsaugos ministerijos Darbo reglamentą, Karių, valstybės tarnautojų ir darbuotojų, dirbančių pagal darbo sutartis, poreikio mokytis Lietuvos kariuomenės mokymo įstaigose nustatymo, kursų planavimo, atrankos ir siuntimo mokytis tvarkos aprašą, Profesinės karo tarnybos karių, karių savanorių ir kitų aktyviojo rezervo karių atrankos profesiniam parengimui, kvalifikacijai tobulinti ar mokytis tvarkos aprašą. Duomenų analizė Analizavome KAM, VPT ir EIM pateiktą informaciją apie PO statuso suteikimą LK struktūriniais padaliniais, 12 (iš 73) vertinimui atrinktų PO informaciją apie atvejus, kai pirkimai gali būti vykdomi decentralizuotai, taip pat vidaus dokumentuose nustatytą decentralizuotų pirkimų organizavimo ir vykdymo tvarką. Vertimui pasirinkome 12¹³¹ PO. Atsirinkome visas 5 PO, kurios vykdo viešuosius pirkimus centralizuotai (100 proc. šios grupės): Krašto apsaugos ministerija, Lietuvos kariuomenė, Infrastruktūros valdymo agentūra, Gynybos resursų agentūra ir Kertinis valstybės telekomunikacijų centras. Papildomai pasirinkome 7 PO, kurios vykdo pirkimus decentralizuotai (10 proc. šios grupės): Lietuvos kariuomenės Generolo Adolfo Ramanausko kovinio rengimo centras, Lietuvos kariuomenės Specialiųjų operacijų pajėgų Vytauto Didžiojo jėgerių batalionas, Lietuvos kariuomenės Juozo Vitkaus inžinerijos batalionas, Lietuvos kariuomenės Gynybos štabas, Lietuvos kariuomenės Lietuvos didžiojo etmono Jono Karolio Chodkevičiaus pėstininkų brigados „Žemaitija“ ir Brigados generolo Motiejaus Pečiulionio artilerijos batalionas, Lietuvos kariuomenės Karinių oro pajėgų Ginkluotės ir technikos remonto depas, Lietuvos kariuomenės Karinių jūrų pajėgų Karo laivų flotilė. Decentralizuotai pirkimus vykdančias PO pasirinkome taikydami statistinį atrankos būdą, pasitelkdami dirbtinio intelekto įrankius (M365 Copilot). Atrankai taikėme šiuos kriterijus: pirkimo planų pakeitimų skaičius, įvykdytų pirkimų skaičius, neskelbiamų derybų ir apklausų skaičius, sudarytų sutarčių vertė, panaudoti asignavimai prekėms, paslaugoms ir turtui įsigyti 2021–2025 m. Siekdami, kad atrinktos PO atspindėtų kuo platesnį KAS veiklos spektrą, įimtį įtraukėme PO iš skirtingų sričių (sausumos, karinių oro, karinių jūrų, specialiųjų operacijų pajėgų ir kt.). Analizavome vidaus dokumentuose nustatytą centralizuotų pirkimų organizavimo ir vykdymo tvarką, KAM pateiktą informaciją apie teisės vykdyti centralizuotus pirkimus 5 (iš 73) KAS PO suteikimą bei GRA, IVA ir KVTC CPO statuso suteikimą; centralizuotai perkamų objektų sąrašo sudarymą ir jo keitimą; 16 (iš 298) atvejų, kai

¹³¹ Krašto apsaugos ministerija, Lietuvos kariuomenė, Infrastruktūros valdymo agentūra, Gynybos resursų agentūra ir Kertinis valstybės telekomunikacijų centras, Lietuvos kariuomenės Generolo Adolfo Ramanausko kovinio rengimo centras, Lietuvos kariuomenės Specialiųjų operacijų pajėgų Vytauto Didžiojo jėgerių batalionas, Lietuvos kariuomenės Juozo Vitkaus inžinerijos batalionas, Lietuvos kariuomenės Gynybos štabas, Lietuvos kariuomenės Lietuvos didžiojo etmono Jono Karolio Chodkevičiaus pėstininkų brigados „Žemaitija“ ir Brigados generolo Motiejaus Pečiulionio artilerijos batalionas, Lietuvos kariuomenės Karinių oro pajėgų Ginkluotės ir technikos remonto depas, Lietuvos kariuomenės Karinių jūrų pajėgų Karo laivų flotilė.

Audito ataskaitos skyrius / poskyris	Taikyti audito kriterijai	Atliktos audito procedūros, taikyti informacijos, duomenų rinkimo ir vertinimo metodai
		centralizuotai perkamų objektų sąrašo objektai perduoti įsigyti decentralizuotai; GRA pateiktus duomenis apie 2021–2025 m. įvykdytus centralizuotus pirkimus; GRA, IVA, KVTC, LK Logistikos valdybos įguly aptarnavimo tarnybos pateiktą informaciją ir kt. Analizavome 12 (iš 73) vertinimui atrinktų PO pateiktą informaciją apie viešųjų pirkimų planavimui ir pirkimų vykdymui naudojamas IS bei visų (73¹³²) PO apklausos duomenis; VPT rekomenduojamus ir KAM metodikoje nustatytus viešųjų pirkimų vertinimo rodiklius, KAM ir GRA ataskaitose pateiktus duomenis apie KAM nustatytų 2021–2025 m. viešųjų pirkimų vertinimo rodiklių įgyvendinimą ir jų nuokrypių priežastis, VPT švieslentės duomenis, KAM pateiktus atsakymus dėl rodiklių įgyvendinimo, priimtus sprendimus dėl veiklos tobulinimo ir kt. Analizavome 12 (iš 73) vertinimui atrinktų PO pateiktą informaciją ir dokumentus, kuriais jų PO nustatytas pareigybių, susijusių su viešaisiais pirkimais, skaičius; koks 2021–2025 m. šiose PO buvo nustatytas darbuotojų, vykdančių viešųjų pirkimų funkcijas, etatų skaičius, kiek darbuotojų realiai vykdė šias funkcijas ir kiek buvo laisvų etatų, kiek darbuotojų turi viešųjų pirkimų specialisto sertifikatą, kiek 2021–2025 m. (kiekvienais metais atskirai) viešųjų pirkimų atliko kiekvienas darbuotojas, vykdamas viešųjų pirkimų funkcijas, arba visa PO bendrai; kokiais teisės aktais vadovaujantis 2021–2025 m. buvo sudaromi darbuotojų kvalifikacijos kėlimo viešųjų pirkimų srityje planai; viešųjų pirkimų specialistų išsakyta poreikį kelti kvalifikaciją, ar jį buvo atsižvelgta rengiant metinius kvalifikacijos kėlimo planus; vykdytas viešųjų pirkimų darbuotojų atrankas; viešųjų pirkimų darbuotojų kvalifikaciją; ar viešųjų pirkimų specialistai 2021–2025 m. mokėsi (viešųjų pirkimų srityje) ne mažiau 8 valandas per metus. Analizavome KAM ir GRA pateiktą informaciją apie viešųjų pirkimų vykdymą pagal teisės aktuose numatytas išimtis, KAM informaciją apie konkrečių tiekėjų pasirinkimą vykdančiam neskelbiamam derybų pirkimo procedūras. Apklausa Atlikome visų (73¹³³) PO apklausą dėl PO viešųjų pirkimų vykdymo. Skaičiavimas Skaičiavome, kiek atsirinktose 12 KAS PO vienas viešųjų pirkimų specialistas vidutiniškai atlieka pirkimų per metus; koks 2021–2025 m. PO buvo nustatytas darbuotojų, vykdančių viešuosius pirkimus, etatų skaičius ir kiek buvo laisvų etatų; kiek darbuotojų turi viešųjų pirkimų specialisto sertifikatą. Pokalbis su: KAM, GRA, IVA, LK, KVTC, Generolo Adolfo Ramanausko kovinio rengimo centro, Specialiųjų operacijų pajėgų Vytauto Didžiojo jėgerių bataliono, Juozo Vitkaus inžinerijos bataliono, Lietuvos kariuomenės Gynybos štabo,

¹³² Iki 2025-04-30 atsakė 72 PO.

¹³³ Iki 2025-04-30 atsakė 72 PO.

Audito ataskaitos skyrius / poskyris	Taikyti audito kriterijai	Atliktos audito procedūros, taikyti informacijos, duomenų rinkimo ir vertinimo metodai
		Lietuvos didžiojo etmono Jono Karolio Chodkevičiaus pėstininkų brigados „Žemaitija“ Brigados generolo Motiejaus Pečiulionio artilerijos bataliono, Karinių oro pajėgų Ginkluotės ir technikos remonto depo, Karinių jūrų pajėgų Karo laivų flotilės, Lietuvos kariuomenės logistikos valdybos įgulų aptarnavimo tarnybos, CPO, VPT, KPD ir EIMIN atstovais.
2. Krašto apsaugos sistemos perkančiosios organizacijos pinigų prekių, paslaugų ir darbų įsigijimams 2021–2025 m. audito metu vertintais atvejais panaudojo rezultatyviai, tačiau ne visuomet laikydamosi teisės aktų nuostatų. Pirkimų planavimo procesas gali sudaryti prielaidas neefektyviam pinigų panaudojimui	Kasmet KAS atrinktų PO planuose bendras suplanuotas pirkimų skaičius ir vertė metų eigoje padidėjo ne daugiau kaip 15 proc. Atsirinktų įsigytų prekių, paslaugų ar darbų kaina neviršija viešųjų pirkimų plane pirkimams suplanuotos kainos. Kasmet KAS atrinktų perkančiųjų organizacijų viešųjų pirkimų planuose suplanuotiems pirkimams atlikti rinkos tyrimai. Visi vertinimui pasirinktų perkančiųjų organizacijų atsirinkti viešieji pirkimai atitiko teisės aktų reikalavimus. Visos pasirinktų vertinti perkančiųjų organizacijų atsirinktų pirkimų sutartys įgyvendintos laikantis teisės aktų reikalavimų ir sutarčių sąlygų, įskaitant jų įgyvendinimą numatytais terminais.	Dokumentų peržiūra Vertindami 12 (iš 73) vertinimui atrinktų PO viešųjų pirkimų planų pokyčius, nagrinėjome Viešųjų pirkimų, Viešųjų pirkimų, atliekamų gynybos ir saugumo srityje, įstatymus; KAM patvirtintą Pirkimų organizavimo, kontrolės ir priežiūros krašto apsaugos sistemoje tvarkos aprašą. Vertindami atsirinktus viešuosius pirkimus, nagrinėjome Viešųjų pirkimų, Viešųjų ir privačių interesų derinimo įstatymus; krašto apsaugos ministro įsakymais patvirtintus Pirkimų organizavimo, kontrolės ir priežiūros KAS tvarkos aprašą ir Perkančiosios organizacijos Krašto apsaugos ministerijos vykdomų decentralizuotų pirkimų organizavimo tvarkos aprašą; atsirinktų PO pasitvirtintus viešųjų pirkimų organizavimo tvarkų aprašus; Viešųjų pirkimų tarnybos direktoriaus įsakymais patvirtintus Mažos vertės pirkimų tvarkos aprašą. Numatomos viešojo pirkimo ir pirkimo vertės skaičiavimo metodiką, Kainodaros taisyklių nustatymo metodiką, Tiekėjo kvalifikacijos reikalavimų nustatymo metodiką, Pasiūlymų patikslinimo, papildymo ar paaiškinimo taisykles, Informacijos viešinimo Centrinėje viešųjų pirkimų informacinėje sistemoje tvarkos aprašą; Vyriausybės nutarimą „Dėl Lietuvos Respublikos viešųjų pirkimų įstatymo 92 straipsnio 13, 14 ir 15 dalių nuostatų įgyvendinimo“; Viešųjų pirkimų tarnybos parengtas gaires „Rinkos konsultacijos: iššūkiai ir galimybės“, „Kvalifikacijos vertinimo procedūrų vadovą“, „Tiekėjo kvalifikacijos reikalavimų nustatymo informacinių sistemų viešuosiuose pirkimuose gaires“, „Pasiūlymų vertinimo gaires“, „Ekonomiškai naudingiausio pasiūlymo vertinimo gaires“; Viešųjų pirkimų tarnybos parengtus Viešųjų pirkimų įstatymo komentarus; Viešųjų pirkimų tarnybos vertinimų išvadas; Lietuvos Aukščiausiojo Teismo ir Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo praktiką, Viešųjų pirkimų tarnybos parengtą „Tiekėjo pašalinimo pagrindų, kvalifikacijos, kokybės vadybos sistemos ir aplinkos apsaugos vadybos sistemos standartų vertinimo vadovą“, Viešųjų pirkimų tarnybos direktoriaus įsakymą „Dėl pasiūlymų patikslinimo, papildymo ar paaiškinimo taisyklių patvirtinimo“; VMI ir „Sodros“ duomenis; Valstybinės maisto ir veterinarijos tarnybos informaciją, STT pateiktą informaciją. Duomenų analizė Analizavome 12 (iš 73) vertinimui atrinktų PO viešųjų pirkimų planus ir pakeitimus (skaitine ir vertine išraiška) bei jų priežastis. Analizavome centriniame viešųjų pirkimų portale pateiktas pirkimų ataskaitas, CVP IS ir TED esančią bei perkančiųjų organizacijų ir pirkimų vykdytojų pateiktą informaciją apie atrinktus vertinti pirkimus, įskaitant šiuos dokumentus: rinkos tyrimų ir konsultacijų pažymas, viešųjų pirkimų planus, pirkimų inicijavimo paraiškas, pirkimų dokumentus (skelbimus apie pirkimus, pirkimų sąlygas, technines specifikacijas, sutarčių projektus ir kt.), tiekėjų pateiktus siūlymus su pirkimo reikalavimus pagrindžiančiais dokumentais, viešųjų

Audito ataskaitos skyrius / poskyris	Taikyti audito kriterijai	Atliktos audito procedūros, taikyti informacijos, duomenų rinkimo ir vertinimo metodai
		pirkimų komisijų posėdžių protokolus, susirašinėjimo su tiekėjais dokumentus, pirkimo organizatorių vykdytų pirkimų pažymas, preliminarąsias sutartis, pirkimų sutartis, jų pakeitimus ir su jų vykdymu susijusius dokumentus (įsigytų prekių, suteiktų paslaugų ar atliktų darbų perdavimo priėmimo aktus, sąskaitas faktūras, mokėjimų pavedimus ir kt.), sutarčių įvykdymo užtikrinimus, nešališkumo deklaracijas, konfidencialumo pasižadėjimus, viešųjų ir privačių interesų deklaracijas ir kt. Patikros vietoje Vertinant keturis viešuosius pirkimus, buvo atlikti patikrinimai vietoje. Pokalbis su: KAM, GRA, IVA, LK, KVTC, Generolo Adolfo Ramanausko kovinio rengimo centro, Specialiųjų operacijų pajėgų Vytauto Didžiojo jėgerių bataliono, Juozo Vitkaus inžinerijos bataliono, Lietuvos kariuomenės Gynybos štabo, Lietuvos didžiojo etmono Jono Karolio Chodkevičiaus pėstininkų brigados „Žemaitija“ ir Brigados generolo Motiejaus Pečiulionio artilerijos bataliono, Karinių oro pajėgų Ginkluotės ir technikos remonto depo, Karinių jūrų pajėgų Karo laivų flotilės, Lietuvos kariuomenės logistikos valdybos įgulų aptarnavimo tarnybos, Lietuvos kariuomenės Logistikos valdybos įgulų aptarnavimo tarnybos, CPO ir Viešųjų pirkimų tarnybos atstovais.
3. Prekių, paslaugų ir darbų įsigijimus prižiūrinčių ir kontroliuojančių institucijų funkcijos ir atsakomybės nustatytos, tačiau jų įgyvendinimas yra fragmentiškas ir nepakankamas	Nustatytos KAM valdymo sričiai priskirtų ir jai nepriskirtų priežiūros ir kontrolės institucijų funkcijos ir atsakomybės. KAM valdymo sričiai priskirtos priežiūros institucijos vertina KAS atrinktus pirkimus. Visais atvejais KAM valdymo sričiai priskirtos priežiūros ir kontrolės institucijos parengia metinę ataskaitą.	Dokumentų peržiūra Nagrinėjome Viešųjų pirkimų įstatymą, Pirkimų organizavimo, kontrolės ir priežiūros krašto apsaugos sistemoje tvarkos aprašą, Pirkimų ir koncesijų priežiūros vykdymo tvarkos aprašą; Pirkimų valdysenos tikrinimo tvarkos aprašą; Viešųjų pirkimų tarnybos nuostatus, Vyriausybės nutarimą dėl atsakomybės ir funkcijų paskirstymo tarp institucijų, įgyvendinant 2014–2020 metų Europos Sąjungos fondų investicijų veiksmų programą ir rengiantis įgyvendinti 2021–2027 metų Europos Sąjungos fondų investicijų programą; Aplinkos projektų valdymo agentūros įstatus, Europos socialinio fondo agentūros įstatus, VŠĮ Centrinės projektų valdymo agentūros įstatus, VŠĮ Inovacijų agentūros įstatus, Valstybės kontrolės įstatymą, Projektų administravimo ir finansavimo taisykles, 2021–2027 metų Europos Sąjungos fondų investicijų programos ir Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo plano „Naujos kartos Lietuva“ administravimo taisykles, Vidaus kontrolės ir vidaus audito įstatymą, Perkančiosios organizacijos Krašto apsaugos ministerijos vykdomų decentralizuotų pirkimų organizavimo tvarkos aprašą, Krašto apsaugos ministerijos Korupcijos prevencijos ir tyrimų skyriaus nuostatus, Pirkimų organizavimo, kontrolės ir priežiūros Gynybos resursų agentūroje prie Krašto apsaugos ministerijos tvarkos aprašą, Krašto apsaugos sistemos decentralizuotų pirkimų vertinimų ir perkančiųjų organizacijų veiklos, susijusios su decentralizuotų pirkimų vykdymu, tikrinimo taisykles, Informacijos apie teisės pažeidimus teikimo ir administravimo krašto apsaugos sistemoje tvarkos aprašą. Duomenų analizė Analizavome VPT pateiktą informaciją apie 2021–2025 m. krašto apsaugos sistemoje atliktus viešųjų pirkimų prevencinius tikrinimus, pirkimų (sudarytų sutarčių) vertinimus, valdysenos vertinimus, taip pat APVA, CPVA, ESFA ir Inovacijų agentūros pateiktą informaciją apie 2021–2025 m. krašto apsaugos sistemos institucijų vykdytus ES lėšomis finansuotus projektus, kurių metu buvo vykdomi viešieji pirkimai, ir šių institucijų atliktus

Audito ataskaitos skyrius / poskyris	Taikyti audito kriterijai	Atliktos audito procedūros, taikyti informacijos, duomenų rinkimo ir vertinimo metodai
		viešųjų pirkimų tikrinimus; KPTS pateiktą informaciją apie 2021–2025 m. atliktus teisės pažeidimų (įskaitant korupcinio pobūdžio) tyrimus, atliekant viešuosius pirkimus. Analizavome 12 pasirinktų KAS PO pateiktą informaciją ir dokumentus apie vidaus audito metu atliktus viešųjų pirkimų vidaus kontrolės vertinimus; decentralizuotų ir centralizuotų pirkimų prevencinę kontrolę atliekančių asmenų rizikingų pirkimų (jeigu tokių yra) sąrašų sudarymą ir į šį sąrašą įtrauktų pirkimų tikrinimą; decentralizuotų ir centralizuotų pirkimų prevencinę kontrolę atliekančių asmenų išvadų dėl vykdomų pirkimų, ne rečiau kaip kartą per metus teikiamų PO vadovui, informaciją apie pastebėtus trūkumus, pasiūlymus, kaip tobulinti PO vykdomas pirkimų procedūras, pasiūlymus dėl pirkimų organizavimo, kontrolės ir priežiūros procedūrų nustatymo ir šios išvados kopijas pateikimą KAM JPG. Skaičiavimas Skaičiavome, kiek VPT atliktų 2021–2025 m. krašto apsaugos sistemoje viešųjų pirkimų prevencinių tikrinimų, pirkimų (sudarytų sutarčių) vertinimų, valdysenos vertinimų metu nustatyta neatitikimų, kiek rekomendacijų pateikta ir įgyvendinta; APVA, CPVA, ESFA ir Inovacijų agentūros atliktų viešųjų pirkimų tikrinimų metu nustatytus pažeidimus, teiktas rekomendacijas. Skaičiavome, ar KAS PO vykdomų pirkimų prevencinę kontrolę atliekantys asmenys patikrina visus į rizikingų pirkimų sąrašus įtrauktus pirkimus; ar visais metais visų PO pirkimų prevencinę kontrolę atliekantys asmenys PO vadovams teikė išvadas dėl vykdomų pirkimų, informaciją apie pastebėtus trūkumus, pasiūlymus, kaip tobulinti PO vykdomas pirkimų procedūras, pasiūlymus dėl pirkimų organizavimo, kontrolės ir priežiūros procedūrų nustatymo ir ar šios išvados kopijas pateikė KAM JPG. Pokalbis su: VPT, APVA, CPVA, ESFA, Inovacijų agentūros, KAM, GRA, IVA, LK, KVTC, Generolo Adolfo Ramanausko kovinio rengimo centro, Specialiųjų operacijų pajėgų Vytauto Didžiojo jėgerių bataliono, Juozo Vitkaus inžinerijos bataliono, Gynybos štabo, Lietuvos didžiojo etmono Jono Karolio Chodkevičiaus pėstininkų brigados „Žemaitija“ ir Brigados generolo Motiejaus Pečiulionio artilerijos bataliono, Karinių oro pajėgų Ginkluotės ir technikos remonto depo, Karinių jūrų pajėgų Karo laivų flotilės atstovais.

Valstybinio audito ataskaitos
 „2021–2025 m. krašto apsaugos sistemai skirtos
 lėšos prekėms, paslaugoms ir darbams įsigyti“
 3 priedas

Pokyčių vertinimo rodiklių duomenys

1 lentelė. Pokyčių vertinimo rodiklių duomenys

Rodiklis	KAS pirkimus vykdančių subjektų, atitinkančių VPJ perkančiosios organizacijos reikalavimus, dalis	KAS srities centralizuotus viešuosius pirkimus vykdančių Vyriausybės nutarimu patvirtintų centrinių perkančiųjų organizacijų dalis	Peržiūrėtas centralizuotai perkamų objektų sąrašas pagal nustatytus kriterijus	Priimtas duomenimis pagrįstas sprendimas dėl viešųjų pirkimų modelio taikymo	Pirkimų (sutarčių) vertinimų, kuriuose Viešųjų pirkimų tarnyba vertinimo metu nustatė neatitikimų, dalis
Matavimo vienetas	Proc.	Proc.	–	–	Proc.
Pradinė reikšmė	18	0	Neperžiūrėtas	Nepriimtas sprendimas	61
Pradinės reikšmės fiksavimo data	2025-12-31	2025-12-31	2025-12-31	2025-12-31	2025-12-31
Siektina reikšmė	100	100	Peržiūrėtas	Priimtas sprendimas	15
Tolerancijos ribos	Gerei	100	Peržiūrėtas	Priimtas sprendimas	15
	Vidutiniškai	95	–	–	20
	Blogai	90	Neperžiūrėtas	Nepriimtas sprendimas	25
Siektinos reikšmės fiksavimo data	2027-06-30	2027-06-30	2026-12-31	2027-06-30	2027-12-31
Periodinės reikšmės fiksavimo data	Vertinant pokytį	Vertinant pokytį	Vertinant pokytį	Vertinant pokytį	Vertinant pokytį
Duomenų šaltinis rodikliui skaičiuoti	Krašto apsaugos ministerija	Krašto apsaugos ministerija	Krašto apsaugos ministerija	Krašto apsaugos ministerija	Viešųjų pirkimų tarnyba
Detalus skaičiavimo / vertinimo aprašymas	$a=b/c \times 100$ b – KAS perkančiosios organizacijos, atitinkančios VPJ numatytus reikalavimus; c – visos KAS perkančiosios organizacijos.	$a=b/c \times 100$ b – centralizuotus viešuosius pirkimus vykdančios Vyriausybės nutarimu patvirtintos centrinės perkančiosios organizacijos; c – visos KAS perkančiosios organizacijos, vykdančios centralizuotus pirkimus	Ne rečiau kaip kartą per metus peržiūrėtas centralizuotai perkamų objektų sąrašas.	Atliktas vertinimas ir jo pagrindų priimtas sprendimas dėl viešųjų pirkimų modelio taikymo.	$a=b/c \times 100$ b – Viešųjų pirkimų tarnybos atlikti KAS viešųjų pirkimų (sutarčių) vertinimai, kurių metu nustatyti didelės arba vidutinės svarbos neatitikimai teisės aktų reikalavimams; c – visi Viešųjų pirkimų tarnybos atlikti KAS viešųjų pirkimų (sutarčių) vertinimai

2 lentelė. Pokyčių vertinimo rodiklių duomenys

Rodiklis	Perkančiųjų organizacijų, kurios visus viešųjų pirkimų planavimo ir vykdymo duomenis kaupia vienoje arba susietose informacinėse sistemose, dalis	Viešųjų pirkimų, kurių efektyvumas vertinamas pagal nustatytus efektyvumo rodiklius, dalis nuo bendro pirkimų skaičiaus	Kainos efektyvumo rodikliais pagrįstų centralizuotų viešųjų pirkimų vertinimų dalis nuo bendro centralizuotų pirkimų skaičiaus	KAS viešųjų pirkimų efektyvumo ir skaidrumo rodiklių, kurių siektinos reikšmės pasiektos, dalis	Pirkimų organizavimo apraše yra numatyti minimalūs reikalavimai pirkimams, kurie gali būti vykdomi nesivadovaujant Viešųjų pirkimų ir (arba) Viešųjų pirkimų, atliekamų gynybos ir saugumo srityje, įstatymu
Matavimo vienetas	Proc.	Proc.	Proc.	Proc.	-
Pradinė reikšmė	4	0	0	45	Nenumatyta
Pradinės reikšmės fiksavimo data	2025-12-31	2025-12-31	2025-12-31	2025-12-31	2025-12-31
Siektina reikšmė	100	95	95	95	Numatyta
Tolerancijos ribos	Gera	100	95	95	Numatyta
	Vidutiniškai	97	93	93	-
	Blogai	94	91	91	Nenumatyta
Siektinos reikšmės fiksavimo data	2027-12-31	2027-12-31	2027-12-31	2027-12-31	2027-06-30
Periodinės reikšmės fiksavimo data	Vertinant pokytį	Vertinant pokytį	Vertinant pokytį	Vertinant pokytį	Vertinant pokytį
Duomenų šaltinis rodikliui skaičiuoti	Krašto apsaugos ministerija	Krašto apsaugos ministerija	Krašto apsaugos ministerija	Krašto apsaugos ministerija	Krašto apsaugos ministerija
Detalus skaičiavimo / vertinimo aprašymas	$a=b/c \times 100$ b – KAS perkančiosios organizacijos, kurios visus viešųjų pirkimų planavimo ir vykdymo duomenis kaupia vienoje arba susietose informacinėse sistemose; c – visos KAS perkančiosios organizacijos.	Decentralizuotų viešųjų pirkimų vertinimui numatyti efektyvumo rodikliai.	Centralizuotų viešųjų pirkimų vertinimui numatyti kainos efektyvumo rodikliai.	$a=b/c \times 100$ b – KAS viešųjų pirkimų efektyvumo ir skaidrumo rodikliai, kurių siektinos reikšmės pasiektos; c – visi KAS viešųjų pirkimų efektyvumo ir skaidrumo rodikliai.	Pirkimų organizavimo apraše numatyti minimalūs reikalavimai pirkimams, kurie gali būti vykdomi nesivadovaujant Viešųjų pirkimų ir (arba) Viešųjų pirkimų, atliekamų gynybos ir saugumo srityje, įstatymu.

3 lentelė. Pokyčių vertinimo rodiklių duomenys

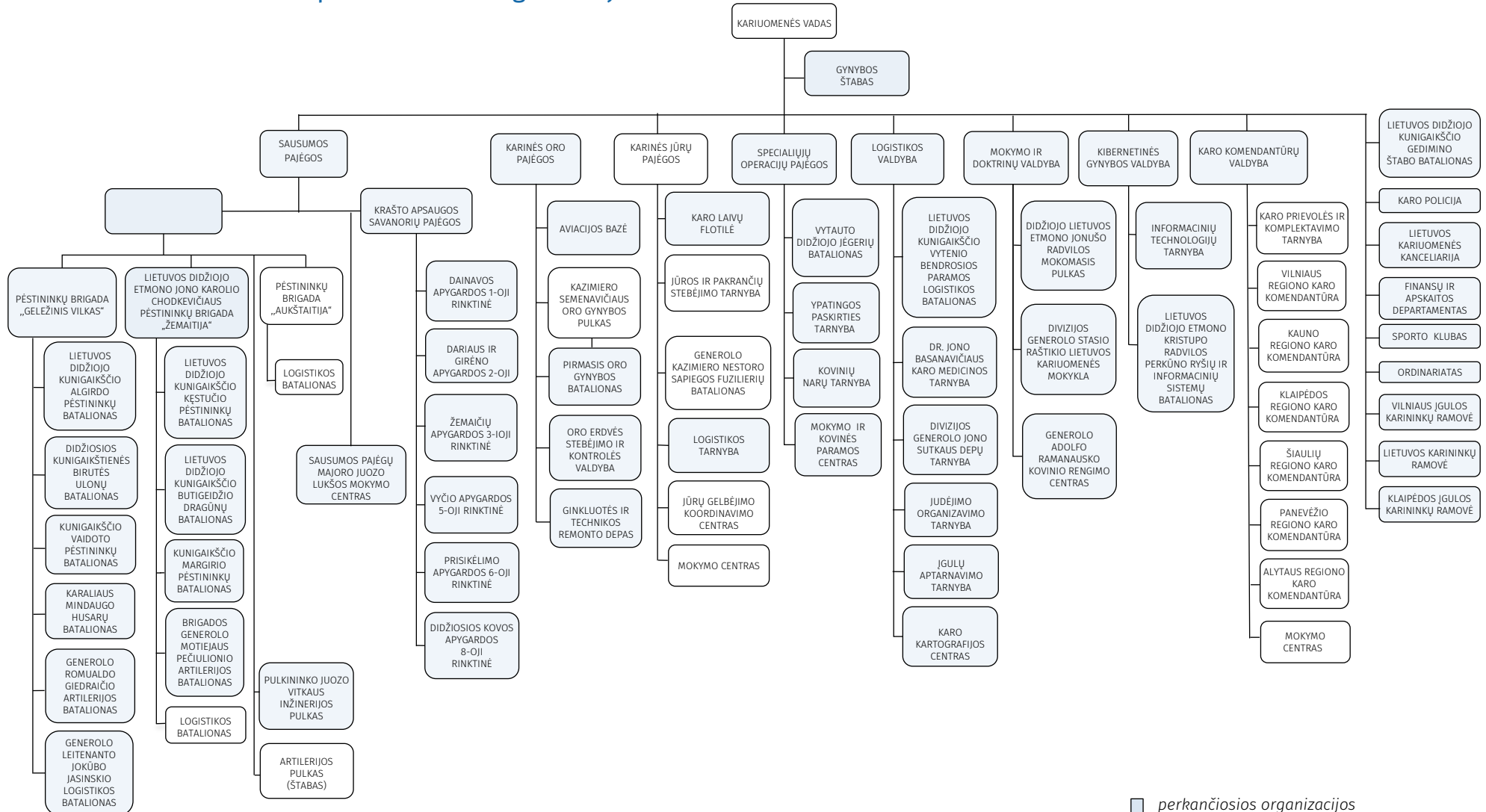
Rodiklis		Pirkimų organizavimo apraše yra numatyta pareiga vykdant neskelbiamų derybų pirkimo procedūras kreiptis tiesiogiai ir į gamintoją, paslaugos teikėją ar oficialų jų atstovą	Perkančiųjų organizacijų, vertinančių visus į rizikingų pirkimų sąrašą įtrauktus pirkimus, dalis
Matavimo vienetas		-	Proc.
Pradinė reikšmė		Nenumatyta	33
Pradinės reikšmės fiksavimo data		2025-12-31	2025-12-31
Siektina reikšmė		Numatyta	100
Tolerancijos ribos	Gera	Numatyta	100
	Vidutiniškai	-	95
	Blogai	Nenumatyta	90
Siektinos reikšmės fiksavimo data		2026-12-31	2026-12-31
Periodinės reikšmės fiksavimo data		Vertinant pokytį	Vertinant pokytį
Duomenų šaltinis rodikliui skaičiuoti		Krašto apsaugos ministerija	Krašto apsaugos ministerija
Detalus skaičiavimo / vertinimo aprašymas		Pirkimų organizavimo apraše numatyta pareigą vykdant neskelbiamų derybų pirkimo procedūras kreiptis tiesiogiai į gamintoją ar oficialų jų atstovą.	$a = b / c \times 100$ b – KAS perkančiosios organizacijos, kurios įvertino visus į rizikingų pirkimų planą įtrauktus pirkimus; c – visos KAS perkančiosios organizacijos.

Valstybinio audito ataskaitos

„2021–2025 m. krašto apsaugos sistemai skirtos
lėšos prekėms, paslaugoms ir darbams įsigyti“

4 priedas

Lietuvos kariuomenės perkančiosios organizacijos 2025-12-31 duomenimis

perkančiosios organizacijos

Valstybinio audito ataskaitos
„2021–2025 m. krašto apsaugos
sistemai skirtos lėšos prekėms,
paslaugoms ir darbams įsigyti“
5 priedas

Krašto apsaugos sistemos pirkimų vertinimo rodiklių pasiekimas

Eil. Nr.	Rodiklis	Pirkimo pobūdis	Siektina reikšmė	Pasiekta reikšmė				
				2021	2022	2023	2024	2025
1.	Neįvykę pirkimai	Centralizuoti	≤ 15%	17,0%	27,0%	12,0%	16,2%	
2.	Neplanuoti pirkimai	Centralizuoti	≤ 25%	neskaičiuota				
3.	Neskelbiami pirkimai	Centralizuoti	≤ 5%	2,0%	5,0%	3,9%	3,0%	3,7%
4.	Pagrįstų pretenzijų skaičius	Centralizuoti	≤ 5%	6,0%	3,0%	0,2%	3,6%	3,1%
5.	Pakartotinai vykdomi viešieji pirkimai	Centralizuoti	≤ 10%	9,0%	10,0%	3,7%	4,5%	
6.	Pirkimo paraiškos patikslinimas po pateikimo	Centralizuoti	≤ 25%	11,0%	8,0%	8,9%	7,7%	
7.	Pirkimo procedūros pabaiga	Centralizuoti	> 0 (100% pirkimų laiku)	54,0%	58,0%	47,0% (supaprastinti); 41,0% (tarptautiniai); 93,0% (įslaptinti)	40,6% (supapr.); 49,0% (tarptaut.); 72,0% (mažos vertės + įslaptinti)	-17 d. (mažos vertės); -5 d. (tarptautiniai pagal VPĮ)
8.	Pirkimo procedūros pradžia	Centralizuoti	> 0 (100% pirkimų per 30 d.)	66,0%	69,0%	70,0%	69,3%	5 d. (vidutiniškai pasirengimas pirkimui trunka apie 25 d.)
9.	Rezervuoti pirkimai	Centralizuoti	≥ 2%	0%				
10.	„Žalieji“ pirkimai	Centralizuoti	> 45%	21,0%				
11.	Centralizuoti pirkimai	Centralizuoti	> 90%	16,0%				
12.	Pasiūlymų vertinimas	Centralizuoti	≤ 75%	87,0%				
13.	Viešajame pirkime gautas tik vienas techninę specifikaciją atitinkantis pasiūlymas (1 tiekėjas)	Centralizuoti	≤ 15%	28,0%	17,0%	15,1%	16,9%	12,6%
14.	Suplanuotų kainų atitiktis pasiūlymo kainai	Centralizuoti	≤ 25%	26,0%	7,0%	10,8%	~20,0%	~16,0%
15.	Nutraukti pirkimai	Centralizuoti	≤ 15%					3,2%
16.	Pirkimai, kai atmestos visos paraiškos / pasiūlymai	Centralizuoti	≤ 15%					7,6%
17.	Pirkimai, kai negauta pasiūlymų	Centralizuoti	≤ 15%					4,8%
18.	Pirkimo paraiškos rengimo trukmė (>30 d. dalis)	Centralizuoti	≤ 25%					36,0%
19.	Pirkimai vykdomi per CVP IS	Decentralizuoti	≥ 80% (2021–	8,9%	10,0%	9,1%	8,9%	

Eil. Nr.	Rodiklis	Pirkimo pobūdis	Siekta reikšmė	Pasiekta reikšmė				
				2021	2022	2023	2024	2025
			2022 m.) ≥ 20% (2023–2024 m.)					
20.	Pirkimuose kreiptasi į vieną tiekėją	Decentralizuoti	≤ 10% (2021–2022 m.) ≤ 30% (2023–2024 m.) ≤ 20% (2025 m.)	37,2%	41,5%	43,6%	43,6%	10,3% *
21.	Papildomai po plano patvirtinimo suplanuoti pirkimai	Decentralizuoti	≤ 15%					28,9%
22.	Paviešintų sutarčių dalis (CVP IS)	Decentralizuoti	100%					90,6%
23.	Plane patvirtinti, bet nepradėti pirkimai	Decentralizuoti	≤ 10%					14,0%

*2025 m. rodiklis skaičiuojamas neįtraukiant žodinių sutarčių

Rodiklis pasiektas
 Rodiklis nepasiektas
 Rodiklis nenustatytas

Šaltinis – Valstybės kontrolė pagal Krašto apsaugos ministerijos pateiktą informaciją

Valstybinio audito ataskaitos
„2021–2025 m. krašto apsaugos
sistemai skirtos lėšos prekėms,
paslaugoms ir darbams įsigyti“
6 priedas

2021–2025 m. vertinimui atrinktų perkančiųjų organizacijų viešųjų pirkimų specialistų patvirtintų, užimtų ir laisvų etatų skaičius

KAS PO	Duomenys	2021 m.	2022 m.	2023 m.	2024 m.	2025 m.
Krašto apsaugos ministerija	Etatų skaičius	5	5	5	5	5
	Dirbo	5	5	5	5	5
	Laisvų etatų skaičius	0	0	0	0	0
	Laisvų etatų dalis, proc.	0	0	0	0	0
Gynybos resursų agentūra prie Krašto apsaugos ministerijos	Etatų skaičius	52	51	49	50	50
	Dirbo	36	38	37	34	35
	Laisvų etatų skaičius	16	13	12	16	15
	Laisvų etatų dalis, proc.	30,8	25,5	24,5	32	30
Infrastruktūros valdymo agentūra	Etatų skaičius	4	4	4	5	9
	Dirbo	4	4	4	5	7
	Laisvų etatų skaičius	0	0	0	0	2
	Laisvų etatų dalis, proc.	0	0	0	0	22,2
Kertinis valstybės telekomunikacijų centras	Etatų skaičius	2	2	2	2	4
	Dirbo	2	2	1	1	4
	Laisvų etatų skaičius	0	0	1	1	0
	Laisvų etatų dalis, proc.	0	0	50	50	0
Lietuvos kariuomenė	Etatų skaičius	n. d.	n. d.	n. d.	n. d.	n. d.
	Dirbo	n. d.	n. d.	n. d.	n. d.	n. d.
	Laisvų etatų skaičius	n. d.	n. d.	n. d.	n. d.	n. d.
	Laisvų etatų dalis, proc.	n. d.	n. d.	n. d.	n. d.	n. d.
Gynybos štabas	Etatų skaičius	4	4	4	4	4
	Dirbo	4	4	3	4	4
	Laisvų etatų skaičius	0	0	1	0	0
	Laisvų etatų dalis, proc.	0	0	25	0	0
Generolo Adolfo Ramanausko kovinio rengimo centras	Etatų skaičius	3	3	3	3	3
	Dirbo	3	3	3	3	3
	Laisvų etatų skaičius	0	0	0	0	0
	Laisvų etatų dalis, proc.	0	0	0	0	0
SOP Vytauto Didžiojo jėgų batalionas	Etatų skaičius	1	1	1	1	2
	Dirbo	1	1	1	1	2
	Laisvų etatų skaičius	0	0	0	0	0
	Laisvų etatų dalis, proc.	0	0	0	0	0
Juozo Vitkaus inžinerijos batalionas	Etatų skaičius	2	2	2	2	3
	Dirbo	2	2	2	2	3
	Laisvų etatų skaičius	0	0	0	0	0

KAS PO	Duomenys	2021 m.	2022 m.	2023 m.	2024 m.	2025 m.
	Laisvų etatų dalis, proc.	0	0	0	0	0
Generolo Motiejaus Pečiulionio artilerijos batalionas	Etatų skaičius	2	2	2	2	2
	Dirbo	1	2	2	2	1
	Laisvų etatų skaičius	1	0	0	0	1
	Laisvų etatų dalis, proc.	50	0	0	0	50
Karinių oro pajėgų Ginkluotės ir technikos remonto depas	Etatų skaičius	6	6	5	5	5
	Dirbo	6	6	5	5	5
	Laisvų etatų skaičius	0	0	0	0	0
	Laisvų etatų dalis, proc.	0	0	0	0	0
Karinių jūrų pajėgų Karo laivų flotilė	Etatų skaičius	3	3	3	3	3
	Dirbo	3	3	3	3	3
	Laisvų etatų skaičius	0	0	0	0	0
	Laisvų etatų dalis, proc.	0	0	0	0	0

Šaltinis – Krašto apsaugos sistemos perkančiųjų organizacijų: Krašto apsaugos ministerijos, Gynybos resursų agentūros prie Krašto apsaugos ministerijos, Infrastruktūros valdymo agentūros, Lietuvos kariuomenės, Kartinio valstybės telekomunikacijų centro, Generolo Adolfo Ramanausko kovinio rengimo centro, Specialiųjų operacijų pajėgų Vytauto Didžiojo jėgerių bataliono, Juozo Vitkaus inžinerijos bataliono, Gynybos štabo, Lietuvos didžiojo etmono Jono Karolio Chodkevičiaus pėstininkų brigados „Žemaitija“ ir Brigados generolo Motiejaus Pečiulionio artilerijos bataliono, Karinių oro pajėgų Ginkluotės ir technikos remonto depo, Karinių jūrų pajėgų Karo laivų flotilės pateikta informacija

Valstybinio audito ataskaitos
 „2021–2025 m. krašto apsaugos sistemai skirtos
 lėšos prekėms, paslaugoms ir darbams įsigyti“
 7 priedas

Vertinti viešieji pirkimai

Eil. Nr.	Perkančioji organizacija	Pirkimo vykdytojas	Pirkimai			Pirkimo rūšis ir būdas	Pirkimo skelbimo, kvietimo pateikimo, apklausos data / sutarties sudarymo data arba sąskaitos faktūros data	Sutarties įvykdymo būseną 2025-12-31 (įvykdyta / neįvykdyta / vykdoma)	Iki pirkimo pradžios viešųjų pirkimų plane nustatyta pirkimo vertė, Eur su PVM	Sutarties vertė, Eur su PVM	Iki 2025-12-31 faktiškai sumokėta pagal sutartį, Eur su PVM	
			Eil. Nr.	Pavadinimas	Nr. CVP IS							
1.	Gynybos resursų agentūra	Gynybos resursų agentūra	1.	Komplektai maskuojantys ir žieminės aprangos								
				1 dalis – Komplektas maskuojantis	663357	Tarptautinis atviras konkursas	2023-04-08/2023-11-22	Vykdoma	13 973 843,00	4 639 648,50 be PVM*	3 254 981,67*	
				2 dalis – Komplektas žieminės aprangos	663357	Tarptautinis atviras konkursas	2023-04-08/2023-07-14	Vykdoma	14 564 663,00	12 107 852,90	10 370 348, 54	
			2.	Sausieji maisto daaviniai								
				1 dalis – sausieji maisto daaviniai	538846	Tarptautinės vertės, neskelbiamos derybos	2021-05-17/2021-08-20	Įvykdyta	15 870 350,00	12 198 367,80	10 850 399,05	
				2 dalis – sausieji maisto daaviniai	538846	Tarptautinės vertės, neskelbiamos derybos	2021-05-17/2021-08-26	Įvykdyta	264 960,00	204 296,40	203 973,33	
			3.	Miltai ir jų gaminiai								
				20 dalis – varškės sausainiai	3577758	Tarptautinis atviras konkursas	2025-07-15/2025-10-20	Vykdoma**	173 157,60	65 002,17	-**	
				26 dalis – visų grūdo dalių makaronai	3577758	Tarptautinis atviras konkursas	2025-07-15/2025-10-20	Vykdoma**	1 120 328,57	586 593,84	-**	

Eil. Nr.	Perkančioji organizacija	Pirkimo vykdytojas	Pirkimai			Pirkimo rūšis ir būdas	Pirkimo skelbimo, kvietimo pateikimo, apklausos data / sutarties sudarymo data arba sąskaitos faktūros data	Sutarties įvykdymo būseną 2025-12-31 (įvykdyta / neįvykdyta / vykdoma)	Iki pirkimo pradžios viešųjų pirkimų plane nustatyta pirkimo vertė, Eur su PVM	Sutarties vertė, Eur su PVM	Iki 2025-12-31 faktiškai sumokėta pagal sutartį, Eur su PVM
			Eil. Nr.	Pavadinimas	Nr. CVP IS						
2.	Infrastruktūros valdymo agentūra	Gynybos resursų agentūra	4.	Degalinės J. Kairiūkščio g. 14, Vilnius projektavimo paslaugos ir statybos darbai 1 dalis – degalinės J. Kairiūkščio g. 14, Vilnius projektavimo paslaugos ir statybos darbai	716819	Supaprastintas atviras konkursas	2024-04-10/ 2024-07-22	Vykdoma	950 000,00	923 065,44	861 612,76
		Gynybos resursų agentūra	5.	Kitos paskirties inžinerinio statinio (aikštelės lauko stovyklai) Kazlų rūdos sav., Kazlų rūdos sen., Gulioniškės k. statybos projekto parengimo ir statybos rangos darbų pirkimas. I etapas	612945	Tarptautinės vertės, neskelbiamos derybos	2022-07-15/ 2022-08-12	Nutraukta 2026-02-03 įvykdžius ne visas projektavimo paslaugas	6 300 000,00	7 863 994,76	7 854 394,60
		Infrastruktūros valdymo agentūra	6.	Elektroninių apsaugos sistemų telekomunikacijų įranga Nr. 1 1 dalis – elektroninių apsaugos sistemų telekomunikacijų įranga Nr. 1	3189006	Tarptautinis atviras konkursas	2025-06-13/ 2025-08-11	Vykdoma	319 800,00	319 800,00	0,00
3.	Krašto apsaugos ministerija	Krašto apsaugos ministerija	7.	Remonto darbai Totorių g. 25 ir Šv. Igno g. 8	602580	Mažos vertės, skelbiama apklausa raštu	2022-05-13/ 2022-06-13	Įvykdyta	146 000,00	119 040,10	92 721,71
			8.	Maitinimas	640626	Supaprastintas, neskelbiamos derybos	2022-12-05/ 2023-03-08	Įvykdyta	42 000,00	192 372,00	22 947,50
		Informacinių technologijų tarnyba prie KAM	9.	Saugiojo tinklo kamieninė dalis, agregavimo ir šifravimo įranga							

Eil. Nr.	Perkančioji organizacija	Pirkimo vykdytojas	Pirkimai		Pirkimo rūšis ir būdas	Pirkimo skelbimo, kvietimo pateikimo, apklausos data / sutarties sudarymo data arba sąskaitos faktūros data	Sutarties įvykdymo būseną 2025-12-31 (įvykdyta / neįvykdyta / vykdoma)	Iki pirkimo pradžios viešųjų pirkimų plane nustatyta pirkimo vertė, Eur su PVM	Sutarties vertė, Eur su PVM	Iki 2025-12-31 faktiškai sumokėta pagal sutartį, Eur su PVM
			Eil. Nr.	Pavadinimas						
				1 dalis – P tipo maršrutizatoriai, SFP/XFP/QSFP28 moduliai	542261	Tarptautinis atviras konkursas	2021-04-18/ 2021-07-29	Įvykdyta	1 439 440,00	1 439 355,38
				2 dalis – maršrutizatorius (PE tipo), SFP/XFP/QSFP28 moduliai	542261	Tarptautinis atviras konkursas	2021-04-18/ 2021-07-27	Įvykdyta	1 174 235,00	1 173 361,20
				3 dalis – DC komutatoriai serverių apjungimui	542261	Tarptautinis atviras konkursas	2021-04-18/ 2021-07-27	Įvykdyta	150 000,00	148 830,00
				6 dalis – Šifravimo įranga I tipo	542261	Tarptautinis atviras konkursas	2021-04-18/ 2021-07-22	Įvykdyta	750 600,00	749 232,00
				7 dalis – Šifravimo įranga II tipo	542261	Tarptautinis atviras konkursas	2021-04-18/ 2021-07-22	Įvykdyta	300 000,00	298 870,00
4.	Kertinis valstybės telekomunikacijų centras	Kertinis valstybės telekomunikacijų centras	10.	Programinės įrangos palaikymo paslaugos	576793	Supaprastintas, skelbiamos derybos	2021-12-15/ 2021-12-20	Įvykdyta	125 840,00	123 904,00
		CPO	11.	DWDM sprendimas	812740	Tarptautinis atviras konkursas	2025-01-20/ 2025-06-05	Įvykdyta	2 952 324,98	2 807 971,98
		Kertinis valstybės telekomunikacijų centras	12.	Tarpmiestinės duomenų perdavimo L1 paslaugos	2375006	Tarptautinis atviras konkursas	2025-05-02/ 2025-08-07	Vykdoma	3 025 000,00	3 025 000,00
5.	Lietuvos kariuomenė	Gynybos resursų agentūra	13.	Karių apgyvendinimo stovykloje (Rukloje, Jonavos raj.) paslauga (300 asm.)	732634	Tarptautinis atviras konkursas	2024-07-29/ 2024-12-02	Vykdoma	6 500 000,00	2 844 785,00
		Gynybos resursų agentūra	14.	Karių maitinimo paslauga 3 dalis – Generolo Silvestro Žukausko poligonas ir Kalno g. 27, Nemenčinė, Vilniaus raj.	3791415	Tarptautinis atviras konkursas	2025-07-24/ 2025-11-17, 2025-11-18, 2025-11-19	-***	23 250 000,00	16 338 025,00 13 257 486,00 16 623 887,50***

Eil. Nr.	Perkančioji organizacija	Pirkimo vykdytojas	Pirkimai			Pirkimo rūšis ir būdas	Pirkimo skelbimo, kvietimo pateikimo, apklausos data / sutarties sudarymo data arba sąskaitos faktūros data	Sutarties įvykdymo būseną 2025-12-31 (įvykdyta / neįvykdyta / vykdoma)	Iki pirkimo pradžios viešųjų pirkimų plane nustatyta pirkimo vertė, Eur su PVM	Sutarties vertė, Eur su PVM	Iki 2025-12-31 faktiškai sumokėta pagal sutartį, Eur su PVM
			Eil. Nr.	Pavadinimas	Nr. CVP IS						
		Gynybos resursų agentūra	15.	„Flyvefisker“ klasės laivo dokinis reglamentinis remontas (4 vnt.) 1 dalis – „Flyvefisker“ klasės laivo dokinis reglamentinis remontas	731157	Tarptautinis, skelbiamos derybos	2023-09-14/ 2024-08-09	Vykdoma	2 560 000,00	2 560 000,00	1 870 265,76
6.	Lietuvos kariuomenės Brigados generolo Motiejaus Pečiulionio artilerijos batalionas	Lietuvos kariuomenės Brigados generolo Motiejaus Pečiulionio artilerijos batalionas	16.	MB GD-290 dažymo paslauga	668849	Mažos vertės, skelbiama apklausa	2022-03-18/ 2022-03-30	Įvykdyta	48 000,00	36 450,00	36 450,00
			17.	Automobilinė radijo stočių sąsaja	642135	Mažos vertės, skelbiama apklausa	2023-10-30/ 2023-11-10	Įvykdyta	36 000,00	27 346,00	27 346,00
			18.	Mobilus taktinis telefonas	5374259	Mažos vertės, skelbiama apklausa	2025-11-11/ 2025-11-21	Įvykdyta	20 000,00	20 000,00	19 999,97
7.	Lietuvos kariuomenės Generolo Adolfo Ramanausko kovinio rengimo centras	Lietuvos kariuomenės Generolo Adolfo Ramanausko kovinio rengimo centras	19.	Biuro/sandėliavimo (20') konteinerių nuoma	602841	Mažos vertės, neskelbiama apklausa	2022-05-13/ 2022-05-20	Įvykdyta	42 000,00	37 969,80	37 969,80
			20.	Smulkintuvas	622176	Mažos vertės, skelbiama apklausa	2022-09-02/ 2022-09-19	Įvykdyta	56 000,00	51 999,75	51 999,75
			21.	Augmenijos šalinimo paslauga	737831	Mažos vertės, skelbiama apklausa	2024-09-10/ 2024-09-25	Įvykdyta	84 000,00	84 000,00	83 591,64
8.	Lietuvos kariuomenės Gynybos štabas	Gynybos resursų agentūra prie KAM	22.	Apgyvandinimo paslaugų teikimas Romos mieste Italijoje	623466	Supaprastintas, skelbiama apklausa	2022-09-12/ 2022-11-07	Įvykdyta	108 000,00*	86 004,00*	86 083,63*
		Lietuvos kariuomenės Logistikos valdybos įgulių	23.	Skystas ledo tirpiklis	434011	Mažos vertės, skelbiama apklausa	2024-12-12/ 2024-12-31	Įvykdyta	83 000,00	64 144,80*	64 144,80*

Eil. Nr.	Perkančioji organizacija	Pirkimo vykdytojas	Pirkimai		Pirkimo rūšis ir būdas	Pirkimo skelbimo, kvietimo pateikimo, apklausos data / sutarties sudarymo data arba sąskaitos faktūros data	Sutarties įvykdymo būseną 2025-12-31 (įvykdyta / neįvykdyta / vykdoma)	Iki pirkimo pradžios viešųjų pirkimų plane nustatyta pirkimo vertė, Eur su PVM	Sutarties vertė, Eur su PVM	Iki 2025-12-31 faktiškai sumokėta pagal sutartį, Eur su PVM	
			Eil. Nr.	Pavadinimas							Nr. CVP IS
		aptarnavimo tarnyba									
		Lietuvos kariuomenės Logistikos įgulių aptarnavimo tarnyba	24.	Prieigos prie aukštos raiškos palydovinių elektrooptinių nuotraukų	4622761	Supaprastintas, skelbiama apklausa	2025-09-22/ 2025-10-14	Vykdoma	79 992,00	79 990,80	16 557,24
9.	Lietuvos kariuomenės Karinių jūrų pajėgų Karo laivų flotilė	Lietuvos kariuomenės Karinių jūrų pajėgų Karo laivų flotilė	25.	Pagrindinių variklių remontas	-	Mažos vertės, neskelbiama apklausa	2024-08-23/ 2024-09-12	Įvykdyta	12 400,00	9 890,00	9 890,00
			26.	Agentavimo paslauga	-	Mažos vertės, neskelbiama apklausa	2025-05-04/ 2025-06-17	Įvykdyta	-****	14 420,00	14 420,00
			27.	Dyzelinis kuras	-	Mažos vertės, neskelbiama apklausa	2025-06-16/ 2025-06-17	Įvykdyta	-****	7 992,99	7 992,99
10.	Lietuvos kariuomenės Karinių oro pajėgų Ginkluotės ir technikos remonto depas	Lietuvos kariuomenės Karinių oro pajėgų Ginkluotės ir technikos remonto depas	28.	Aerodromo dangos skysto ledo tirpiklis	672953	Mažos vertės, skelbiama apklausa	2024-11-07/ 2024-12-13	Įvykdyta	78 690,00	77 367,40	76 913,29
			29.	C-27J parkavimo kaladėlių komplektas (P/N G0431010001-801)	-	Mažos vertės, neskelbiama apklausa	2025-03-18/ 2025-06-18	Vykdoma	50 000,00	49 960,90	0,00
			30.	Baldai	-	Mažos vertės, neskelbiama apklausa	2025-11-12/ 2025-12-08	Įvykdyta	19 312,00	17 940,00	17 940,00
11.	Lietuvos kariuomenės Pulkininko Juozo Vitkaus inžinerijos batalionas	Lietuvos kariuomenės Pulkininko Juozo Vitkaus inžinerijos batalionas	31.	Pašaro, skanėstų šunims pirkimo sutartis	599456	Mažos vertės, skelbiama apklausa	2022-04-29/ 2022-05-26	Įvykdyta	22 000,00	22 000,00	21 934,14

Eil. Nr.	Perkančioji organizacija	Pirkimo vykdytojas	Pirkimai			Pirkimo rūšis ir būdas	Pirkimo skelbimo, kvietimo pateikimo, apklausos data / sutarties sudarymo data arba sąskaitos faktūros data	Sutarties įvykdymo būseną 2025-12-31 (įvykdyta / neįvykdyta / vykdoma)	Iki pirkimo pradžios viešųjų pirkimų plane nustatyta pirkimo vertė, Eur su PVM	Sutarties vertė, Eur su PVM	Iki 2025-12-31 faktiškai sumokėta pagal sutartį, Eur su PVM
			Eil. Nr.	Pavadinimas	Nr. CVP IS						
12.	Lietuvos kariuomenės Specialiųjų operacijų pajėgų Vytauto Didžiojo jėgerių batalionas	Lietuvos kariuomenės Specialiųjų operacijų pajėgų Vytauto Didžiojo jėgerių batalionas	32.	Mobilių dirbtuvių-konteinerio pirkimo sutartis	630009	Mažos vertės, skelbiama apklausa	2022-10-19/ 2022-11-15	Įvykdyta	50 000,00	49 499,00	49 498,99
			33.	Rentgeno aparatų pirkimo sutartis	623526	Supaprastintas atviras konkursas	2022-09-15/ 2023-01-26	Įvykdyta	160 000,00	115 959,26	115 959,26
			34.	Uždaro ciklo deguonies kvėpavimo aparatai	588031	Mažos vertės, skelbiama apklausa	2022-02-05/ 2022-03-04	Įvykdyta	62 000,00	61 782,60	61 782,60
			35.	FLIR RECON B2-FO remonto paslauga		Mažos vertės, neskelbiama apklausa	2024-11-20/ 2024-11-20	Įvykdyta	29 660,73	29 660,73	29 660,73
			36.	FPV mobilaus simulatoriaus įrangos komplektas	388211	Mažos vertės, skelbiama apklausa	2025-11-12/ 2025-11-21	Įvykdyta	75 000,00	75 000,00	73 761,60

Pastabos:

* Suma be PVM, nes sutartyje PVM nenumatytas

** Sutartis įsigaliojo nuo 2026-01-01

*** Sudarytos 3 preliminarios sutartys, 2026 m. vykdomos atnaujintos varžymosi procedūros

**** Pirkimas nebuvo įtrauktas į viešųjų pirkimų planą

Šaltinis – Valstybės kontrolė pagal perkančiųjų organizacijų ir pirkimų vykdytojų pateiktus duomenis

Valstybinio audito ataskaitos
 „2021–2025 m. krašto apsaugos sistemai skirtos
 lėšos prekėms, paslaugoms ir darbams įsigyti“
 8 priedas

Pirkimų su nustatytais neatitikimais pasiskirstymas pagal perkančiąsias organizacijas ir pirkimo proceso etapus

Eil. Nr.	Perkančioji organizacija	1. Pasirengimas pirkimui ir jo inicijavimas							2. Pirkimo vykdymas			3. Pirkimo sutarties sudarymas		4. Pirkimo sutarties vykdymas	
		1.1P	1.2P	1.3P	1.4P	1.5P	1.6P	1.7P	2.1P	2.2P	2.3P	3.1P	3.2P	4.1P	
1.	Gynybos resursų agentūra		Nr. 2	Nr. 2									Nr. 1		
2.	Infrastruktūros valdymo agentūra	Nr. 5	Nr. 5			Nr. 6			Nr. 5			Nr. 6			
3.	Krašto apsaugos ministerija	Nr.8				Nr. 7, Nr. 9		Nr. 8							
4.	Kertinis valstybės telekomunikacijų centras														
5.	Lietuvos kariuomenė				Nr. 13					Nr. 14		Nr. 13, Nr. 15	Nr. 13, Nr. 14		
6.	Lietuvos kariuomenės Brigados generolo Motiejaus Pečiulionio artilerijos batalionas				Nr. 18		Nr. 18				Nr. 18				
7.	Lietuvos kariuomenės Generolo Adolfo Ramanausko kovinio rengimo centras					Nr. 21		Nr. 19, Nr. 20		Nr. 21	Nr. 19				
8.	Lietuvos kariuomenės Gynybos štabas												Nr. 22	Nr. 22	Nr. 22, Nr. 24
9.	Lietuvos kariuomenės Karinių jūrų pajėgų Karo laivų flotilė	Nr. 25, Nr. 26, Nr. 27		Nr. 26	Nr. 27										
10.	Lietuvos kariuomenės Karinių oro pajėgų Ginkluotės ir technikos remonto depas														
11.	Lietuvos kariuomenės Pulkininko Juozo Vitkaus inžinerijos batalionas				Nr. 31, Nr. 32, Nr. 33						Nr. 31, Nr. 32				
12.	Lietuvos kariuomenės Specialiųjų operacijų pajėgų Vytauto Didžiojo jėgerių batalionas	Nr. 34	Nr. 35												

Pastaba: kokiems pirkimams priskirti lentelėje nurodyti pirkimų Nr., nurodyta 7 priede.

Šaltinis – Valstybės kontrolė pagal įvertintų viešųjų pirkimų rezultatus

Didelės reikšmės
 Vidutinės reikšmės
 Mažos reikšmės

Pirkimo proceso etapai

1. Pasirengimas pirkimui ir jo inicijavimas		2. Pirkimo vykdymas		3. Pirkimo sutarties sudarymas		4. Pirkimo sutarties vykdymas	
1.1P	Rinkos tyrimo atlikimas	2.1P	Pirkimo dokumentų paaiškinimas	3.1P	Pirkimo sutarčių sudarymas	4.1P	Pirkimo sutarties vykdymas
1.2P	Pirkimo būdo parinkimas	2.2P	Tiekėjo pašalinimo pagrindų vertinimas	3.2P	Pirkimo sutarčių viešinimas		
1.3P	Pirkimo skaidymas	2.3P	Pasiūlymų vertinimas				
1.4P	Techninės specifikacijos rengimas						
1.5P	Kvalifikacinių reikalavimų nustatymas						
1.6P	Pirkimo sąlygų nustatymas						
1.7P	Interesų konflikto valdymas						
Šaltinis – Valstybės kontrolė							

Valstybinio audito ataskaitos
„2021–2025 m. krašto apsaugos
sistemai skirtos lėšos prekėms,
paslaugoms ir darbams įsigyti“
9 priedas

Vertinant pirkimus nustatytų neatitikčių teisės aktų reikalavimams santrauka pagal pirkimo proceso etapus ir neatitikčių reikšmingumą

Pirkimo proceso etapas	Neatiktiktis	Pirkimų, kuriuose nustatytos neatitiktys, skaičius	Pirkimo Nr. iš 7 priedo	Neatitikties reikšmingumas*	Reglamentavimo neatitikimas
1. Pasirengimas pirkimui ir jo inicijavimas					
1.1. Rinkos tyrimo atlikimas	Pirkimo vertė nustatyta nepakankamai pagrįstai. Sutarties vertė viršijo planuotą pirkimo vertę 25 proc.	1	Nr. 5	Mažos reikšmės**	
	Rinkos tyrimas atliktas žodžiu ir nefiksuotas dokumentuose	4	Nr. 8, Nr. 25, Nr. 26, Nr. 27	Mažos reikšmės**	Vidaus teisės aktas
	Neišsaugoti rinkos tyrimo atlikimą pagrindžiantys dokumentai	1	Nr. 34	Mažos reikšmės**	MVPTA
1.2. Pirkimo būdo parinkimas	Pirkimas vykdytas neskelbiamų derybų būdu dėl skubos, tačiau skubą pagrindžiantys dokumentai auditoriams nebuvo pateikti	1	Nr. 5	Didelės reikšmės	VPĮ
	Perkančioji organizacija, netinkamai kvalifikavusi tiekėjų pasiūlymus kaip netinkamus (turėjo būti kvalifikuoti kaip nepriimtini), nepagrįstai priėmė sprendimą vykdyti pirkimą neskelbiamų derybų būdu	1	Nr. 2	Mažos reikšmės***	VPĮ
	Pirkimas vykdytas neskelbiamos apklausos būdu (žodžiu), tačiau pagal perkančiosios organizacijos pirkimų taisyklės turėjo būti atliekamas skelbiamos apklausos būdu	1	Nr. 35	Mažos reikšmės	Vidaus teisės aktas
1.3. Pirkimo skaidymas	Pirkimas skaidytas formaliai pagal gavėjus, nepagrindžiant tokio skaidymo konkurencijos didinimo tikslu	1	Nr. 2	Vidutinės reikšmės	VPĮ
	Pirkimas suskaidytas išvengiant griežtesnių pirkimo procedūrų taikymo, t. y. skelbiamo pirkimo procedūrų	1	Nr. 26	Didelės reikšmės	VPĮ
	Pirkimas suskaidytas išvengiant griežtesnių pirkimo procedūrų taikymo, t. y. rašytinės sutarties sudarymo reikalavimo	1	Nr. 27	Vidutinės reikšmės	VPĮ
1.4. Techninės specifikacijos rengimas	Pirkimų techninėse specifikacijose nustatyti reikalavimai neaiškūs ir (ar) dviprasmiški, taip pat nustatyti konkretūs reikalavimai, standartai, sertifikatai, nepateikiant formuluotės „arba lygiavertis“	3	Nr. 13, Nr. 18, Nr. 31	Vidutinės reikšmės	VPĮ, MVPTA

Pirkimo proceso etapas	Neatitiktis	Pirkimų, kuriuose nustatytos neatitiktys, skaičius	Pirkimo Nr. iš 7 priedo	Neatitikties reikšmingumas*	Reglamentavimo neatitikimas
	Pirkimų dokumentuose nenurodytas reikalavimas pateikti techninės specifikacijos reikalavimų atitiktį pagrindžiančius dokumentus, todėl nebuvo užtikrinta galimybė objektyviai patikrinti, ar pateikti pasiūlymai atitinka nustatytus reikalavimus	4	Nr. 13, Nr.31, Nr. 32, Nr. 33	Vidutinės reikšmės	VPĮ
1.5. Kvalifikacinių reikalavimų nustatymas	Nustatyti nepagrįsti, pertekliniai, neproporcingi pirkimo objektui, dirbtinai ribojantys konkurenciją tiekėjų kvalifikacijos reikalavimai:				
	- Pasiūlymus pateikė tik vienas tiekėjas	2	Nr. 7, Nr. 9	Didelės reikšmės	VPĮ ir Kvalifikacijos metodika
	- Pasiūlymus pateikė daugiau nei vienas tiekėjas	1	Nr. 21	Vidutinės reikšmės	VPĮ ir Kvalifikacijos metodika
	Nenustatyti tiekėjų kvalifikacijos reikalavimai	1	Nr. 6	Vidutinės reikšmės	VPĮ
1.6. Pirkimo sąlygų nustatymas	Pirkimo sąlygose nenustatytas reikalavimas tiekėjui pateikti dokumentus, pagrindžiančius atitiktį nacionalinio saugumo reikalavimams	1	Nr. 18	Mažos reikšmės	MVPTA
1.7. Interesų konflikto valdymas	Perkančiosios organizacijos nepateikė pirkimų iniciatoriaus nešališkumo deklaracijos ir (ar) konfidencialumo pasižadėjimo, pirkimo iniciatorius nedeklaravo privačių interesų	3	Nr. 8, Nr. 19, Nr. 20	Vidutinės reikšmės	VPĮ, VPIDĮ
2. Pirkimo vykdymas					
2.1. Pirkimo dokumentų paaiškinimas	Pirkimo vykdytojas, atsakydamas į tiekėjo paklausimą, neužtikrino vienodų sąlygų visiems pakviestiems tiekėjams susipažinti su pirkimo objektui keliamų reikalavimų pakeitimais	1	Nr. 5	Vidutinės reikšmės	VPĮ
2.2. Tiekėjo pašalinimo pagrindų vertinimas	Neužtikrintas tiekėjų pašalinimo pagrindų patikrinimo fiksavimas dokumentuose ir atsekamumas	2	Nr. 14, Nr. 21	Mažos reikšmės	VPĮ, MVPTA
2.3. Pasiūlymų vertinimas	Tiekėjas nepateikė techninės specifikacijos reikalavimų atitiktį pagrindžiančių dokumentų, o perkančioji organizacija pasiūlymo atitiktį įvertino remdamasi tik deklaratyviu tiekėjo patvirtinimu	1	Nr. 19	Vidutinės reikšmės	VPĮ
	Pasiūlymų vertinimas nefiksuotas dokumentuose	2	Nr. 31, Nr. 32	Mažos reikšmės	MVPTA
	Pirkime laimėtojo pasiūlymas neatitiko pirkimo dokumentų reikalavimų (techninės specifikacijos), tačiau nebuvo atmestas	1	Nr. 18	Didelės reikšmės	VPĮ, pirkimo sąlygų nesilaikymas
3. Pirkimo sutarties sudarymas					
3.1. Pirkimo sutarčių sudarymas	Sudarytų sutarčių nuostatos neatitiko nustatytų pirkimų sąlygose pateiktuose sutarčių projektuose	2	Nr. 6, Nr. 15	Mažos reikšmės	VPĮ
	Pirkimo sutartyje nėra įtvirtinta viena iš privalomų sutarties nutraukimo sąlygų	1	Nr. 13	Mažos reikšmės	VPĮ
3.2. Pirkimo sutarčių viešinimas	Laiku nepaviešintos sudarytos sutartys ir (ar) jų pakeitimai TED ir (ar) CVP IS	4	Nr. 1, Nr. 13, Nr. 14, Nr. 22	Mažos reikšmės	VPĮ
4. Pirkimo sutarties vykdymas					
	Vykdant sutartį atliktas esminis pirkimo sutarties pakeitimas, dėl kurio sutarties ekonominė pusiausvyra pasikeitė tiekėjo naudai taip, kaip nebuvo aptarta	1	Nr. 22	Didelės reikšmės	Sutarties vykdymas

Pirkimo proceso etapas	Neatitiktis	Pirkimų, kuriuose nustatytos neatitiktys, skaičius	Pirkimo Nr. iš 7 priedo	Neatitikties reikšmingumas*	Reglamentavimo neatitikimas
4.1. Pirkimo sutarties vykdymas	pradinėje sutartyje. Sutartis 60 proc. jos galiojimo laikotarpio buvo vykdoma be sutarties įvykdymo užtikrinimo				
	Mokėjimai atlikti neturint dokumentų, patvirtinančių suteiktų paslaugų perdavimą–priėmimą	2	Nr. 22, Nr. 24	Mažos reikšmės	Sutarties vykdymas

* Reikšmingumas nustatytas remiantis su ES finansuotomis išlaidomis susijusių finansinių pataisų, kurias reikia atlikti dėl taikytinų viešųjų pirkimų taisyklių nesilaikymo, nustatymo gairėmis (patvirtintos EK 2019-05-14 sprendimu Nr. C(2019) 3452 final), taip pat vertinant, kokią įtaką neatitiktis turėjo arba galėjo turėti pirkimo rezultatams ir galimam tiekėjų ratui.

** Neatitiktys nelaikomos reikšmingomis vertinant jų galimą įtaką pirkimo rezultatams ir tiekėjų ratui. Tačiau šie pastebėjimai yra svarbūs, siekiant efektyviai organizuoti viešojo pirkimo procedūras, planuoti reikalingas lėšas ir nustatyti pagrindinius pirkimo objektui keliamus reikalavimus.

*** Nustatyta neatitiktis neturėjo įtakos pirkimo rezultatui, nes faktiškai buvo atliktos ne neskelbiamos derybos, o panaši procedūra – skelbiamos derybos be skelbimo.

Šaltinis – Valstybės kontrolė pagal įvertintų viešųjų pirkimų rezultatus

Valstybinio audito ataskaitos
 „2021–2025 m. krašto apsaugos
 sistemai skirtos lėšos prekėms,
 paslaugoms ir darbams įsigyti“
 10 priedas

Informacija apie 2021–2025 m. APVA, CPVA, ESFA ir Inovacijų agentūros administruojamus projektus, kuriuos įgyvendinant krašto apsaugos sistemos institucijos vykdė viešuosius pirkimus

Institucija	Projektų, kuriuose KAS vykdė viešuosius pirkimus, skaičius	Pirkimų skaičius	Tikrinimų skaičius	Pažeidimų skaičius pirkimuose
APVA	1	Projekto vykdytojas nustatė ir valdė viešojo pirkimo rizikas, tačiau dėl pirkimo sudėtingumo, procedūrų eigos ir gautų pretenzijų dalies rizikų poveikio išvengti nepavyko. Dėl to pirkimas neįvyko, o projekto įgyvendinti nustatytais terminais nebuvo galimybės. Visos projekto lėšos, kurios buvo išmokėtos projekto vykdytojui buvo grąžintos.		
CPVA	10	273	65	4
ESFA	1	6	4	0
Inovacijų agentūra	1	1	2	0
Iš viso:	13	280	71	4
Šaltinis – Valstybės kontrolė pagal APVA, CPVA, ESFA ir Inovacijų agentūros pateiktą informaciją				

